

TO'O'LON
YHTEISKOULUN
**AIKUISLUKION
OPINTO-OPAS
2015-2016**

TÖÖLÖN YHTEISKOULUN AIKUISLUKIO

Urheilukatu 10 –12, 00250 Helsinki

www.tyk.fi

Ylläpitäjä: Töölön Yhteiskoulu Oy

sähköpostiosoitteet: etunimi.sukunimi@tyk.fi

Rehtori: Marja-Leena Ruha-Tuomola

puh. 050 573 4491

KANSLIA, klo 13–19: aikuislukio@tyk.fi

Opintokoordinaattori Petri Loman

puh. (09) 4342 0250

Opintosihtööri Jutta Heikkinen

puh. (09) 4342 0236

Opinto-ohjaaja Leena Ervasti

puh. 044 544 7711 *

Opinto-ohjaaja Essi Kentala

puh. 040 485 4541 *

Erityisopettaja Jonna Ekstrand

puh. 040 485 4534 *

Kuraattori (perusopetus) Elisa Parikka

puh. 040 481 4046

Psykologi (perusopetus) Petra Nokelainen

puh. 040 681 6824

Kirjastonhoitaja Outi Junell

puh. 040 481 3939 (kirjasto@tyk.fi)

Kirjastonhoitaja,

opintoavustaja Pipsa Ranta

puh. 040 548 3818 (kirjasto@tyk.fi)

Vahtimestari

Mohamed Achenchab

puh. 040 192 5055 (klo 16.00-)

Terveystietäjä Soile Tanska

puh. 050 310 5578

Terveystietäjä Pia-Veera Kivelä

puh. 050 310 5593 (vain tiistai-iltaisin)

Talouspäällikkö Tuula Nordbo

puh. 040 717 7441

Taloussihtööri Terhi Aalo

puh. 040 717 2267 (klo 9.00-15.00)

Hallintosihtööri Pia Sevilem

puh. 040 547 8784

Opettajainhuone

puh. (09) 4342 0233 (klo 16.30-)

* = myös sähköinen ajanvaraus, www.tyk.fi

OPETTAJAT:

Andersson Svetlana venäjä

Mussaari Anna

kuvataide

Fabritius Minna ruotsi

Möbius Michael

saksa

Haakluoto Erja englantia

Pimiä Pentti

englanti

Hakala Olli elämäntutkimustietä

Puhakka Heini

englanti

Hakulinen Seija englantia, italia

Rantala Hannu

liikunta

Hartikainen Frans fysiikka, matematiikka

Routti Laura

englanti

Hirvonen Ville yhteiskuntaoppi

Taskila Tiina

biologia, maantiede,

Jansson Jan kemia, matematiikka

terveystietä

Kanniainen Janne englantia, espanja, ruotsi

Tuomisaari Laura

biologia, maantiede,

Karilainen Sanna äidinkieli ja kirjallisuus

terveystietä

Kivimäki Noora äidinkieli ja kirjallisuus,

Turumäki Päivi

tvt, yhteiskuntaoppi

suomi toisena kielenä

Uitti Jaana

historia, yhteiskuntaoppi

Klemettinen Petra psykologia, uskonto

Umehara-Sorsa Hiromi

Kotro Arno

elämäntutkimustietä,

japani

filosofia, psykologia

Vallius Laura

äidinkieli ja kirjallisuus

Kujala Taija äidinkieli ja kirjallisuus

Varis Tiina

englanti

Kylä-Rekola Matti fysiikka, matematiikka

Vartiainen Hannele

ranska, ruotsi

Lehtonen Timo matematiikka

Virtanen Merja

suomi toisena kielenä,

Lemberg Janne matematiikka

äidinkieli ja kirjallisuus

Mattila Satu suomi toisena kielenä,

äidinkieli ja kirjallisuus;

LUVAn ryhmäohjaaja

HYVÄ OPISKELIJAMME,

Tervetuloa opiskelemaan Töölön yhteiskoulun aikuislukioon! Aikuislukiomme on Suomen vanhin ja yksi koko Euroopan vanhimmista aikuislukiosta. Perinteikkäästi modernissa opinahjossamme kaikenikäiset opiskelijat toteuttavat tavoitteitaan.

Tämä lukuvuosittain ilmestyvä opinto-opas on tarkoitettu opintojesi edistymisen tueksi. Oppaaseen on koottu tiivistelmä kaikista tänä lukuvuonna tarjottavista perusopetuksen ja lukion kursseista arviointiperusteiseen sekä runsaasti tietoa koulun eri käytännöistä.

Kun suunnittelet opintojasi, pidäthän mielessä jatko-opintosuunnitelmasi. Mikäli opiskelet lukion puolella, ota huomioon myös ylioppilaskirjoitukset ja niiden mahdollinen hajauttaminen. Oppaan loppuosassa kerrotaan ylioppilastutkintoon liittyvistä käytännöistä.

Tavoitteellisen opiskelun onnistumiseksi sinun kannattaa tehdä opiskelusuunnitelma heti opintojen alkuvaiheessa ja pohtia, kuinka paljon itselläsi on aikaa käytettävissä opintojasi varten. Tarvittaessa voit aina kysyä ja tarkistaa mieltä askarruttavia opiskeluun liittyviä asioita kansliasta, opinto-ohjaajilta, erityisopettajalta, opettajilta ja koko koulun muulta henkilökunnalta.

Olemme mielellämme opintojesi tukena.

Tervetuloa opiskelemaan kaikille avoimeen aikuislukioon!

SISÄLTÖ:

1. KOULUN HENKILÖKUNTA JA TILAT.....	6
1.1 Rehtori	6
1.2 Kanslia	6
1.3 Opinto-ohjaajat.....	6
1.4 Erityisopettaja.....	6
1.5 Kuraattori.....	7
1.6 Psykologi.....	7
1.7 Opettajat.....	7
1.8 Tyk-tuki.....	8
1.9 Kirjasto.....	8
1.10 Vahtimestari.....	8
1.11 Terveystietä.....	8
1.12 Taloustoimisto.....	9
1.13 Opiskelijoiden ääni kuuluville (oppilaskunta).....	9
1.14 Oppilaskunnan taukotila (oppilaskunta).....	9
1.15 Kuntosali.....	9
1.16 Tulostimet ja kopiokone.....	9
1.17 Langaton verkko (wlan/wifi).....	9
1.18 Kahvila Monttu.....	9
1.19 Ilmoitustaulut ja info-tv.....	9
1.20 Luokat ja muut tilat.....	10
2. LUKUVUODEN KULKU 2015-2016.....	10
2.1 Jaksot, koepäivät ja palautetunnit ..	10
2.2 Uusintakokeet.....	10
2.3 Lomat.....	10
2.4 Avoimien ovien ilta.....	11
2.5 Abi-infot.....	11
2.6 Elokuun abikurssit, äidinkieli ja englanti.....	11
2.7 Ylioppilastutkinnon koepäivät.....	11
2.8 Lakkiaiset ja koulun päättäjäiset	11
2.9 Jaksojärjestys.....	11
3. PERUSTIETOA OPISKELUSTA JA KOULUSTA.....	11
3.1 Kurssimuotoinen opiskelu.....	11
3.2 Todistukset.....	12
3.3 Ilmoittautuminen opiskelijaksi.....	12
3.4 Aineopiskelu ja maksut.....	12
3.5 Etsivä nuorisotyö.....	13
3.6 Sanoma pro oppimisympäristö, www.sanomapro.fi.....	13
3.7 Opiskelijakortti ja opiskelija-alennukset.....	13
3.8 Hyvät tavat ja työrauha.....	13
3.9 Tupakointi.....	14
3.10 Autojen pysäköinti.....	14
3.11 Löytötavarat.....	14
3.12 Palaute.....	14
3.13 Postia opettajille ja koulun henkilökunnalle.....	14
3.14 Osoite- ja muut yhteystiedot.....	14
3.15 Tiedottaminen.....	14
3.16 Facebook.....	14
4. OPETUSJÄRJESTELYT.....	15
4.1 Opetussuunnitelma.....	15
4.2 Oppimäärä.....	15
4.3 Kurssi.....	16
4.4 Kurssien suoritusjärjestys.....	16
4.5 Ilmoittautuminen kursseille.....	16
4.6 Kurssiin kuuluvat osasuoritukset ...	16
4.7 Koeviikko, kokeet ja uusintakokeet.....	17
4.8 Kurssin ja oppimäärän arviointi sekä niiden korottaminen.....	19
4.9 O-merkintä (osallistunut).....	19
4.10 K-merkintä (keskeytynyt).....	20
4.11 Aikaisemmat opinnot.....	20
4.12 Päätötodistus.....	20
4.13 Osallistuminen oppitunneille.....	20
4.14 Lukiodiplomit.....	20
4.15 Osallistuminen yhteishakuun.....	21
4.16 Stipendit.....	21
5. ERILAISIA TAPOJA OPISKELLA.....	22
5.1 Lähikurssit ja niiden tenttiminen....	22
5.2 Lukion e-kurssit.....	22
6. PERUSOPETUKSEN, LUKION JA LUVA:N TUNTIJAKO.....	23
6.1 Perusopetuksen tuntijako.....	23
6.2 Lukion tuntijako.....	24
6.3 Lukioon valmistavan koulutuksen (luva) tuntijako.....	25
7. PERUSOPETUKSEN KURSSIT.....	26
7.1 Biologia.....	26
7.2 Elämäntietä.....	26
7.3 Englanti, A1-kieli.....	27
7.4 Fysiikka.....	29
7.5 Historia.....	29
7.6 Kemia.....	31
7.7 Kuvataide.....	31
7.8 Maantieto.....	31
7.9 Matematiikka.....	32
7.10 Musiikki.....	33
7.11 Opinto-ohjaus.....	33
7.12 Ruotsi, B1-kieli.....	34
7.13 Terveystieto.....	35

7. 14	Tieto- ja viestintäteknikka, tvt.....	36	9. YLIOPPILASTUTKINTO	74	
7. 15	Uskonto	36	9. 1	Yo-tutkinnon rakenne	74
7. 16	Yhteiskuntaoppi	36	9. 2	Hajauttaminen	75
7. 17	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä	37	9. 3	Ylioppilastutkinto sähköistyy.....	75
7. 18	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä.....	37	9. 4	Yo-kokeisiin ilmoittautuminen	75
8. LUKION KURSSIT.....		41	9. 5	Oikeus osallistua yo-kirjoituksiin	76
8. 1	Biologia	41	9. 6	Lääkärin- ja lukitodistukset, selvitys vieraskielisyydestä	76
8. 2	Elämäkatsomustieto	42	9. 7	Möyhästyminen yo-kokeesta	77
8. 3	Englanti, A1-kieli.....	43	9. 8	Abi-infot ja oppiainekohtaiset yo-valmentavat tilaisuudet.....	77
8. 4	Espanja, A1-kieli.....	45	9. 9	Yo-tutkintomaksut.....	78
8. 5	Espanja, b3-kieli	47	9. 10	Yo-koetilaisuudet.....	78
8. 6	Filosofia.....	49	9. 11	Arvostelu ja tarkastuspyyntö	78
8. 7	Fysiikka	50	9. 12	Yo-kokeiden uusiminen ja täydentäminen.....	79
8. 8	Historia	51	9. 13	Kompensaatio	79
8. 9	Italia, B3-kieli.....	53	9. 14	Ylioppilastutkintotodistus	80
8. 10	Japani, B3-kieli.....	54	9. 15	Abikurssit	80
8. 11	Kemia	55	9. 16	Yo-koepäivät.....	80
8. 12	Kuvataide.....	56	LIITTEET		
8. 13	Liikunta	56		Jaksojärjestys	84
8. 14	Maantiede	56		Kurssitarjottimet.....	86
8. 15	Matematiikka, lyhyt (B-oppimäärä)	57			
8. 16	Matematiikka, pitkä (A-oppimäärä)	58			
8.17	Musiikki	60			
8. 18	Opinto-ohjaus	60			
8. 19	Psykologia	60			
8. 20	Ranska, B3-kieli	61			
8. 21	Ruotsi, B1-kieli	63			
8. 22	Ruotsi, A-kielenä yo-kokeessa.....	65			
8. 23	Saksa, B3-kieli	65			
8. 24	Terveystieto	67			
8. 25	Uskonto	67			
8. 26	Venäjä, b3-kieli	68			
8. 27	Yhteiskuntaoppi	69			
8. 28	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi äidinkielenä	70			
8. 29	Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä.....	72			

AIKUISLUKION ARVOPERUSTA

1. Arvostamme laaja-alaista yleissivistystä ja jatkuvan oppimisen ja itsensä kehittämisen taitoa ja halua.
2. Kunnioitamme jokaisen ihmisarvoa ja pyrimme tasa-arvon, tasapuolisuuden ja oikeudenmukaisuuden toteutumiseen.
3. Edistämme suomalaista kulttuuria ja sen tuntemusta ja pyrimme eri kulttuurien väliseen vuorovaikutukseen ja aitoon kansainvälisyyteen.
4. Huolehdimme turvallisesta opiskeluympäristöstä sekä yksilön ja yhteisön hyvinvoinnista, niin ettemme hyväksy henkistä tai fyysistä väkivaltaa, syrjintää emmekä rasismia, vaan kannustamme erilaisuuden hyväksymiseen tavoitteena syrjäytymisen ehkäiseminen.
5. Edistämme yhteisön kaikkien jäsenten yhteistoiminnallisuutta, vastuunottoa ja rakentavaa kriittisyyttä.

JÄRJESTYSSÄÄNNÖT

1§ TAVOITTEET

Järjestyssäännöt tähtäävät siihen, että kaikkien koulu yhteisön jäsenten päivittäinen työskentely olisi sujuvaa, turvallista ja viihtyisää.

2§ JÄRJESTYSSÄÄNTÖJEN SOVELTAMINEN

Järjestyssäännöt koskevat kaikkia Töölön yhteiskoulun aikuislukion opiskelijoita sekä soveltuvin osin muita työyhteisön jäseniä. Ne pätevät koulun alueella, koulunkäyntiin välittömästi liittyvissä tilanteissa ja koulun järjestämissä tilaisuuksissa. Koulun alueeksi katsotaan koulurakennus (lukuun ottamatta vahtimestarin asuntoa), piha ja koulun edustan katuosuus. Kouluajaksi katsotaan koulun päivittäinen työaika ja koulunkäyntiin liittyvät – myös koulun ulkopuolella tapahtuvat – tilaisuudet ja matkat. Opettajat ja muu henkilökunta noudattavat heitä koskevia säädköksiä.

3§ KOULUN TILOJEN KÄYTTÖ

Aikuislukion toiminnan aikana noudatetaan siisteyttä ja pidetään huolta yhteises-

tä viihtyvyydestä. Kirjastossa, ATK-luokissa ja kielistudiossa noudatetaan erikseen niitä varten annettuja ohjeita. Luokissa noudatetaan turvallisuusmääräyksiä ja opettajan antamia ohjeita. Koulun tilojen käyttö muuhun kuin opetukseen on sallittua vain rehtorin luvalla. Koulussamme on lukuvuositain sovitettava hiljentymistila.

4§ KOULUN JA MUIDEN OMAISUUS

Koulun omaisuutta tulee käsitellä huolellisesti. Sille tapahtuneesta vahingosta tulee viipymättä ilmoittaa koulun henkilökunnalle. Oppilas/opiskelija on velvollinen korvaamaan aiheuttamansa vahingon. Toisen omaisuuden luvaton käyttöönotto, sen hukkaaminen tai vahingoittaminen on rangaistava teko.

5§ TYÖRAUHA

Aikuislukion opiskelijan tulee asiallisella ja rehellisellä käytöksellään pyrkiä ylläpitämään ja edistämään koulun työrauhaa. Matkapuhelimien tulee olla suljettuina opituntien ja kokeiden aikana sekä kaikissa aikuislukion tilaisuuksissa.

6§ PAIHTEET

Tupakointi sekä päihteiden ja huumeiden käyttö ja hallussapito on kielletty koulun alueella ja aikuislukion tilaisuuksissa. Alle 18-vuotiailta myös tupakkatuotteiden hallussapito on kielletty.

7§ VAPAA-AJAN TOIMINNASTA ILMOITTELU

Vapaa-ajan toiminnasta ilmoitteluun alustavan ilmoitustaululla tarvitaan aikuislukion rehtorin lupa.

8§ KOULUYHTEISEN TOIMINNAN HÄIRIINTYMINEN

Ongelmatilanteet pyritään sovittamaan kaikkia osapuolia kuullen. Tarvittaessa opiskelijalle voidaan antaa kirjallinen varoitus tai johtokunta voi erottaa hänet koulusta määrääjäksi. Ennen erottamis päätöksen tekoa opiskelijaa ja koulun johtokuntaa sekä mahdollisesti henkilökunnan edustajia kuullaan asiassa.

9§ YLIOPIILASKIRJOITUKSET

Ylioppilaskirjoituksissa noudatetaan niihin liittyviä määräyksiä ja ohjeita.

1. KOULUN HENKILÖKUNTA JA TILAT

1.1 REHTORI

Rehtorin työhuone sijaitsee 3. kerroksessa opettajainhuoneen yhteydessä. Rehtorin tavoittaa puhelimitse 050 573 4491 ja sähköpostitse marja-leena.ruha-tuomola@tyk.fi. Tapaamisen varmistamiseksi on hyvä varata aika etukäteen.

1.2 KANSLIA

Opintokoordinaattori ja opintos sihteeri työskentelevät kansliassa (2. krs) arkisin klo 13.00-19.00. He vastaavat opiskeluun liittyviin kysymyksiin, neuvovat muun muassa kurssivalintoihin ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvissä asioissa sekä vastaavat tiedusteluihin muun muassa aikatauluista, yhteystiedoista tai muista opiskeluun yleisesti liittyvistä asioista. Koulun opiskelijaksi ja ylioppilaskirjoituksiin ilmoittaudutaan henkilökohtaisesti kansliassa. Kansliasta saa tarvittaessa todistuksen suoritetuista opinnoista ja erilaisia opiskelutodistuksia läpi lukuvuoden. Kanslian puhelinnumerot ovat (09) 4342 0236 ja (09) 4342 0250. Sähköpostiosoite on aikuislukio@tyk.fi. **Kanslian mahdollisista poikkeavista aukioloajoista tiedotetaan koulun internetsivuilla Ajankohtaista-osiossa.**

1.3 OPINTO-OHJAAJAT

Opinto-ohjaajat ovat tavattavissa pääsääntöisesti maanantaista torstaihin klo 12.00-20.00. Opinto-ohjaajien työhuoneet sijaitsevat 1. kerroksessa, kadunpuoleisesta sisäänkäynnistä katsottuna oikealla aivan käytävän päässä ”ohjauksen kulmauksessa”. **Opinto-ohjaajalta on hyvä varata aika etukäteen.** Opinto-ohjaajien yhteystiedot löytyvät tämän opinto-oppaan kansilehden sisäpuolelta. Myös opojen ovilla voi käydä koputtelemassa. Lisäksi internetsivuillamme on mahdollisuus varata opinto-ohjaajalta ohjausaika sähköisesti.

Opinto-ohjauksesta voi hyötyä muun muassa halutessaan...

- selkeyttää, jäsentää ja napakoittaa opintojen kulkua,
- apua henkilökohtaisen opintosuunnitelman tekemiseen (myös arvosanojen korotussuunnitelmat),
- tietoa koulun tarjoamista mahdollisuuksista ja vaihtoehtoista (peruskoulu- ja lukio-opinnot),
- ohjausta yo-kirjoituksiin liittyvissä asioissa,
- tukea hyvän reaaliavastauksen kirjoittamiseen,
- starttiapua e-kurssien suorittamiseen,
- pohtia keinoja opintojen etenemisen kannalta pulmallisissa tilanteissa,
- hyväksilukea aikaisempia opintoja (ota tällöin vanhat todistukset/opintosuoritusotteet mukaan),
- pohtia jatko-opintomahdollisuuksia ja ammatinvalintaan liittyviä kysymyksiä,
- ”valmennusta” oppilaitosten pääsykoe-/haastattelutilanteisiin.

1.4 ERITYISOPETTAJA

Erityisopettaja on tutkinto-opiskelijoiden tavattavissa koululla pääsääntöisesti maa-

nantaista torstaihin klo 12.00–18.00 ja sopimuksen mukaan myös perjantaisin. Erityisopettajan huone sijaitsee 1. kerroksessa kadunpuoleisesta sisäänkäynnistä katsottuna oikealla, vahtimestarin työtilan ja portaikon välissä. **Erityisopettajalta on hyvä varata aika etukäteen.** Erityisopettajan yhteystiedot löytyvät tämän opinto-oppaan kansilehden sisäpuolelta. Lisäksi internetsivuillamme on mahdollisuus varata erityisopettajalta tapaamisaika sähköisesti.

Erityisopettajalta opiskelija saa lisätukea opintojen edistymiseen muun muassa halutessaan:

- tunnistaa vahvuutensa ja tuentatarpeensa oppijana,
- kehittää ja tehostaa opiskelutekniikkaansa,
- apua matematiikan tehtävien ymmärtämiseen ja kielioopin kysymyksiin,
- tukea lukemiseen ja kirjoittamiseen,
- apua suomen kielen ymmärtämiseen,
- lukitestausta opintojen suunnittelussa ja/tai lukilausunnon ylioppilastutkintolautakuntaa varten.

1.5 KURAATTORI

Kuraattorin palvelut on suunnattu perusopetuksen tutkinto-opiskelijoille. Kuraattori on tavattavissa koululla jokaisena arkipäivänä. **Kuraattorilta on hyvä varata aika etukäteen.** Kuraattorin työhuone sijaitsee 2. kerroksessa. Kuraattorilta saa apua, jos koulunkäynnissä ja/tai ihmisuhteissa on pulmia, taloudellinen tilanne mietityttää tai jos elämässä on suuria muutoksia. Myös kotitilanteeseen ja kasvatukseen liittyvissä kysymyksissä voi kääntyä kuraattorin puoleen. Kuraattorin kanssa voi keskustella luottamuksellisesti. Kuraattorin yhteystiedot löytyvät tämän opinto-oppaan kansilehden sisäpuolelta.

1.6 PSYKOLOGI

Psykologin palvelut on suunnattu perusopetuksen tutkinto-opiskelijoille. **Psykologilta on hyvä varata aika etukäteen.** Psykologin tehtävänä on edistää opiskelijoiden hyvinvointia ja tukea opiskelua. Psykologiin voi ottaa yhteyttä esimerkiksi opiskelumuutovaatioon, jännittämiseen, stressiin, ahdistukseen ja masennukseen liittyvissä pulmissa. Koulun psykologiin kannattaa olla yhteydessä jo silloin, kun ongelmat ovat pieniä. Psykologin huone sijaitsee 2. kerroksessa. Psykologin yhteystiedot löytyvät tämän opinto-oppaan kansilehden sisäpuolelta.

1.7 OPETTAJAT

Koulun opettajainhuone sijaitsee 3. kerroksessa ja useimmat opettajat tavoittaa sieltä ennen oppituntien alkua ja oppituntien välissä. Ohjausta ja tukea varten opettajilla saattaa olla aineohjausajkoja, joista tiedotetaan muun muassa koulun internetsivuilla ja ilmoitustauluilla. Mikäli ilmoitetut ajankohdat eivät sovi opiskelijalle, hän voi tiedustella opettajalta mahdollisuutta tukiopetukseen tai aineohjaukseen muuna ajankohdana. **Sähköpostitse opettajiin saa yhteyden etunimi.sukunimi@tyk.fi.** Listaus opettajista löytyy tämän opinto-oppaan kansilehden sisäpuolelta ja koulun internetsivuilta. Kurssikohtaisia opettajatietoja voi kysellä tarvittaessa kansliasta.

1.8 TYK-TUKI

TYK-tukitoiminta on tarkoitettu kaikille aikuislukiomme tutkinto-opiskelijoille. TYK-tuki on mukana edistämässä opiskelutavoitteiden toteutumista, tukemassa pulmakohdissa ja auttamassa opintojen sujumisessa. TYK-tuen piiriin kuuluvat opinto-ohjaus, erityisopetus, tutor-toiminta, kuraattori- ja psykologipalvelut, aineenopettajien antama ohjaus, kieliklinikka ja matikkaklinikka. TYK-tuen lukuvuosittaisesta toiminnasta kerrotaan tarkemmin erillisessä esitteessä, koulun internetsivuilla ja ilmoitustauluilla.

1.9 KIRJASTO

Koulun kirjasto on avoinna arkisin klo 14.00–18.40. Kirjaston mahdollisista poikkeavista aukioloajoista tiedotetaan kirjaston internetsivuilla. Kirjaston vieressä sijaitseva hiljaiseen työskentelyyn tarkoitettu lukuhuone on myös opiskelijoiden käytettävissä. Kirjastossa voi paitsi lainata kirjoja, myös tehdä kotitehtäviä ja ryhmätöitä. Kirjastossa on koulutöitä varten tietokoneita, skanneri ja väritulostin.

Aikuislukiomme tutkinto-opiskelija voi lainata kirjastosta useimmille kursseilleen oppikirjat. Kaunokirjallisuus on kaikkien opiskelijoiden lainattavissa. Kaikki materiaali lainataan kirjastonhoitajan kautta. Kirjaston lainaajaksi rekisteröidytään palauttamalla kirjastoon lomake, jonka saa kansliasta. Opiskelija näyttää lainaustilanteessa kirjastonhoitajalle kurssitarjottimeltaan valitsemansa kurssit. Tämän perusteella hän saa lainaksi kurssin oppimateriaalin.

Lainat voi palauttaa kirjastoon sen ollessa avoinna tai 4. kerroksen palautuslaatikkoon milloin tahansa koulun aukioloaikana. Kurssikirjat lainataan aina jaksoksi kerrallaan, joten **lainat tulee palauttaa tai uusia aina koeviikon loppuun mennessä.** Myöhästyneistä palautuksista seuraa kahden viikon lainakielto. Lisää tietoa kirjaston toiminnasta saa kirjastonhoitajalta ja koulun internetsivuilta.

Kirjastosta lainattuihin kirjoihin ei saa tehdä mitään merkintöjä, ei edes lyijykynällä. Jos kirjassa on merkintöjä tai jälkiä tehdyistä tehtävistä, kun se palautetaan, seuraa siitä lainaajalle aina 12 € huomautusmaksu ja kirjan puhdistaminen. Jos kirjaa ei enää voi käyttää, tulee se korvata kokonaan.

1.10 VAHTIMESTARI

Vahtimestarien työtila sijaitsee ala-aulassa. Työtilan tunnistaa lasi-ikkunasta. Aikuislukion iltavahtimestari on tavoitettavissa arkisin klo 16 jälkeen. Hänen puoleensa voi kääntyä erilaisissa käytännön pulmatilanteissa, esim. kuntosalin oven avaamisessa ja tarvittaessa hissien käyttämisessä. Löytötavarat tulee toimittaa hänelle.

1.11 TERVEYDENHOITAJA

Päiväkoulun terveydenhoitaja on aikuislukion tutkinto-opiskelijoiden palveluksessa sopimuksen mukaan. Päiväkoulun terveydenhoitaja ei kuitenkaan ole koululla iltaisin. Aikuislukiolaisille saattaa olla lukuvuoden aikana tarjolla myös aikuislukion oman terveydenhoitajan iltapäivystystä. Mikäli iltapäivystystä on tarjolla, siitä tiedotetaan erikseen lukuvuoden alkaessa koulun ilmoitustauluilla ja internetsivuilla. Terveydenhoitajan puoleen voi kääntyä muun muassa **ajokortti- ja kutsuntatodistuksiin** liittyvissä asioissa. Akuutit sairaustapaukset hoidetaan kuitenkin omalla terveysasemalla.

1. 12 TALOUSTOIMISTO

Koulun taloustoimisto sijaitsee 4. kerroksessa.

1. 13 OPISKELIJOIDEN ÄÄNI KUULUVILLE (OPPILASKUNTA)

Aikuislukion oppilaskuntaan kuuluvat kaikki aikuislukiomme opiskelijat. Opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa monipuolisesti koulun arkeen ja toimintaan sekä järjestää erilaisia tapahtumia, esim. penkkariajelu. Opiskelijoiden keskuudesta valitaan lukuvuosittain aikuislukion oppilaskunnan edustaja, joka osallistuu koulun johtokunnan kokouksiin ja tuo esiin opiskelijoiden kannan käsiteltäviin asioihin. Mikäli sinulla on ehdotuksia koulun toiminnan kehittämiseksi tai ideoita erilaisiin tapahtumiin liittyen, ole rohkeasti yhteydessä joko oppilaskunnan opiskelijajäseneen tai yhteysopettajaan. Heidän yhteystietonsa löytyvät ala-aulan ilmoitustaululta. Koulussamme järjestetään lukuvuoden aikana myös kahvilataapaamisia, joissa opiskelijat voivat tuoda esiin näkemyksiään koulua koskevista asioista.

1. 14 OPPILASKUNNAN TAUKOTILA (OPPILASKUNTA)

Opiskelijoiden/oppilaskunnan taukotila sijaitsee kellarikerroksessa. Taukotilassa on tietokoneita sekä pöytiä, joiden ääressä voi muun muassa lukea ja tehdä tehtäviä. Tilaan johtava käytävä on vahtimestarin työtilan vieressä.

1. 15 KUNTOSALI

Kuntosali sijaitsee kellarikerroksessa ja on opiskelijoiden käytettävissä opetuspäivinä klo 16.00–20.30. Vahtimestari päästää kuntosaliin, kun opiskelijalla on esittää koulun opiskelutodistus, jonka saa kansliasta.

1. 16 TULOSTIMET JA KOPIOKONE

Tulostimia koulutöitä varten on kirjastossa 4. kerroksessa sekä 4. kerroksen käytävällä. Kirjastossa on opiskelijoiden käytössä myös skanneri.

Opiskelijoiden käytössä on myös kolikoilla toimiva kopiokone 4. kerroksessa, kirjaston läheisyydessä. Yhden kopion hinta on 10 senttiä. Kone toimii erisuuruisilla kolikoilla.

1. 17 LANGATON VERKKO (WLAN/WIFI)

Koulussamme on langaton lähiverkkoyhteys TYK_VERKKO, jonka salasana (verkkoavain) on nähtävillä muun muassa kanslian ilmoitustaululla (2. krs käytävällä). Salasana vaihtuu muutaman viikon välein.

1. 18 KAHVILA MONTTU

Iltakahvila Monttu sijaitsee kellarikerroksessa ja on avoinna lähiopetuspäivinä (ma–to) klo 15.30–18.40. Koepäivinä ja perjantaisin kahvila on kiinni. Viihtyisässä kahvilatilassa voi muun muassa lukea, tehdä koulutehtäviä, seurustella muiden opiskelijoiden kanssa ja nauttia kahvilan antimia. Kahvin ja teen lisäksi on tarjolla monipuolinen valikoima erilaisia leipiä, salaatteja, makeita leivonnaisia, yms.

1. 19 ILMOITUSTAULUT JA INFO-TV

Koulun toiminnasta, tärkeistä tilaisuuksista, muutoksista yms. tiedotetaan aikuislukion ilmoitustauluilla, jotka sijaitsevat ala-aulassa ja kanslian ulkopuolella (2. krs). **Päivä-**

kohtaiset tiedotteet ovat ala-aulan lehtiötaululla, jota on hyvä vilkaista aina kouluun tullessa. Näiden lisäksi käytössä on ala-aulan info-tv.

1. 20 LUOKAT JA MUUT TILAT

Tämän oppaan takakannen sisäpuolella on koulun pohjapiirros, josta selviää luokkien ja muiden tilojen sijainti. Kurssitarjottimessa kurssitunnuksen jälkeen on kerrottu kunkin kurssin opetustila, esim. 1/31. Luokan ensimmäinen numero kertoo luokan kerroksen, esim. luokka 31 sijaitsee 3. kerroksessa. Tarvittaessa opastusta voi kysyä kansliasta tai vahtimestarilta.

2. LUKUVUODEN KULKU 2015-2016

2.1 JAKSOT, KOEPÄIVÄT JA PALAUTETUNNIT

(ks. myös päivakohtainen jaksojärjestys opinto-oppaan lopusta!)

1. jaksot: Opetusta ma 31.8. – ti 6.10. Kokeet ke 7.10. – ma 12.10.

Kokeiden palautetunnit pe 16.10.

2. jaksot: Opetusta ti 13.10. – ke 18.11. Kokeet to 19.11. – ti 24.11.

Kokeiden palautetunnit pe 27.11.

3. jaksot: Opetusta ke 25.11. – ti 15.12. Kokeet ke 16.12. – to 17.12.

Kokeiden palautetunnit pe 8.1.

4. jaksot: Opetusta to 7.1. – ma 15.2. Kokeet ti 16.2. – pe 19.2.

Kokeiden palautetunnit pe 4.3.

5. jaksot: Opetusta ma 29.2. – to 7.4. Kokeet ma 11.4. – to 14.4.

Kokeiden palautetunnit pe 22.4.

6. jaksot: Opetusta ma 18.4. – ke 25.5. Kokeet to 26.5. – ti 31.5.

Kokeiden palautetunnit to 2.6.

HUOM!

Tarkat kurssikohtaiset **koepäivät on merkitty kurssitarjottimen alareunaan.**

2.2 UUSINTAKOKEET

Uusintakokeet järjestetään pääsääntöisesti juhlasalissa (5. krs). Uusintakokeessa koeaika on klo 17.00-20.05. **Uusintakoepäivät:** pe 4.9., pe 30.10., to 10.12., pe 22.1., to 24.3., pe 13.5.

Uusintakokeeseen pitää ilmoittautua viimeistään viikkoa ennen uusintakoepäivää kirjallisesti sinisellä uusintakoelomakkeella, joita saa kansliasta ja kanslian ulkopuolelta käytävältä. Täytetty uusintakoelomake palautetaan kansliaan. Korjatut uusintakokeet saa takaisin kansliasta; palautuspäivät on merkitty jaksojärjestykseen.

2.3 LOMAT

Syysloma *ei syyslomaa, opetus normaalisti*

Joululoma pe 18.12. – ke 6.1.

Talviloma ma 22.2. – pe 26.2.

Pääsiäisloma pe 25.3. – ma 28.3.

Helatorstai to 5.5.

2. 4 AVOIMIEN OVIENTA

Avoimien ovienta vietetään koululla to 27.8. klo 17.30 alkaen. Tarjolla on tietoa koulusta, aikuislukio-opinnoista ja lukuvuoden uusista tuulahduksista sekä uusille että vanhoille opiskelijoille ja kaikille aikuislukio-opinnoista kiinnostuneille.

2. 5 ABI-INFOT

Abi-infoissa kerrotaan tärkeää tietoa muun muassa ylioppilastutkinnon rakenteesta, yo-kokeisiin ilmoittautumisesta, yo-koetilanteesta yms. Katso ajankohdat opinto-oppaan lopussa olevasta jaksojärjestyksestä.

2. 6 ELOKUUN ABIKURSSIT, ÅIDINKIELI JA ENGLANTI

Elokuun abikursseilla (*ÅI8, ENA9*) opetusta on poikkeuksellisesti viitenä iltana viikossa (ma-pe) ma 10.8 – ma 24.8. Abikurssien tarkempi aikataulu kerrotaan koulun internet-sivuilla ja ilmoitustauluilla. Tarvittaessa aikataulua voi tiedustella myös kansliasta.

2. 7 YLIOPPILASTUTKINNON KOEPÄIVÄT

Yo-koepäivät on kerrottu ylioppilastutkintolautakunnan internetsivuilla (www.ylioppilastutkinto.fi) sekä abi-infotilaisuuksissa jaetuissa materiaaleissa. Yo-koepäivät kerrotaan myös tämän oppaan lopussa.

2. 8 LAKKIAISET JA KOULUN PÄÄTTÄJÄISET

Syksyn 2015 ylioppilaille sekä perusopetuksen valmistujille pe 4.12.2015 klo 17.00 koulun juhlasalissa.

Kevään 2016 ylioppilaille sekä perusopetuksen ja LUVA:n valmistujille pe 3.6.2016 klo 17.00 koulun juhlasalissa.

2. 9 JAKSOJÄRJESTYS

Opinto-oppaan lopussa olevasta jaksojärjestyksestä (päiväkohtaisesta kalenterista) näkee yhdellä vilkaisulla muun muassa koko lukuvuoden jaksotuksen, vapaapäivät ja loma-ajat, koepäivät, uusintakoepäivät, yo-koepäivät sekä kokeiden palautepäivät.

3. PERUSTIETOA OPISKELUSTA JA KOULUSTA

Aikuislukiossa voi suorittaa perusopetuksen ja lukion päättötodistukset, ylioppilastutkinnon, lukioon valmistavan koulutuksen (LUVA) ja opiskella yksittäisiä oppiaineita (yksittäisten perusopetuksen kurssien aineopiskelu tietyin rajoituksin, ks. kohta 5. 1). Myös aiempien perusopetus- ja lukio-opintojen täydentäminen sekä päättötodistuksen korottaminen on mahdollista. Koulumme on opetushallituksen valvoma ja sillä on virallinen todistuksenanto-oikeus. Aikuislukioista saatu päättötodistus vastaa päiväkoulusta saatua päättötodistusta.

3. 1 KURSSIMUOTOINEN OPISKELU

Koulun lukuvuosi on jaettu syys- ja kevätlukukausiin sekä **kuuteen jaksoon** ja jokainen jakso päättyy **koeviikkoon**. Eri oppiaineiden oppimäärät on jaettu **kurssiin**. Tutkinto on mahdollista suorittaa 2–4 vuodessa.

Kouluun ilmoittautuessaan opiskelija saa kurssitarjottimen (lukujärjestys), josta ilmenevät lukuvuoden aikana järjestettävät eri aineiden kurssit. Kurssitarjottimen avulla voi suunnitella itsenäisesti tai opinto-ohjaajan/kanslian kanssa opiskeluohjelman omien tarpeiden mukaiseksi. Opiskelun voi esimerkiksi työ- tai perheasioiden vuoksi keskeyttää joksikin aikaa ja jatkaa myöhemmin siitä, mihin opinnot ennen keskeytystä jäivät. Opintojen keskeytyksestä on kuitenkin syytä ilmoittaa kansliaan.

3. 2 TODISTUKSET

Halutessaan opiskelija voi saada kansliasta todistuksen suorittamistaan opinnoista tai opiskelijana olostä (opiskelutodistus) milloin tahansa lukuvuoden aikana. Päätötdodistuksen saa, kun tutkintoon vaadittavat oppimäärät (eri oppiaineiden pakolliset kurssit) ja tarvittava määrä valinnaisia/syventäviä kursseja on suoritettu. Aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti **lukion päättötdodistukseen vaaditaan vähintään 44 kurssia**, jos opiskelija on aloittanut lukio-opinnot yli 18-vuotiaana. Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneiden, mikäli opinnot eivät ole välillä keskeytyneet vähintään vuodeksi, vähimmäiskurssimäärä on aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti 48 kurssia taito- ja taideaineiden vuoksi. Aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti **perusopetuksen päättötdodistukseen vaaditaan vähintään 44 kurssia**. Aikuisten opetussuunnitelman mukaisesti **lukioon valmistavan koulutuksen suorittamiseen vaaditaan vähintään 25 kurssia**.

3. 3 ILMOITTAUTUMINEN OPISKELIJAKSI

Ilmoittautuminen koulun opiskelijaksi tapahtuu henkilökohtaisesti aikuislukion kansliassa. Mukana tulee olla henkilöllisyystodistus sekä viimeisimmät opiskelutodistukset. Tutkinto-opiskelijaksi otettavalta opiskelijalta edellytetään vähintään 18 vuoden ikää. Lisäksi lukiotutkinnon suorittajaksi otettavalta opiskelijalta edellytetään perusopetuksen päättötdodistusta tai vastaavan oppimäärän päättötdodistusta.

Alle 18-vuotias hakija voidaan ottaa opiskelijaksi perusopetukseen tai lukioon perustellusta syystä. Koulun oppilaaksi ottamisesta päättää rehtori.

Mikäli perusopetuksen tutkinto-opiskelijaksi hakevan äidinkieli on muu kuin suomi, tulee hakijan osallistua suomen kielen testiin ja haastatteluun, jotka pidetään koulun tiloissa kahdesti vuodessa. Suomen kielen testiin ilmoittaudutaan etukäteen kansliassa. Lisätietoa saa tarvittaessa kansliasta ja opinto-ohjaajilta. Koulun oppilaaksi ottamisesta päättää rehtori. Rehtori voi erityisestä syystä päättää, ettei perusopetuksen tutkinto-opiskelijaksi hakevan vieraskielisen täydy osallistua suomen kielen testiin.

3. 4 AINEOPISKELU JA MAKSUT

Tutkintotavoitteinen opiskelu on maksutonta lukuun ottamatta ylioppilastutkintolautakunnan määräämiä yo-kirjoitusmaksuja.

Koulussamme voi opiskella myös **yksittäisiä oppiaineita ja kursseja opiskelijan omien tarpeiden mukaan aineopiskelijana** (perusopetuksen aineopinnot tietyin rajoituksin, ks. kohta 5. 1). Lukion jo aiemmin suorittaneet voivat esimerkiksi täydentää lukio-opintojaan uusilla oppiaineilla tai valmistautua pääsykokeisiin vahvistamalla tai-

tojaan tietyissä oppiaineissa. Aikuislukiossa opiskelija voi myös harrastaa esim. kielten opiskelua ilman tutkintotavoitetta.

Mikäli opiskelija ei ole suorittamassa perusopetuksen tai lukion päättötodistusta tai ylioppilastutkintoa, hän on aineopiskelija. **Aineopiskelijalle aineopiskelijamaksu on 200 € per lukuvuosi riippumatta suoritettavien kurssien/oppiaineiden määrästä.** Jos aineopiskelija suorittaa kurseja vain syys- tai kevätlukukaudella, maksu on **100 € per lukukausi** riippumatta suoritettavien kurssien/oppiaineiden määrästä.

Aineopiskelijamaksut maksetaan koulun pankkitilille kansliasta saatavalla tilitietolomakkeella. Mikäli maksun maksaa esim. opiskelijan työnantaja, huoltaja tai muu taho, on tärkeää merkitä kanslian ohjeiden mukaisesti, kenen aineopiskelijamaksusta on kyse. Mikäli opiskelija on maksanut aineopiskelijamaksun, eikä sairastumisen vuoksi kykene kurseille osallistumaan, palautetaan maksu hänelle hakemuksesta lääkärintodistusta vastaan. Muutoin aineopiskelijamaksuja ei palauteta. Aineopiskelijamaksu on lukukausi-/ lukuvuosisuhteinen.

3. 5 ETSIVÄ NUORISOTYÖ

Mikäli alle 25-vuotias tutkintotavoitteinen opiskelija keskeyttää opintonsa ilman, että kertoo koululle siirtyvänsä toiseen oppilaitokseen tai työelämään, koululla on lakisääteinen velvoite ilmoittaa hänen yhteystietonsa opiskelijan kotikunnalle etsivää nuorisotyötä varten.

3. 6 SANOMA PRO OPPIMISYMPÄRISTÖ, www.sanomapro.fi

Opiskelija saa kouluun ilmoittauduttuaan henkilökohtaisen käyttäjätunnuksen ja salasanan Sanoma Pro Oppimisympäristöön, jossa mm. koulun e-kurssit toteutetaan. Oppimisympäristöstä löytyy runsaasti materiaalia niin lähi- kuin e-kursseihin liittyen. Mikäli tunnukset häviävät, uudet saa koulukirjastosta tai kansliasta.

Oppimisympäristöstä löytyy myös **Opintoapulainen**, johon on koottu koulun käytäntöihin, eri oppiaineisiin ja ylioppilaskirjoituksiin liittyvää ohjeistusta.

3. 7 OPISKELIJAKORTTI JA OPISKELIJA-ALENNUKSET

Tutkinto-opiskelijat saavat halutessaan kansliasta koulun opiskelijakortin. Korttia varten tarvitaan yksi valokuva. Vanhoihin koulumme opiskelijakortteihin tutkinto-opiskelijat saavat uuden lukuvuosileiman kansliasta.

Kansliasta saa myös todistukset **HSL:n ja VR:n/Matkahuollon opiskelija-alennuksia varten.** HSL:n opiskelija-alennus on tarkoitettu 17–30-vuotiaille tutkinto-opiskelijoille ja VR:n/Matkahuollon opiskelija-alennus yli 17-vuotiaille tutkinto-opiskelijoille.

3. 8 HYVÄT TAVAT JA TYORAUHA

Rauhallinen ympäristö helpottaa uusien asioiden omaksumista ja oppimiseen keskittymistä. Opetuksen ajankäyttö on tiivistä ja tehokasta, mikä edellyttää ehdotonta työrauhaa jokaiselle koulumme jäsenelle. Tästä syystä esim. matkapuhelinten tulee olla suljettuina oppitunneilla ja kokeessa. Koulun järjestyssäännöt löytyvät opinto-oppaan alusta, sisällysluettelon jälkeen.

3. 9 TUPAKOINTI

Tupakointilaki kieltää ehdottomasti tupakoinnin alle 18-vuotiaille

tarkoitettulla ulkoalueella eli koulumme sisäpihalla ja kadun puoleisen sisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä. Myös naapuritalojen edessä roskaaminen on kielletty. Tupakointi on kielletty myös varsinaisen kouluajan jälkeen. Nuuskan käyttö on koulussa kielletty.

3. 10 AUTOJEN PYSÄKOINTI

Koulun sisäpihalla autojen pysäköinti on ehdottomasti kielletty. Parkkipaikkoja löytyy Olympiastadionin ja Kisahallin pysäköintialueilta ja Urheilukadulta sekä muilta lähikaduilta.

3. 11 LOYTOTAVARAT

Löytötavarat toimitetaan vahtimestarille. Häneltä voi tiedustella kadonneita tavaroita.

3. 12 PALAUTE

Jotta pystyisimme kehittämään koulumme toimintaa, kaikenlainen palaute ja kehittämisideat ovat aina tervetulleita. Palautetta/kehittämisideoita voi jättää aikuislukion palautelaatikkoon (kanslian ulkopuolella, 2. krs käytävä) tai kertoa palautteen/kehittämisideat suoraan koulun henkilökunnalle joko kasvotusten tai vaikkapa sähköpostitse.

3. 13 POSTIA OPETTAJILLE JA KOULUN HENKILÖKUNNALLE

Kanslian ulkopuolella (2. krs) harmaan kaapin päällä on postiluukku, jonne voi pudottaa postia opettajille ja koulun muulle henkilökunnalle. Postia voi jättää myös suoraan kansliaan, josta se toimitetaan vastaanottajalle. Postista tulee käydä ilmi, keneltä se on ja kenelle se on osoitettu. Opettajiin saa helposti yhteyden myös sähköpostitse *etunimi.sukunimi@tyk.fi*.

3. 14 OSOITE- JA MUUT YHTEYSTIEDOT

Pidäthän huolen siitä, että kansliassa olevat osoite- ja muut yhteystietosi ovat aina ajan tasalla. Muuttuneet yhteystiedot tulee ilmoittaa viipymättä kansliaan.

3. 15 TIEDOTTAMINEN

Ajankohtaisista asioista kertova **jaksotiedote** on jaossa aina jaksojen vaihteessa kanslian ulkopuolella (2. krs). Päiväkohtaisista asioista tiedotetaan ala-aulan **lehtiötaululla**. Ota tavaksesi vilkaista sitä aina kouluun tullessasi. Aikuislukion **ilmoitustaulut**, joilla on pysyviä tiedotteita, ovat ala-aulassa ja kanslian ulkopuolella. Koulumme internetsivuilla **www.tyk.fi** on Ajankohtaista-osio, jota myös käytämme tiedottamiseen. Lisäksi 1., 2. ja 4. kerroksen **info-tv:t** näyttävät ajankohtaisia tiedotteita.

3. 16 FACEBOOK

Aikuislukiomme on myös Facebookissa. Käy tykkäämässä, niin pääset seuraamaan, mitä koululla tapahtuu.

4. OPETUSJÄRJESTELYT

Lähikurssien opetusta järjestetään maanantaista torstaihin. Opetus järjestetään kaksoistunteina (2 x 40 minuutin pituisena opetuskertana). Kunkin kurssin opetusta on kaksi kertaa viikossa, joko maanantaisin ja keskiviikkoisin tai tiistaisin ja torstaisin. 3. jaksossa opetusta on poikkeuksellisesti joka kurssilla neljänä päivänä viikossa, koska jaksossa on vain 11 opetuspäivää.

Lähikurssin tenttiminen on mahdollista, kun asiasta sopii kurssin opettajan kanssa viimeistään kurssin alkaessa. (Tällöin kurssin opettaja kertoo, onnistuuko tenttiminen – ja jos onnistuu, mitä tehtäviä kurssin suorittamiseksi tulee tehdä ja missä aikataulussa.) Koepäivä on lähikurssin koepäivä, ellei opettajan kanssa muuta sovita.

E-kurssilla lähiopetusta on jakson aikana pääsääntöisesti kahtena iltana, yleensä perjantaisin. E-kurssien lähiopetus järjestetään kaksoistunteina (2 x 40 minuutin pituisena opetuskertana). E-kurssien lähiopetuksen aikataulu näkyy kurssitarjottimella vaaleanharmaalla pohjalla. **E-kurssin materiaali** löytyy viimeistään kurssin alkaessa sähköisessä muodossa Sanoma Pro Oppimisympäristöstä. Materiaalin voi noutaa myös paperiversiona kansliasta.

4.1 OPETUSSUUNNITELMA

Koulutyötä säätelee opetussuunnitelma, jossa määritellään koulun tarjoamat kurssit ja niiden sisällöt, työtavat ja arviointi. Valtakunnallinen tuntijako puolestaan määrittelee eri oppiaineiden pakollisten, valinnaisten (perusopetus) sekä syventävien ja soveltavien (lukio) kurssien määrät. Mikäli opiskelija haluaa valita opetussuunnitelmansa ulkopuolisia kursseja koulun tarjonnasta, lasketaan ne opiskelijan kokonaiskurssimäärään ja merkitään päättötodistukseen erilleen oppiaineen oppimäärän arvioinnista (esim. lukio-opiskelija haluaa opiskella perusopetuksen kurssin). Epäselvissä tapauksissa kysy apua oppiaineen opettajalta, kansliasta tai opinto-ohjaajalta.

4.2 OPPIMÄÄRÄ

Perusopetuksen, lukioon valmistavan koulutuksen ja lukion tutkinnot muodostuvat oppimääristä. Oppimäärät on lueteltu koulun tuntijaossa. Perusopetuksen ja lukion tutkinnot on suoritettu, kun opiskelija on suorittanut vähintään 44 kurssia (tai 48 kurssia, jos lukio-opinnot on aloitettu alle 18-vuotiaana), joihin sisältyvät oppiaineiden pakolliset oppimäärät sekä tarvittava määrä valinnaisia/syventäviä kursseja. Lukioon valmistavan koulutuksen suorittamiseen vaaditaan vähintään 25 kurssia.

Todistukseen merkitään oppimäärän laajuus ja siitä saatu arvosana. Opiskelijan on valittava oppimäärään kuuluvien pakollisten kurssien lisäksi jonkin verran valinnaisia (perusopetus, LUVA) ja syventäviä (lukio) kursseja saadakseen tutkinnon vähimmäiskurssimäärän täyteen.

Selviytyäkseen ylioppilastutkintokokeesta parhaalla mahdollisella tavalla, on lukio-opiskelijan syytä valita kirjoitusaineistaan pakollisten kurssien lisäksi syventäviä kursseja.

4.3 KURSSI

Kaikki lukion ja perusopetuksen kurssit ovat tuntimäärältään yhtä laajoja (28 x 40 min). Kurssi koostuu 22:sta oppitunnista (40 min), viiden oppitunnin mittaisesta kokeesta ja yhdestä kokeen palautustunnista. Myös e-kursseissa opiskelijan työskentelyn määrä on mitoitettu yhtä laajaksi. E-kurssien lähiopetustunteja on kuitenkin pääsääntöisesti vain kahtena iltana kurssin aikana ja opiskelu painottuu opiskelijan itsenäiseen työskentelyyn.

Jokainen kurssi arvostellaan erikseen ja muista oppiaineen kursseista riippumatta. Kunkin oppimäärän lopullinen arvosana muodostuu kurssiarvosanojen keskiarvosta. Keskiarvo pyöristetään lähimpään kokonaislukuun.

4.4 KURSSIEN SUORITUSJÄRJESTYS

Kurssien suoritusjärjestys on opiskelijan vapaasti valittavissa, mutta erityisesti **kielissä, matemaattisissa aineissa ja äidinkielissä** opiskelijan on syytä suorittaa pakolliset kurssit numerojärjestyksessä aineiden etenevästä luonteesta johtuen – uusi opiskeltava aines rakentuu aiemmin opitun varaan. Näissä aineissa numerojärjestyksestä poikkeavasta suoritusjärjestyksestä kannattaa keskustella oppiaineen opettajan kanssa.

4.5 ILMOITTAUTUMINEN KURSSEILLE

Opetusjärjestelyjen sujuvuuden vuoksi on äärimmäisen **tärkeää ilmoittautua kursseille hyvissä ajoin etukäteen**, mielellään n. 2-3 viikkoa ennen jakson alkua. Kurseille mahtuu vain tietty määrä opiskelijoita ja kurssit täyttyvät ilmoittautumisjärjestyksessä.

Kurseille voi ilmoittautua kansliassa. Kurseille voi ilmoittautua myös kanslian ulkopuolelta saatavilla kurssi-ilmoittautumislomakkeilla, jotka jätetään täytettyinä kanslian ulkopuolella olevan kaapin postiluukkuun tai suoraan kansliaan. Myös sähköpostitse voi kursseille ilmoittautua vapaamuotoisesti osoitteeseen aikuislukio@tyk.fi. Lisäksi lukion tutkinto-opiskelijat voivat ilmoittautua kurseille **Wilman** kautta (wilma.edu.hel.fi). Wilman käyttäjätunnuksen ja salasanan saa kansliasta. Mikäli suunnitelmasi muuttuvat, muistathan perua kurssi-ilmoittautumisesi.

Lukion puolella opiskelija voi valita kurseja niin lähi- kuin e-opetuksenkin puolelta oman tarpeensa mukaan. Mikäli opiskelijalla on vaikeuksia osallistua valitsemansa lähikurssin oppitunneille, tulee hänen neuvotella kurssin mahdollisesta vaihtoehtoisesta suorittamistavasta (=tenttiminen) kurssin opettajan kanssa hyvissä ajoin etukäteen, viimeistään kurssin alussa. Näin toimimalla vältytään epäselvyyksiltä.

Lukuvuoden 1. jakson kurseille opiskelijoiden toivotaan ilmoittautuvan jo ennen kesäloman alkua. Uudet opiskelijat voivat ilmoittautua 1. jakson kurseille kesän aikana samalla, kun ilmoittautuvat kansliassa koulun opiskelijoiksi.

4.6 KURSSIIN KUULUVAT OSASUORITUKSET

Kurssiarvosanan saamiseksi kurssin kaikkien osasuoritusten tekeminen on välttämätöntä. Mikäli opiskelijalta jää osasuoritus puuttumaan, saa hän kurssiarvosanan sijaan merkinnän O (=osallistunut). Tällöin on oikeus vuoden ajan täydentää puuttuvia osioita.

- KOTI- JA HARJOITUSTEHTÄVÄT SEKÄ AINEET

Kursseihin saattaa kuulua pakollisia kotitehtäviä, mm. aineita sekä muita harjoitus-tehtäviä. Nämä on ehdottomasti palautettava opettajalle ilmoitettuna ajankohtana. Esimerkiksi kielten kursseilla opiskelija voi palauttaa kotiaineen määräajan jälkeen vain, jos hän on saanut siihen luvan kurssin opettajalta. Tehtävät ja aineet palautetaan joko suoraan kurssin opettajalle tai kansliaan.

- KUULLUNYMMÄRTÄMISKOE

Useimpiin kielten kursseihin kuuluu kuullunymmärtämiskoe. Kuullunymmärtämisko-keet alkavat minuutilleen ilmoitettuna aikana. Opiskelija, joka on jäänyt pois pakolli-sesta kuullunymmärtämiskokeesta, ei voi saada ko. kurssista arvosanaa. Arvostelulis-taan ja opintorekisteriin hän saa kurssista merkinnän O (=osallistunut) ja voi suorittaa kuullunymmärtämiskokeen, kun kurssi on seuraavan kerran tarjolla ellei opettajan kanssa muuta sovita.

- E-KURSSIEN TEHTÄVÄT

E-kurssien suorittamiseen kuuluu olennaisesti opiskelijan itsenäinen opiskelu kurssiin kuuluvan materiaalin, oppikirjan ja tehtävien avulla. **E-kurssin materiaali löytyy kurssin alkaessa Sanoma Pro Oppimisympäristöstä** (www.sanomapro.fi), jonne opiskelijat saavat käyttäjätunnuksen ja salasanan kouluun ilmoittautumisen jälkeen. Tunnukset on hyvä säilyttää koko opiskelun ajan. Halutessaan e-kurssin materiaalin voi noutaa kansliasta myös paperiversiona. Tehtävien palautuksessa opettajalle on nou-datettava opettajan antamia määräaikoja. Kurssi on suoritettu vasta, kun kaikki siihen kuuluvat osasuoritukset on tehty.

4. 7 KOEVIKKO, KOKEET JA UUSINTAKOKEET

Jakson lopussa pidetään kurssien **loppukokeet koeviikon aikana**. Koepäivinä ei ole oppitunteja eikä aineohjausaikoja (esim. matikkaklinikka, kieliklinikka jne.). Myös iltakahvila on suljettu koepäivinä. Kullakin kurssilla on oma koepäivänsä, joka saattaa poiketa opetustuntien viikonpäivästä. Kunkin kurssin koepäivä näkyy kurssitarjotti-men alareunassa.

Loppukokeet alkavat klo 17.00 ja kestävät viisi oppituntia (5 x 40 min) lukuun ottamatta joidenkin perusopetuksen kurssien kokeita tai lukion mahdollisia preliminää-rikokeita, joiden ajankohdan opettaja ilmoittaa erikseen kurssilla. Kokeesta voi myö-hästyä korkeintaan 40 min, ja tästä syystä kokeesta voi myös poistua aikaisintaan klo 17.40. Jos kokeesta myöhästyy enemmän kuin 40 min, ei kokeeseen voi enää osallistua. Kokeet pidetään pääsääntöisesti samassa luokassa, jossa kurssin opetus on järjestetty. Mahdollisista luokkamuutoksista ilmoitetaan koepäivänä opetusluokan ovessa ja/tai ala-aulan lehtiötaululla. **Koeaika päättyy klo 20.20**. Abien preliminäärikokeet voivat kestää pidempään, mikäli opettaja erikseen ilmoittaa asiasta.

Mikäli opiskelijalla on kaksi koetta samana päivänä, tulee hänen sopia kokeiden suorittamisesta ja menettelytavoista etukäteen molempien kurssien opettajien kanssa.

Kokeeseen otetaan mukaan omat kirjoitusvälineet, konseptipaperit (suuriruutuinen) ja oppiaineen apuvälineet, esim. laskin ja taulukkirja.

Kurssikokeet palautetaan palautetunneilla, joiden ajankohta näkyy kurssitar-

jottimessa. Mikäli opiskelija ei pääse palautetunnille, on koe noudettavissa seuraavan viikon tiistaista alkaen kansliasta. Noutamattomia kokeita säilytetään kaksi kuukautta.

- UUSINTAKOKEET

Uusintakoetilaisuuksia pidetään kuusi kertaa lukuvuoden aikana. Uusintakokeiden ajankohdat näkyvät muun muassa kurssitarjottimessa ja jaksojärjestyksessä. Uusintakokeeseen on oikeus osallistua vuoden sisällä siitä, kun on osallistunut kurssille ja saanut siitä **O-merkinnän** (=osallistunut). **Hyväksytyä/hylättyä** arvosanaa voi yrittää korottaa yhden kerran ilman aikarajaa osallistumatta kurssille uudelleen. Yhtenä uusintakoepäivänä voi tehdä **enintään kaksi koetta samanaikaisesti**.

Uusintakokeisiin ilmoittaudutaan viimeistään viikkoa ennen uusintakoetta kirjallisesti sinisellä uusintakoelomakkeella, joita saa kansliasta tai kanslian ulkopuolelta käytävältä. Lomake palautetaan täytettynä kansliaan tai kanslian postilokeroon, joka on kanslian ulkopuolella.

Uusintakokeet pidetään pääsääntöisesti koulun 5. kerroksen tiloissa, yleensä juhlasalissa. Koepaikka ilmoitetaan uusintakoepäivänä ala-aulan lehtiötaululla. **Uusintakoe alkaa klo 17.00 ja päättyy klo 20.05**. Kokeesta voi myöhästyä enintään 40 min ja kokeesta saa poistua aikaisintaan klo 17.40.

Myös uusintakokeeseen otetaan mukaan omat kirjoitusvälineet ja oppiaineen apuvälineet, esim. laskin ja taulukkirja. Uusintakokeessa ei kuitenkaan saa käyttää omia konseptipapereita, vaan tarvittavat paperit saa valvojalta koetilaisuuden alussa.

Opettajilla on uusintakokeiden korjausaikaa yleensä viikko siitä, kun he saavat kokeet. **Korjatut uusintakokeet saa takaisin kansliasta** samoin kuin kurssien osasuoritukset. Erillistä palautetuokiota ei uusintakokeille ole. Jaksojärjestyksessä on kerrottu, mistä alkaen korjatut uusintakokeet ovat noudettavissa kansliasta. Epäselvissä tilanteissa esim. korjausmerkinnöissä, on syytä ottaa heti yhteyttä opettajaan. Kokeet on hyvä noutaa ja tutkia esim. pistelaskun oikeellisuus sekä opettajan korjausmerkinnät. Kokeiden säilytysaika on 2 kuukautta.

- VILPPI KOETILANTEESSA ja KOPIOINTI

Jos luntaamista tai vilppiä havaitaan koetilanteessa, koesuoritus hylätään.

Koetta ei voi uusia heti seuraavassa uusintakokeessa, vaan vasta sitä seuraavassa. Jos vilppiä koetilanteessa havaitaan, opettaja keskustelelee asiasta opiskelijan kanssa ja tapaus kirjataan ylös. Asia menee tiedoksi myös rehtorille, joka tarvittaessa kutsuu opiskelijan keskusteluun. Toistuvasta vilpistä koetilanteessa tai muusta erityisen painavasta syytä asia voidaan käsitellä koulun johtokunnassa, joka päättää mahdollisista jatkotoimista. **Puhelin ei saa olla näkyvillä kokeessa, vaan sen tulee olla suljettuna laukussa**. Kotitehtävien, aineiden ja muiden opettajien antamien tehtävien kopioiminen suoraan lähdeä ilmoittamatta ja omana tuotoksena esittäminen luetaan myös vilpiksi.

4. 8 KURSSIN JA OPPIMÄÄRÄN ARVIOINTI SEKÄ NIIDEN KOROTTAMINEN

Kurssiarvosana määräytyy loppukokeen tai sitä korvaavan työn sekä muiden näyttöjen perusteella. Tuntityöskentely voi vaikuttaa kurssin loppuarvosanaan kurssin alussa sovitulla tavalla. Kurssi on suoritettu sitten, kun kaikki siihen kuuluvat osasuoritukset sekä kurssikoe on hyväksytysti tehty.

Oppimäärän arvosana (päättötodistukseen) lasketaan kurssiarvosanojen perusteella näiden keskiarvona. Aineenopettajalla on kuitenkin mahdollisuus korottaa päättöarvosanaa poiketen keskiarvosta, mikäli opiskelija on osoittanut opinnoissaan huomattavaa edistystä.

Lukion päättötodistuksessa oppimäärä voidaan arvostella suorituserkinnällä (S) numeroarvioinnin sijaan **kaikissa niissä oppiaineissa, joissa opiskelija on suorittanut vain yhden kurssin** ja niissä **valinnaisissa vieraisissa kielissä**, joissa opiskelija on suorittanut enintään kaksi kurssia sekä **liikunnassa** riippumatta suoritettujen kurssien määrästä.

Pakolliset ja syventävät/valinnaiset kurssit arvioidaan aina numeroin, jos opiskelija sitä pyytää. Koulukohtaisista kursseista arviointi voi olla myös S (=suoritettu). Ulko- mailla suoritettut kurssit ja kotimaassa kauan sitten suoritettut kurssit voidaan lukea hyväksi merkinnällä S, vaikka ne edellä mainittujen sääntöjen perusteella pitäisi arvioida numeroin.

Oppimäärän kursseista hylättyjä (4) voi olla perusopetuksessa ja lukiossa seuraavasti:

Suoritettuja pakollisia / valinnaisia / syventäviä kursseja aineessa yhteensä: *joista voi olla hylättyjä kurssiarvosanoja enintään:*

1 - 2 kurssia	0
3 - 5 kurssia	1
6 - 8 kurssia	2
9 kurssia tai enemmän	3

Hyväksytyä/hylättyä arvosanaa voi yrittää korottaa yhden kerran ilman aikarajaa osallistumatta kurssille uudelleen. Mikäli opiskelija suorittaa uudelleen jo suorittamansa kurssin, parempi arvosana jää aina voimaan. **O-merkintää** on oikeus täydentää vuoden ajan kurssin päätyttyä. Sen jälkeen kurssin suorittamiseen vaadittavat osasuoritukset vanhenevat (*ks. kohta 4. 9 O-merkintä*).

4. 9 O-MERKINTÄ (OSALLISTUNUT)

Kurssista, jonka kokeeseen opiskelija ei ole osallistunut, annetaan O-merkintä (=osallistunut), kun opiskelijalla on läsnäoloja tai muita suorituksia tarpeellinen määrä. O-merkintä annetaan myös silloin, kun koe on tehty, mutta muita kurssin suorittamiseen vaadittavia osasuorituksia puuttuu. **O- merkintä antaa oikeuden osallistua uusintakokeeseen tai muuten täydentää kurssisuoritustaan vuoden ajan kurssin päätyttyä.** O-merkintä ei ole kurssisuoritus. O-merkinnän antamisesta ja siihen liittyvistä perusteista päättää kurssin opettaja.

4. 10 K-MERKINTÄ (KESKEYTYNYT)

K-merkintä (=keskeytynyt) annetaan, kun opiskelija on osallistunut kurssille, mutta ei kuitenkaan riittävästi O-merkinnän (tai arvosanan) saamiseksi. K:lla merkitty kurssi on suoritettava uudelleen opetukseen osallistumalla. **K-merkinnän saatuaan opiskelijalla ei ole oikeutta osallistua uusintakokeeseen tai muuten täydentää kurssisuoritustaan.** K-merkinnän antamisesta ja siihen liittyvistä perusteista päättää kurssin opettaja.

4. 11 AIKAISEMMAT OPINNOT

Aikaisemmat samansisältöiset opinnot otetaan huomioon siten, että opiskelija voidaan vapauttaa vastaavien kurssien suorittamisesta (osaamisen tunnistaminen). Tästä oikeudesta neuvotellaan opinto-ohjaajan tai rehtorin kanssa. Mikäli opiskelija suorittaa uudelleen jo aiemmin suorittamansa kurssin, parempi arvosana jää aina voimaan.

4. 12 PÄÄTTÖTODISTUS

Perusopetuksen/lukion opiskelija saa päättötodistuksen, kun kaikki tutkinnon edellyttämät oppimäärät ja kurssit on suoritettu ja kokonaiskurssimäärä on **vähintään 44 kurssia**. Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneilla kursseja tulee olla vähintään 48. Lukioon valmistavan koulutuksen suorittamiseen vaaditaan vähintään 25 kurssia.

Oppimäärä on suoritettu, kun opiskelija on saanut arvosanan/suoritusmerkinnän kaikista oppiaineen pakollisista kursseista ja kun pakollisista ja opiskelijan valitsemista syventävistä/valinnaisista kunkin oppiaineen kursseista vähimmäismäärä on hyväksytysti suoritettu (*ks. kohta 4. 8*).

4. 13 OSALLISTUMINEN OPPITUNNEILLE

Opetukseen osallistuminen on yleensä osa kurssin suorittamista ja eri oppiaineiden arvioinnissa huomioidaan opiskelijan tuntityöskentely kurssin aikana. **Mikäli opiskelijalle tulee poissaoloja enemmän kuin neljä opetuskertaa**, voi opiskelija sopia opettajan kanssa muita tapoja osoittaa oppimistaan ja ”tuntiaktiivisuuttaan” niin etteivät poissaolot vaikuta kurssin arviointiin.

Kurssien opettajia on hyvä informoida pidemmistä poissaoloista. Varsinkin kurssin alussa on tärkeää olla yhteydessä opettajaan, mikäli ei pääse paikalle kurssin ensimmäisille oppitunneille. Kurseille mahtuu vain tietty määrä opiskelijoita ja mikäli opiskelija ei ole vahvistanut osallistumistaan opettajalle, saattaa hän menettää kurssi-paikkansa.

Tenttimällä suoritettavista kursseista sovitaan aina etukäteen kurssin opettajan kanssa (*ks. kohta 5. 1*).

4. 14 LUKIODIPLOMIT

- KUVATAIDE

Kuvataiteen lukiodiplomi muodostuu yhden soveltavan kurssin (38 h) puitteissa toteutettavasta teoksesta ja portfolioista. Teos ja portfolio toteutetaan itsenäisesti oppilaitoksen tiloissa, opettajan valvonnassa. Työt tulee säilyttää kurssin aikana koululla. **Kuvataiteen lukiodiplomikurssi edellyttää vähintään neljän lukion kuvataidekurssin suorittamista** ennen työskentelyn aloittamista. Teos ja portfolio arvioidaan

erikseen, lopullinen arvosana muodostuu niiden keskiarvosta. Arvioinnin suorittavat oman koulun kuvataideopettaja ja toinen ulkopuolinen visuaalisen alan asiantuntija. Portfolion arvioinnissa kiinnitetään huomiota työskentelyprosessiin (idealuonnokset, kokeilut, aiheen kehittäminen, prosessin kuvaus). Teoksen arvioinnissa huomioidaan työn toteutus, työtapojen ja materiaalien valinta ja hallinta, tavoitteiden toteuttaminen. Lukiodiplomien aiheet ja ohjeet julkaistaan vuosittain, keväällä opetushallituksen sivuilla (edu.fi).

- LIIKUNTA

Liikunnan lukiodiplomi muodostuu liikuntatietoja mittaavasta kokeesta, liikunnallisten valmiuksien arvioinnista, yhteistyötaidoista, erityisosaamisen arvioinnista sekä portfoliosta (mahdollinen kilpaurheilu, koulun liikuntatoiminnassa ansioituminen, muiden kuin koululiikuntalajien harrastaminen yms.). **Liikunnan lukiodiplomikurssi edellyttää vähintään neljän liikunnan ja/tai terveystiedon lukiokurssin suorittamista.** Diplomin muita osia voi suorittaa lukioaikana, mutta liikuntatietoja mittaava koe on valtakunnallisesti kaikilla samaan aikaan. Arvioinnin suorittaa liikunnanopettaja, erityisosaamisen arvioinnissa kaksi liikunnanopettajaa. Tarvittaessa voidaan pyytää myös ulkopuolisen arvioijan apua. Lukiodiplomista annetaan erillinen todistus.

4. 15 OSALLISTUMINEN YHTEISHAKUUN

Nuorten ammatillisen koulutuksen kevään ja syksyn yhteishaku (peruskoulu-/lukio-opiskelijat):

Halutessaan opiskelija saa opinto-ohjaajalta tukea yhteishakuun liittyvissä kysymyksissä. Jos opiskelija hakeutuu oppilaitoksiin itsenäisesti, tulee asiasta silloinkin ilmoittaa opinto-ohjaajalle. Tämä on välttämätöntä, jotta koulu voi lähettää päättöarviointi-/korotustiedot yhteishakurekisteriin asianmukaisesti. Tarkemmista yhteishaun pisteytyksistä ja valintaperusteista saa tietoa www.opintopolku.fi-sivustolta.

Kevään yhteishaussa (syksyllä alkaviin opintoihin) on huolehdittava siitä, että päätötdistukseen tarvittavat pakolliset ja valinnaiset/syventävät kurssit tulevat suoritetuiksi **5. jakson loppuun mennessä.**

4. 16 STIPENDIT

Töölön yhteiskoulun aikuislukio jakaa raha- ja kirjastipendejä opinnoissaan hyvin menestyneille opiskelijoille. Koulun omista varoista myönnetään rahastipendejä niin peruskoulu- kuin lukio-opinnoissa hyvin menestyneille ja tutkintonsa suorittaneille. Mahdollisia lehtistipendejä myöntävät koulun yhteistyökumppanit.

Lisäksi aikuislukiomme perustajapariskunnan mukaan nimetty **Yrjö Jahnssonin säätiö** on myöntänyt vuosittain rahastipendejä koulun uusille ylioppilaille. Nämä stipendit on suunnattu ensisijaisesti mahdollisille tuleville tieteenharjoittajille. Koulustamme valmistunut ylioppilas, joka opiskelee kansantaloustiedettä tai lääketiedettä, on voinut lisäksi anoa säätiöltä erityistä rahastipendiä (tarkemmin: www.yjs.fi).

5. ERILAISIA TAPOJA OPISKELLA

Perusopetuksen ja lukioon valmistavan koulutuksen kurssit ovat kaikki lähikursseja. Lukiossa on lähikurssien lisäksi tarjolla myös e-kursseja.

5.1 LÄHIKURSSIT JA NIIDEN TENTTIMINEN

Lähikursseilla edellytetään opiskelijan osallistumista kurssin oppitunneille, ellei opettajan kanssa toisin sovita (=tenttiminen). Tarkemmin oppitunneille osallistumisesta ja poissaoloista on kerrottu tämän opinto-oppaan kohdassa 4. 13.

Lähikurssin **tenttiminen on mahdollista silloin, kun asiasta sopii hyvissä ajoin etukäteen kurssin opettajan kanssa** (suoritusaikataulu sekä kurssin tehtävät ja osasuoritukset). Lähikurssin voi tenttiä siinä jaksossa, kun se on tarjolla lähiopetusena. Tentittävään kurssiin opettaja voi liittää lisätehtäviä. Kurssien opettajatietoja voi kysellä tarvittaessa kansliasta.

5.2 LUKION E-KURSSIT

E-kurssit ovat hyvä opiskelumuoto sellaisille opiskelijoille, joille perinteinen lähiopetukseen perustuva opiskelumuoto ei sovi esimerkiksi työn tai perhetilanteen vuoksi. E-kursseilla korostuu opiskelijan itseohjautuvuus ja itsenäinen tiedonhankinta. Opettajien puoleen opiskelija voi kääntyä ohjaustuokiolla tai sähköpostin välityksellä. E-kurssin **lähiopetuspäivinä** on tarkoituksena käsitellä kurssin keskeisimpiä/vaikkeimpia kohtia ja opiskelijoille mieleen nousseita kysymyksiä. Kielten e-kursseilla lähiopetuspäivinä voidaan pitää kuullunymmärtämiskokeita e-kurssin materiaalin aikataulun mukaisesti. E-kurssiin kuuluu pääsääntöisesti kaksi 2 x 40 minuutin mittaista lähituntia.

- E-KURSSIN MATERIAALI

E-kurssin materiaali tehtävineen ja aikatauluineen löytyy kurssin alkaessa Sanoma Pro Oppimisympäristöstä. Opettaja lähettää tarvittavan työtila-avaimen automaattisesti niille, jotka ovat ilmoittautuneet e-kurssille ennen jakson alkua. Tarvittaessa työtila-avainta voi tiedustella opettajalta. Materiaalin voi halutessaan noutaa myös kansliasta paperiversiona kurssin alussa.

E-kurssin lähiopetuspäivinä mahdollisesti jaettua materiaalia on noudettavissa kanslian ulkopuolella olevasta kaapista opettajakohtaisista kansioista. Aineistoa säilytetään niissä jakson koeviikon loppuun saakka. Kaikkien e-kurssien lähitunneilla ei materiaalia välttämättä jaeta. Lähituntien materiaalin noutamatta jättäminen ei ole este opintojen edistymiselle. Opettajat ilmoittavat omista käytännöistään e-kurssien materiaalissaan ja lähitunneilla. Noutamattomat ja korjatut osasuoritukset opettajat jättävät kansliaan. Yhteyttä opettajiin opiskelija voi pitää ensisijaisesti sähköpostin välityksellä. E-kurssin materiaalissa on opettajien yhteystiedot ja aineohjausajat.

6. PERUSOPETUKSEN, LUKION JA LUVA:N TUNTIJAKO

Opetussuunnitelma sisältää opetuksen yleiset tavoitteet sekä eri oppiaineiden tavoitteet ja oppimäärät. Aikuislukioiden opetussuunnitelmat on sovellettu aikuisia varten ja niissä on otettu huomioon opiskelijoiden ikä ja aikaisemmin suoritettut opinnot. Halutessaan koulun opetussuunnitelmaan voi tutustua koulun internetsivuilla.

Lukion ja perusopetuksen päättötodistusten kokonaiskurssimäärän tulee olla vähintään 44 kurssia sisältäen oppiaineiden pakollisten oppimäärien lisäksi vapaavalintaisia oppimääriä ja kursseja. Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneiden opiskelijoiden kokonaiskurssimäärä on vähintään 48 kurssia sisältäen taito- ja taideaineet. Lukioon valmistavan koulutuksen kokonaiskurssimäärä on vähintään 25 kurssia.

6.1 PERUSOPETUKSEN TUNTIJAKO

Koulussamme voi suorittaa perusopetuksen päättötodistuksen aikuisille tarkoitettun oppimäärän mukaisesti. Myös perusopetuksen päättöarvosanojen korottaminen on mahdollista. Yksittäisiä perusopetuksen kursseja voi suorittaa aineopiskelijana ilman tutkintotavoitetta seuraavissa oppiaineissa: äidinkieli ja kirjallisuus (suomi äidinkielenä), toinen kotimainen kieli (ruotsi), uskonto, elämäntietomustieto.

Perusopetuksen päättötodistuksen kokonaiskurssimäärän tulee olla vähintään 44 kurssia, jotka sisältävät oppiaineiden pakollisten oppimäärien lisäksi vapaavalintaisia oppimääriä ja kursseja. Äidinkielen ja kirjallisuuden oppimäärän opiskelija voi suorittaa opiskelemalla joko suomea äidinkielenä tai suomea toisena kielenä. Seuraavista oppiaineista* tulee valita vähintään neljä opiskeltavaa oppiainetta: biologia, fysiikka, historia, kemia, maantieto, yhteiskuntaoppi.

OPPIAINEET (Suluissa koulumme tarjonta.)	PAKOLLISET KURSSIT Kurssitarjonta vaihtelee lukuvuosittain.	VALINNAISET KURSSIT Kurssitarjonta vaihtelee lukuvuosittain.
Äidinkieli ja kirjallisuus: Suomi äidinkielenä Suomi toisena kielenä, s2	4 4	- 11
Toinen kotimainen kieli (ruotsi)	6	2
Vieras kieli (englanti)	8	2
Matematiikka	8	3
Uskonto/elämäntietomustieto	1	-
Seuraavista vähintään 4 eri oppiainetta: Biologia Fysiikka Historia Kemia Maantieto Yhteiskuntaoppi	* * * * * *	4 3 4 4 4 3
Muita oppiaineita: Kuvataide Liikunta Musiikki Opinto-ohjaus Terveystieto Tvt, tieto- ja viestintätekniikka	- - - - - -	1 1 1 4 3 4
Yhteensä vähintään:	44 kurssia	

6.2 LUKION TUNTIJAKO

Koulussamme voi suorittaa lukion päättötodistuksen aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti. Myös lukion päättöarvosanojen korottaminen ja yksittäisten oppiaineiden/ kurssien suorittaminen ilman tutkintotavoitetta on mahdollista. Ylioppilastutkinnon voi suorittaa joko lukion oppimäärän tai ammatillisen tutkinnon pohjalta (ks. kohta 9. 5).

Lukion päättötodistuksen kokonaiskurssimäärän tulee olla vähintään 44 kurssia, jotka sisältävät oppiaineiden pakollisten oppimäärien lisäksi vapaavalintaisia oppimääriä ja kursseja.

Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneilla opiskelijoilla kokonaiskurssimäärän tulee olla vähintään 48 kurssia. Heillä taito- ja taideaineet kuuluvat pakollisiin kursseihin seuraavasti: 1 kurssi liikuntaa, 1 kurssi terveystietoa ja 2 kurssia musiikkia tai kuvataidetta, vaihtoehtoisesti yksi kurssi kumpaakin.*

Lukion päättötodistusta varten opiskelijan tulee opiskella vähintään yhtä vierasta kieltä A-oppimäärän tavoitteiden mukaisesti. Joko A- tai B1-kielen tulee olla toinen kotimainen kieli (ruotsi).

Mitä tarkoittavat lukio-opinnoissa seuraavat lyhenteet?

A-oppimäärä: ala-asteella/alakoulussa alkaneen kielen oppimäärä (esim. ENA1)

B1-oppimäärä: yläasteella/yläkoulussa alkaneen yhteisen kielen oppimäärä (esim. RUB1)

B3-oppimäärä: lukiossa alkaneen valinnaisen kielen oppimäärä (esim. EAB3)

matematiikassa: A = laaja oppimäärä eli ns. pitkä matematiikka (MAA), B = lyhyt oppimäärä eli ns. lyhyt matematiikka (MAB)

OPPIAINEET (Suluissa koulumme tarjonta.)	PAKOLLISET KURSSIT Kurssitarjonta vaihtelee lukuvuosittain.	SYVENTÄVÄT/SOVELTAVAT KURSSIT Kurssitarjonta vaihtelee lukuvuosittain.
Äidinkieli ja kirjallisuus: Suomi äidinkielenä Suomi toisena kielenä, S2	5 5	5 5
Kielet: A-oppimäärä (englanti, espanja) B1-oppimäärä (ruotsi) B3-oppimäärä (espanja, italia, japani, ranska, saksa, venäjä)	6 5 -	4 4 5-8
Matematiikka: Lyhyt oppimäärä (B) Pitkä oppimäärä (A)	6 10	4 8
Katsomukselliset ja yhteiskunnalliset aineet: Filosofia Historia Uskonto/elämäntutkimustieto Psykologia Yhteiskuntaoppi	1 3 1 - 1	5 4 7/5 7 4
Luonnontieteelliset aineet: Biologia Fysiikka Kemia Maantiede Terveystieto	2 1 1 1 *	4 9 5 3 4
Muita oppiaineita: Kuvataide Liikunta Musiikki Opinto-ohjaus	* * * -	2 2 3 7
Yhteensä vähintään: - alle 18-v. opintonsa aloittaneet	44 kurssia 48 kurssia*	

6. 3 LUKIOON VALMISTAVAN KOULUTUKSEN (LUVA) TUNTIJAKO

Koulussamme voi suorittaa lukioon valmistavan koulutuksen eli LUVA:n aikuisille tarkoitetun oppimäärän mukaisesti.

Lukioon valmistava koulutus on maahanmuuttajille ja vieraskielisille tarkoitettu yhden lukuvuoden kestävä koulutus, jonka tavoitteena on antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukioon siirtymistä varten. **Lukioon valmistavan koulutuksen laajuus on 25 kurssia** ja koulutus on tarkoitettu maahanmuuttajille ja vieraskielisille, jotka ovat suorittaneet perusopetuksen, mutta jotka eivät ole suorittaneet sen jälkeen muuta tutkintoa. Lukioon valmistava koulutus antaa opiskelijalle kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet lukiokoulutukseen siirtymistä varten. Koulutuksen aikana voi halutessaan myös korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja sekä suorittaa lukiokursseja.

Opiskelijat lukioon valmistavaan koulutukseen valitaan erillisen haastattelun perusteella. Haastatteluun tulee ilmoittautua etukäteen kansliassa lukuvuositain ilmoitetun aikataulun mukaisesti.

OPPIAINEET	PAKOLLISET KURSSIT	VALINNAISET KURSSIT
Äidinkieli ja kirjallisuus, suomi toisena kielenä ja kirjallisuus	10	-
Perusopetuksessa alkanut kieli, englanti	3	-
Matemaattiset ja luonnontieteelliset opinnot (<i>matematiikka, fysiikka, kemia, biologia, maantiede</i>)	2	-
Yhteiskuntatietous ja kulttuurintuntemus (<i>historia, yhteiskuntaoppi</i>)	2	-
Opinto-ohjaus	2	-
Valinnaiset opinnot:		
Tvt, tieto- ja viestintätekniikka	-	1
Perusopetuksen/lukion kursseja opiskelijan henkilökohtaisen opiskelusuunnitelman mukaisesti	-	5-6
Yhteensä vähintään:	25 kurssia	

7. PERUSOPETUKSEN KURSSIT

Tarkista lukuvuosikohtainen kurssitarjonta kurssitarjottimelta.

Oppiaineen valinnaiset kurssit ovat *kursiivilla*.

7.1 BIOLOGIA

bi0, Johdatus biologian opiskeluun

Sisältö: Kurssilla opiskellaan biologian keskeistä sanastoa ja käsitteistöä sekä perehdytään siihen, millaista biologinen tieto on. Kurssilla opiskellaan perustiedot aiheista, joita käydään tarkemmin läpi muilla biologian kursseilla. Tutustutaan myös erilaisiin biologian opiskelussa käytettyihin tehtävyytyyppeihin, sekä harjoitellaan biologian kirjan käyttöä monipuolisesti. Kurssi on suunnattu erityisesti peruskoulua aloittaville ja s2-opetuksessa oleville opiskelijoille.

SanomaPro: SILMU Metsät

Tätä kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi: Kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan tuntityöskentelyyn osallistumisen sekä tehtyjen tehtävien perusteella suoritusmerkinnällä (S).

bi1, Elämä ja evoluutio

Sisältö: Kurssilla tutustutaan siihen, mitä elämä biologisesti on, millaisia ovat solut ja miten ne toimivat. Muita kurssin aiheita ovat mm. erilaiset eliöt ja niiden luokittelu sekä evoluutio ja eliökunnan monimuotoisuus.

SanomaPro: Luonnonkirja 7-9 Elämä ja evoluutio

HUOM! Itsenäisesti suoritettava kurssi; sovi aikataulusta ja tehtävistä opettajan kanssa! Kurssiin kuuluu kokeen lisäksi tehtäviä, jotka pitää palauttaa ennen kokeeseen osallistumista. Arvosanaan vaikuttavat sekä tehtävät että koe.

bi2, Ekosysteemit ja ympäristönsuojelu

Sisältö: kurssilla tutustutaan erilaisiin suomalaisiin metsiin ja niissä eläviin kasveihin ja eläimiin. Pohditaan myös ihmisen vaikutusta metsäluontoon.

SanomaPro: SILMU Metsät

bi3, Ihminen

Sisältö: Kurssilla käsitellään ihmiskehon rakennetta ja toimintaa. Aiheina ovat siis mm. luut ja lihakset, sydän ja verenkierto, aivot ja hermosto, aistit, elimistön puolustautuminen taudinaiheuttajia vastaan sekä ihmisen perinnöllisyys.

SanomaPro: SILMU Ihminen

Biologian kurssien bi2 ja bi3 arviointi: Lähikurssien arvosanaan vaikuttavat loppukoe, mahdolliset erikseen sovitut tehtävät tai muut osasuoritukset sekä tuntityöskentely.

7.2 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

et1, Elämäkatsomuksen perusteet

Sisältö: elämäkatsomuksen sisältö ja osa-alueet. Elämäkatsomusten moninaisuus ja oma elämäkatsomus. Elämäkatsomusten merkitys elämän hallinnalle. Oma kulttuuri-identiteetti ja sen merkitys elämäkatsomukselle. Etiikan pääsuunnat ja hyvän elämän peruskysymykset. Ikäkausien eettiset valintatilanteet. Oman ja yhteisen menneisyyden arviointi sekä myönteinen tulevaisuuteen suuntautuminen.

WSOY: Katse

Arviointi: kurssin arvosana muodostuu loppukokeen ja mahdollisen välikokeen perusteella sekä aktiivisen osallistumisen myötä syntyvän jatkuvan näytön perusteella.

et7, Maailmankansalaisen etiikkaa

Sisältö: etiikka, ihmisoikeudet, yksilö, yhteisöllisyys, kulttuurit ja ihmisten välinen vuorovaikutus; yhteisö ja kulttuuriperintö hyvän elämän lähtökohtana ja mittana; oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuksien toteutuminen monikulttuurisessa maailmassa; kulttuurien vuorovaikutus sekä rasismien ja suvaitsevaisuuden historia ja nykytilanne; oikeudenmukaisen yhteiskunnan malleja sekä vallan käsite ja vallan muodot.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen, eikä sen suorittaminen edellytä muiden elämäntiedon kurssien suorittamista. Arviointi perustuu erillisiin kurssitöihin ja / tai loppukokeeseen sekä aktiiviseen osallistumiseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S) tai opiskelijan niin halutessa numeroarvosanalla 4-10.

7.3 ENGLANTI, A1-kieli

ena0, Johdatus englannin kieleen

Sisältö: Kurssi on suunniteltu opiskelijoille, jotka eivät ole aikaisemmin opiskelleet englantia. Tavoitteena on tutustua englannin perusrakenteisiin ja sanastoon sekä kielen äännejärjestelmään. Tunneilla tehdään paljon suullisia harjoituksia, joiden avulla sekä peruskielioppi että ääntäminen tulevat tutuiksi.

Kielioppi: äänteet, lukusanat 0-100, 's-omistusmuoto, persoonapronominit (subjekti- ja omistusmuodot), lauseen muodostaminen (myönteiset, kielteiset sekä kysyvät lauseet), substantiivin yksikkö ja monikko, artikkelit, would like-rakenne, BE-verbi ja HAVE-verbi

Otava: English for you, too! Starter (valikoiden kirjan kappaleita)

Arviointi: Arviointi loppukokeen ja tuntiaktiivisuuden perusteella. **Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.**

ena1, Perhe ja lähiympäristö

Sisältö: tutustuminen englannin kieleen ja sen ääntämiseen, tervehdykset, itsestä ja perheestä kertominen, arkitoimet, kellonajat, viikonpäivät, perusluvat ja aakkoset.

Kielioppi: DO-, BE- ja HAVE-verbit, lauseen muodostaminen, kysymyslauseita, artikkelit, verbin (e)s-pääte, verbi+ing, prepositioita, pers.pronominin subjekti-, objekti, - ja omistusmuodot.

Otava: English for you ,too!,book 1(uudistettu painos), kappaleet 1–4.

ena2, Sosiaaliset verkot

Sisältö: kuukaudet, matkustaminen eri liikennevälineillä. puhelin keskustelu, lisää esittelytilanteita, luonto, anteeksi-pyyttäminen, tien neuvominen, ,kohtelias vastaaminen, aikataulut.

Kielioppi: BE GOING TO-rakenne, THERE IS/THERE ARE; paikan prepositioita, NO-kieltosana

Otava: English for you, too!, book 1 (uudistettu painos), kappaleet 5–9.

ena3, Asioiminen ja palveluiden käyttö

Sisältö: sähköpostiviestin kirjoittaminen, ajan ilmaisuja, matkustussanontoja, kodista ja kodin askareista kertominen, kohteliaisuusilmauksia.

Kielioppi: Edellisten rakenneasioiden kertausta, DO- ja DOES-sanat, HAVE GOT, BE-verbin imperfekti, kestopreesens.

Otava: English for you, too!, book 2 (uudistettu painos), kappaleet 1–4.

ena4, Erilaisia elinympäristöjä

Sisältö: työstä kertominen, asiointi kaupassa ja puhelimesta, hinnat, työmatkasta kertominen, matkavarauksen tekeminen, hotelliin kirjoittautuminen, loma-aktiiviteetteja, sää, juhlien järjestäminen..

Kielioppi: Sanajärjestys, epämääräisen ajan määreitä, ja niiden paikka lauseessa, imperfekti, epäsäännöllisten verbien imperfekti, pers.pronominien kertaus, SOME- ja ANY-sanat. THERE WAS/ THERE WERE.

Otava: English for you, too!, book 2 (uudistettu painos), kappaleet 5–8.

ena5, Vapaa-aika ja harrastukset

Sisältö: englanti äidinkielenä ja Lingua Franca-kielenä, Lappi talvilomakohteena, nettioistaminen, kehon osat ja sairastaminen, lääkärissä käynti ulkomailla (Thaimaassa), lentokenttätilanteita.

Kielioppi: Kertausta. Yleis- ja kestopreesens, yleis- ja kestoimperfekti, some- ja any-sanat, ajan ilmauksia, adjektiivien vertailu, epäsäännölliset vertailumuodot, will-futuuri, artikkelit, adverbit..

Otava: English for you, too!, book 3, kappaleet 1–4.

ena6, Työ ja opiskelu

Sisältö: ravintolassa syöminen, hedelmien ja vihannesten viljelyä Costa del Solilla, liikematkalla Intiassa, amerikkalainen auto.

Kielioppi:1. konditionaali ja ehtolause, mielipiteiden ilmaiseminen, perfekti, perfektin ja imperfektin väliset erot, itenäiset omistusmuodot, pers.pronominien subjekti-, objekti- ja omistusmuodot.

Otava: English for you, too!, book 3, kappaleet 5–8.

ena7, Terveys ja hyvinvointi

Sisältö: tutustutaan eri puolilla Yhdysvaltoja asuviin amerikanenglantia puhuviin henkilöihin sekä heidän arkeensa ja juhlaansa., kaupunkimatkailua, tilaaminen ja syöminen ravintolassa.

Kielioppi: Aikamuotojen kertaus,, itsenäisten ja adjektiivisten omistuspronominien kertaus, eri futuurirakenteiden kertaus,

konjunktiot, adjektiivin vertailun kertaus, epäsuorat kysymykset, adverbien kertaus, pluskvamperfekti, adverbien vertailu ja adverbien paikka.

Otava: English for you, too!, book 4, kappaleet 1–4.

ena8, Kulttuuri ja kansainvälisyys

Sisältö: palvelutilanteita ostoskeskuksessa, britti- ja amerikanenglannin eroja, erilaisia matkailutilanteita, omista juurista kertominen ja siirtolaisuus, Suomesta kertominen ulkomaalaiselle, suomalaisten ja amerikkalaisten juhlapäivien kuvailua, erilaisia keskustelufraaseja, toivotuksia ja onnitteluja.

Kielioppi: Konditionaalin kertausta, relatiivipronomit, indefiniittipronomit, passiivin preesens.

Otava: English for you, too!, book 4, kappaleet 5–8.

ena12, Kielen rakenteet viestinnän selkärankana

Sisältö: monipuolista terveydenhoitoa ja ajanmukaista ravintotietoutta, nykyaikaisen kulutuksen opastusta, kansainvälisiä elokuvia ja televisio-ohjelmia, tärkeimpiä keksintöjä.

Kielioppi: Kurssilla pyritään kertaamaan perusasteen englannin kielen keskeisiä rakenneasioita ja tietyiltä osin täydentämään niitä. Kestoimperfekti, kestopperfekti, kestopluskvamperfekti, my own, vaillinaiset apuverbit, passiivi, relatiivilauseet, menneen ajan konditionaali. Otava: English for you, too, book 5, kappaleet 2, 3, 4 ja 6.

Arviointi: kaikkiin kursseihin kuuluu lisäksi kuullunymmärtämistehtäviä sekä suullisia pari- ja ryhmätehtäviä.

Loppukokeet ovat monimuotoisia. Loppukoe ja yleinen työskentelyaktiivisuus määräävät kurssin lopullisen arvosanan.

7. 4 FYSIIKKA

fy1, Liike ja työ

Sisältö: SI-järjestelmä, perussuureet. Mitataaminen ja tiedonhankinta fysiikassa, taulukoiden ja graafisten esitysten käyttö. Liike, tasainen ja tasaisesti kiihtyvän liikkeen mallit. Mekaniikan peruslait. Kappaleen massa ja paino, tiheys ja tiheyden vaikutukset. Vuorovaikutus ja niistä syntyvät voimat sekä niistä aiheutuvat liike- ja tasapainoilmiöt sekä niiden esiintyminen ympäristössä, kuten yksinkertaisissa koneissa. Voiman tekemä työ, kuten nostotyö, siirtotyö ja kitkatyö, työn ja energian välinen yhteys. Teho. Mekaaninen energia. Energian säilymlaki. WSOY: Aine ja energia, fysiikan tietokirja sivut 8–18 ja 107–175.

fy2, Värähdysliike ja lämpö

Sisältö: erilaiset värähdys- ja aaltoliikkeiden perusilmiöt, aaltoliikkeen synty ja vastaanottaminen, havaitseminen, heijastuminen ja taittuminen sekä niihin liittyvät ominaisuudet, suureet ja lait. Äänen ja valon merkitys ja sovellukset. Optisten laitteiden toimintaperiaatteita. Kappaleiden ja aineiden lämpenemiseen ja jäähtymiseen liittyvät ilmiöt sekä niiden kuvaaminen tarkoituksenmukaisilla käsitteillä ja laeilla sekä lämpöilmiöiden merkitys ja sovellukset. Energian säilyminen ja huononeminen, lämpöenergiamuotona. WSOY: Aine ja energia, fysiikan tietokirja sivut 19–105. Itsenäisestä suorituksesta sovitettava opettajan kanssa.

fy3, Sähkö ja luonnon rakenteet

Sisältö: kappaleiden väliset sähköiset ja magneettiset voimat. Tasavirtapiiri ja sen perusilmiöt sekä näiden ilmiöiden soveltaminen turvallisesti jokapäiväisessä elämässä ja tekniikassa. Sähkömagneettinen

induktio ja sen käyttö energian siirrossa sekä sähkön käyttö kotona. Luonnon rakenteet ja mittasuhteet. Rakenneosia koossa pitävät vuorovaikutukset sekä energian sitoutuminen ja vapautuminen rakenneosien välisissä prosesseissa. Radioaktiivinen hajoaminen, fissio ja fuusio, ionisoiva säteily ja sen vaikutus elolliseen luontoon sekä säteilyltä suojautuminen. WSOY: Aine ja energia, fysiikan tietokirja sivut 177–287.

Fysiikan kurssien arvioinnista: arvosanaan vaikuttavat kurssikokeet, tuntityöskentely sekä mahdolliset tutkielmat tai esitelmät.

7. 5 HISTORIA

Kaikista kursseista on työtila verkko-oppimisympäristössä, jossa on myös oppituntien monisteet.

hi0, Suomi eilen ja tänään

Sisältö: Suomen esihistoria: Suomen asuttaminen, kivikausi, pronssikausi ja rautakausi. Historiallinen aika Suomessa: keskiaika: yhteys Ruotsiin, katolisen kirkon merkitys, uusi aika: Kustaa Vaasan vaikutus, suurvalta-aika, 1700-luku, autonomian aika: liitos Venäjään, kansalliset suurmiehet, taiteen kultakausi, venäläistämistoimet, eduskuntaudistus, itsenäinen Suomi: itsenäistymisprosessi, sisällissota, maailmansotien välinen Suomi, talvi- ja jatkosota, YYA-sopimus, kansainvälistyminen. Suomi tänään: päälinjat: tasavallan perusrakenne: eduskunta, valtioneuvosto ja presidentti, vaalit ja kunnallinen itsehallinto, verotus, koulutus, KELA ja ammattijärjestöt, jokamiehen oikeudet. Kurssin sisältö painottuu kunkin ryhmän tilanteen mukaan. WSOY: Suomi-opas sekä erityisen tärkeitä ovat oppitunneilla jaetut monisteet

Arviointi: kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan tuntityöskentelyyn osallistumisen sekä tehtyjen tehtävien perusteella suoritusmerkinnällä S. Kurssia ei voidentä.

hi1, Esihistoriasta Ranskan suureen vallankumoukseen

Sisältö: menneisyyttä koskevan tiedon luonne, erilaiset lähteet ja niiden tulkinta, historian peruskäsitteet, muutos ja jatkuvuus. Esihistoriallinen aika ja ensimmäiset korkeakulttuurit. Antiikin Kreikan ja Rooman yhteiskunta ja kulttuuri, antiikin heijastuminen tähän päivään. Keskiäika: uskontojen vaikutukset ihmisten elämään ja sääty-yhteiskunta, Suomen liittämisen osaksi Ruotsia. Uuden ajan murros: maailmankuvan ja arvojen muutokset Euroopassa keskiajan ja uuden ajan taitteessa: renessanssi taiteessa, reformaatio uskonossa, maailmankuvan avartuminen tieteessä. Suomi Ruotsin valtakunnan osana: elämää kuninkaan alamaisina ja suurvallan asukkaina, suomalaisen kulttuurielämän muotoutuminen. Vapauden aate voittaa alaa: Ranskan suuren vallankumouksen vaikutukset
Oppimateriaali: Opettajan jakamat monisteet sekä SanomaPron työtila tehtävineen.

hi2, Wienin kongressista ensimmäiseen maailmansotaan

Sisältö: Suomen liittäminen Venäjän yhteyteen, Suomen autonominen asema, elämää 1800-luvulla ja kansallisuusaate, teollistuminen ja sen vaikutukset ihmisten elämään myös Suomessa, kaupungistuminen, sääty-yhteiskunnan mureneminen, Suomen venäläistäminen ja sen vastustus. Imperialismi ja sen vaikutukset Euroopan suurvalloille ja siirtomaille, ensimmäinen maailmansota sekä syyt ja seuraukset,

Venäjän keisarikunnan luhistumisen syyt ja vuoden 1917 vallankumoukset, Suomen itsenäistyminen ja sisällissota.

SanomaPro (entinen WSOY): Aikalainen 7, sekä osasta 8 s. 6–27 sekä tuntimonisteet.

hi3, Versailles´sta nykypäivään

Sisältö: maailmantalouden romahtaminen ja sen vaikutukset Eurooppaan, elämää demokratioissa ja diktatuureissa, Suomi ennen maailmansotien välillä, toinen maailmansota sekä syyt ja seuraukset, Suomi toisessa maailmansodassa ja sodasta selviäminen. Elinkeinorakenteen muutos Suomessa ja sen vaikutukset ihmisten elämään, suomalaisen hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen. Kylmä sota ja Suomi siinä, maailman jakautuminen köyhiin ja rikkaisiin valtioihin ja siitä aiheutuvat ongelmat, länsimaisen kulutusyhteiskunnan synty ja sen vaikutukset ihmisten elämään ja ympäristöön, tiedonvälityksen kehitys, Suomi tämän päivän maailmassa

SanomaPro (ent. WSOY): Aikalainen 8, sivusta 28 loppuun sekä tuntimonisteet.

Historian kurssien 1–3 arvioinnista: kurssit arvioidaan opiskelijan tuntityöskentelyyn osallistumisen, mahdollisten itsenäisesti suoritettujen tehtävien ja lopukokeen perusteella. Kokeisiin tarvittavat tuntimonisteet ovat myös sähköisessä oppimisympäristössä.

7.6 KEMIA

Perusopetuksen kemian kurssit voidaan suorittaa vapaassa järjestyksessä. Mikäli opintoihin sisällytetään ke0, se kannattaa käydä ennen toisia kursseja.

ke0, Johdatus kemian opiskeluun

Sisältö: Kurssilla opiskellaan kemian ja luonnontieteiden opiskelussa keskeisiä taitoja ja käsitteitä, mikä johdattelee luonnontieteiden ensimmäisille kursseille. Kurssilla harjoitellaan kokeellista työskentelyä, jota käytetään myös keskeisiin käsitteisiin tutustumiseen. Keskeisiä sisältöjä ovat mm. olomuodonmuutokset, aineen rakenne, keskeiset kemian merkinnät ja tärkeimmät suureet. Kurssi on suunnattu erityisesti peruskoulua aloittaville ja S2-opetuksessa oleville opiskelijoille. Oppikirja ilmoitetaan kurssilla.

ke1, Ilma ja vesi

Kurssia ei järjestetä tänä lukuvuonna lähiovetuskurssina. Kurssin itsenäisestä suorittamisesta on sovittava erikseen opettajan, opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa.

ke2, Raaka-aineet ja tuotteet

Kurssia ei järjestetä tänä lukuvuonna lähiovetuskurssina. Kurssin itsenäisestä suorittamisesta on sovittava erikseen opettajan, opinto-ohjaajan ja rehtorin kanssa.

ke3, Elämän kemiaa

Sisältö: fotosynteesi ja palaminen, energialähteet. Orgaanisten yhdisteiden hapettumis- reaktioita ja reaktiotuotteita, kuten alkoholit ja karboksyylihapot sekä niiden ominaisuudet ja käyttö. Hiilivedyt, öljynjalostusteollisuus ja sen tuotteet. Hiilihydraatit, valkuaisaineet, rasvat ja niiden koostumus, merkitys ravintoainei-

na sekä teollisuuden raaka-aineina. Pesu- ja kosmeettiset aineet ja tekstiilit.

WSOY: Aine ja energia, kemian tietokirja sivut 137 – 189 ja 251– 268

Kemian kurssien arvioinnista: Kurssi-arvosanaan vaikuttavat kurssikokeet, tuntityöskentely sekä kurssin ohessa työtettävät kurssitehtävät.

7.7 KUVATAIDE

ku1, Minä, kuva ja kulttuuri

Peruskoulun kuvataiteen kurssi on samansisältöinen lukion kurssin kanssa. Tarkempi kurssikuvaus löytyy lukion kurssien puolelta.

7.8 MAANTIETO

ge0, Johdatus maantiedon opiskeluun

Sisältö: Kurssilla opiskellaan maantiedon keskeistä sanastoa ja kartan lukemista sekä perehdytään siihen mitä maantieto on. Kurssilla tutustutaan maailmankarttaan, maapallon vesialueisiin ja maanosiin, väkirikkaimpiin valtioihin sekä Suomen maantietoon. Kurssilla harjoitellaan maantiedon erilaisia tehtävyytyyppejä, karttatehtäviä sekä oppikirjan käyttöä. Kurssi on suunnattu erityisesti peruskoulua aloittaville ja s2-opetuksessa oleville opiskelijoille.

SanomaPro: AVARA Maailma

Tätä kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi: Kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan tuntityöskentelyyn osallistumisen sekä tehtyjen tehtävien perusteella suoritusmerkinnällä (S).

ge1, Kotiplaneettamme Maa

Sisältö: Kurssilla hankitaan perustiedot maapallosta, meidän kotiplaneettamme. Kurssin aiheita ovat mm. Maa

planeettana, vuodenajat, sää ja ilmasto, kasvillisuus, mannerlaattojen liikkeet ja maapallon väestö.

SanomaPro: AVARA Maailma

ge2, Eurooppa

Sisältö: Kurssi antaa perustiedot Euroopan luonnosta, asukkaista, kaupungeista, luonnonvaroista, maataloudesta, teollisuudesta, liikenteestä ja Euroopan unionista.

SanomaPro: AVARA Eurooppa

HUOM! Itsenäisesti suoritettava

kurssi; sovi aikataulusta ja tehtävistä opettajan kanssa!

Kurssiin kuuluu kokeen lisäksi tehtäviä, jotka pitää palauttaa ennen kokeeseen osallistumista. Arvosanaan vaikuttavat sekä tehtävät että koe.

ge3, Suomi maailmassa

Sisältö: Kurssilla tutustutaan Suomen luontoon ja ihmisen toimintaan maantieteen näkökulmasta. Aiheina ovat mm. ilmasto, kallioperä, jääkauden vaikutus maamme pinnanmuotoihin sekä metsät, suot ja vesistöt. Käydään läpi myös Suomen väestön ominaispiirteitä, vertaillaan kaupunkeja ja maaseutua sekä pohditaan elinkeinoja ja luonnonvaroja ja niiden käyttöä.

SanomaPro: AVARA Suomi

Maantiedon kurssien ge1 ja ge3 arviointi: Lähikurssien arvosanaan vaikuttavat loppukoe, mahdolliset erikseen sovitut tehtävät tai muut osasuoritukset sekä tuntityöskentely.

7.9 MATEMATIIKKA

Kurssien ma1–ma9 oppikirja: Sanoma-Pro, KOLMIO, matematiikan tietokirja ja matematiikan harjoituksia 1–10.

ma01, Perusopetuksen matematiikkaan valmentava kurssi

Sisältö: kerrataan peruslaskutoimitukset ja harjoitellaan matematiikan esittämistä kirjoittamalla ja puhumalla.

Tarvittava materiaali annetaan kurssin aikana.

Arviointi: kurssi arvioidaan tuntityöskentelyyn osallistumisen ja loppukokeen perusteella suoritusmerkinnällä S.

ma02, Perusopetuksen matematiikkaan valmentava kurssi

Sisältö: kerrataan geometrian peruskäsitteitä, kuvioita, mittasuhteita ja muotoja.

Harjoitellaan geometrinen kuvioiden piirtämistä. Tarvittava materiaali annetaan kurssin aikana.

Arviointi: kurssi arvioidaan tuntityöskentelyyn osallistumisen ja loppukokeen perusteella suoritusmerkinnällä S.

ma1, Luvut ja laskutoimitukset I

Sisältö: Kokonaislukujen ja murtolukujen peruslaskutoimitukset ja laskujärjestys.

ma2, Luvut ja laskutoimitukset II

Sisältö: potenssimerkintä, potenssilausekkeiden sieventäminen ja neliöjuuri.

ma3, Lausekkeet ja yhtälöt

Sisältö: polynomin laskutoimitukset ja ongelmanratkaisua eri menetelmillä.

ma4, Yhtälöt ja lukujonot

Sisältö: yhtälön ratkaiseminen, suhde ja verranto, suoraan ja kääntäen verrannollisuus.

ma5, Geometria

Sisältö: tasokuviot, piiri, pinta-ala ja mit-tayksikkömuunnokset.

ma6, Prosenttilaskut, todennäköisyys ja tilastot

Sisältö: prosenttilaskut, keskilukuja ja diagrammeja, todennäköisyyslaskennan perusteita.

ma7, Funktiot

Sisältö: mm. funktion käsite, koordinaa-tisto, funktion kuvaaja ja lineaarinen funktio.

ma8, Geometria ja trigonometria

Sisältö: geometrista konstruointia, Pytha-goraan lause, trigonometriaa ja kappaleet.

ma9, Lausekkeita ja yhtälöitä

Sisältö: mm. polynomien yhteen-, vähen-nys- ja kertolaskun kertaus, binomikaava-t, polynomien jakolasku, rationaalilau-sekkeen sieventäminen ja yhtälöitä ja yhtälöpareja. **Kurssia ei järjestetä tänä lukuvuonna lähiopetuskurssina.**

Matematiikan kurssien arvioinnista:

Kurssien 1–9 lopussa on koe. Kurssiarvo-sanaan vaikuttavat loppukoe ja osallistu-minen tuntityöskentelyyn.

7. 10 MUSIIKKI

mu1, Musiikki ja minä

Peruskoulun musiikin kurssi on samansi-sältöinen lukion kurssin kanssa. Tarkem-pi kurssikuvaus löytyy lukion kurssien puolelta.

7. 11 OPINTO-OHJAUS

op1, Opinto-ohjaus

Kurssia suositellaan opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi.

Sisältö: peruskouluopintojen rakenne, opintosuunnitelman laatiminen, Suo-men koulutusjärjestelmä, koulutusalat ja ammatit, jatko-opintomahdollisuudet (nuoriso-, aikuis-, ja työvoimakoulutus, oppisopimus) ja urasuunnittelu, työhön liittyvien arvojen ja asenteiden tutkimin-en, omien tavoitteiden, vahvuuksien ja osaamis-/kiinnostusalueiden kartoitus.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Kurssi suoritetaan osallistumalla ryhmäohjaus-tunneille ja henkilökohtaiseen ohjauk-seen.

op2, Tutorkurssi

Sisältö: kurssilla pohditaan tutortoim-innan merkitystä ja tutorin roolia vertaisohjaajana sekä käsitellään uusien opiskelijoiden perehdyttämisessä tarvitta-via tietoja ja taitoja: opiskeluun liittyvät käytännöt, koulun tavat, opinto-oppaan ja kurssitarjottimen käyttö, opintosuunnitel-man merkitys, koulun sisäiseen tiedotta-miseen perehtyminen. Kurssi suoritetaan osallistumalla aktiivisesti tutortoimin-taan. Kurssiin sisältyy tapaamisia (n. 6 kertaa per lukuvuosi) tutorohjaajien kanssa ja perehdyttämiskoulutus. Tutor-opiskelijaksi voidaan valita opiskelija, joka noudattaa esimerkillisesti koulun sääntöjä ja toimintatapoja. Tutoriksi haluava opiskelija tekee vapaamuotoisen hakemuksen opinto-ohjaajille.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Lisäksi opiskelija saa tutortoiminnasta todistuk-sen.

op3, Läksytuki

Läksytuki on tarkoitettu kaikille perusopetuksen opiskelijoille, jotka haluavat tehdä kotitehtäviä ja valmistautua kokeisiin yhdessä opettajan kanssa.

Läksytukea saa kaksi kertaa viikossa.

Sisältö: kotitehtävät ja kokeisiin valmistautuminen

Arviointi: olemalla läsnä säännöllisesti (vähintään 28 kertaa lukuvuodessa) saa suoritusmerkinnän S.

7.12 RUOTSI, B1-kieli

rub1, Perhe ja lähiympäristö

Aihepiirit: esittäytyminen ja tervehdykset, tutustuminen ja itsestä kertominen.

Rakenteet: Lukusanat, persoonapronominin, den ja det, genetiivi, substantiivien määräysmuodot, prepositiot, kieltolause, kysymyssanalla alkavat kysymyslauseet
Otava: Lycka till, kappaleet 1,2,3,4

rub2, Sosiaaliset verkostot

Aihepiirit: harrastuksista kertominen, säästä puhuminen, retken suunnitteleminen, kiittäminen.

Rakenteet: kysymyslauseet, verbin infinitiivi ja preesens, apuverbit, lyhyet vastaukset, imperatiivi, persoonapronominien objektimuodot.

Otava: Lycka till, kappaleet 5,6,7,8

rub3, Asioiminen ja palveluiden käyttö

Aihepiirit: asioiden ja esineiden kuvaaminen, ostosten tekeminen, iltapuuhista kertominen.

Rakenteet: substantiivien taivutusluokat, adjektiivin taivutus, päälauseen sanajärjestys.

Otava: Lycka till, kappaleet 9,10,11,12

rub4, Erilaisia elinympäristöjä

Aihepiirit: arkipäiväiset tilanteet, matkan suunnittelu, tapaamisesta sopiminen.

Rakenteet: Järjestysluvut, genetiivi ja omistuspronominit, kurssien rub1-3 rakenteiden kertausta.

Otava: Hälligång 1, kappaleet 1,2,3

rub5, Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiirit: ravintolassa ja hotellissa asioiminen, tien neuvominen, säästä kertominen.

Rakenteet: verbien aikamuodot, refleksiiviverbit, adjektiivien vertailu, adjektiivin ja substantiivin taivutus eri pronominien jälkeen, man ja det -rakenne, päälauseen sanajärjestys, adverbis.

Otava: Hälligång 1, kappaleet 4,5,6

rub6, Työ ja opiskelu

Aihepiirit: viestien kirjoittaminen, asuinympäristö ja asuminen, suvusta kertominen, ostosten tekeminen, mielipiteiden ilmaiseminen.

Rakenteet: adjektiivin ja substantiivin yhteistaivutus, konditionaali, partisiipin preesens, verbien aikamuotojen kertaus.

Otava: Hälligång 2, kappaleet 1,2,3,4

rub7 Työ, terveys ja hyvinvointi

Aihepiirit: puhelinkeskustelu, IT-saastoa, työpaikkailmoitus ja työnhaku, terveet elämäntavat.

Rakenteet: infinitiivi att-sanalla kanssa ja ilman, s-passiivi, ajanilmauksia.

Otava: Hälligång 2, kappaleet 5,6,7,8

rub8, Kulttuuri ja kansainvälisyys

Aihepiirit: käsitellään suomenruotsalaista ja muiden Pohjoismaiden kulttuureja, elämäntapoja ja ihmisiä lehtiartikkeleiden ja muiden oheistekstien avulla.

Rakenteet: rakenteiden kertausta.

Varmistetaan lauseen perusrakenteen

monipuolista hallintaa sekä suullisessa että kirjallisessa ilmaisussa.

Ruotsin kurssien arviointi: jokaisen kurssin lopussa on kurssikoe. Kurssiarvosanaan vaikuttavat kurssikoe ja osallistuminen tuntityöskentelyyn.

7.13 TERVEYSTIETO

te1, Terveyden abc

Sisältö: Kurssin tavoitteena on pohtia elämäntapojen merkitystä omaan terveyteen, käydä läpi terveyteen liittyviä perusasioita ja kannustaa ottamaan vastuuta omasta hyvinvoinnista.

Kurssilla puhutaan mm. unesta, liikunnasta, terveellisestä ruuasta, tavallisimmista sairauksista, itsehoidosta ja suomalaisesta terveydenhoitojärjestelmästä. Ei kirjaa, kurssimateriaali jaetaan tunneilla.

Tätä kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi: Kurssi on koulukohtainen. Arvosanaan vaikuttavat kurssitehtävät ja koe sekä osallistuminen tuntityöskentelyyn.

te2, Hygieniaopassikurssi

Sisältö: Kurssilla käydään läpi elintarvikehygienian perusteita, joita tarvitaan hygieniaosaamistestin eli hygieniaopassin suorittamiseen. Kurssilla käsitellään mikrobiologiaa, ruokamyrkytyksiä, henkilökohtaista hygieniaa, puhtaanapitoa, omavalvontaa sekä lainsäädäntöä.

Kurssin käytyään opiskelija voi halutessaan osallistua maksulliseen testiin, jonka läpäistyään hän saa hygieniaopassin. Kurssilla tiedotetaan testien ajankohdista ja hinnoista tarkemmin.

Opetushallitus: Hygieniaosaaminen selkokielellä.

Tätä kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti.

Arviointi: Kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan tuntityöskentelyyn osallistumisen sekä tehtyjen tehtävien perusteella suoritusmerkinnällä (S).

te3, Ensiapu

Ensiapu on loukkaantuneelle tai sairastuneelle tapahtumapaikalla annettavaa apua. te3-kurssi antaa perustiedot ja -tiedot auttaa hätätilanteessa ja tavallisimmassa onnettomuuksissa, tapaturmissa ja sairauskohtauksissa.

Kurssiin sisältyy oppitunteja ja niiden puitteissa tehtäviä harjoituksia. Kurssilla käytettävä oppimateriaali ilmoitetaan kurssin alussa.

Opiskelija voi kurssin käytyään suorittaa erillisen kokeen ja saada sen perusteella ensiaputaidoistaan EA1-kurssitodistuksen. Kokeesta ja mahdollisista maksuista kerrotaan kurssin alussa.

Kurssin suorittaminen edellyttää tunneille osallistumista. **Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti**, eikä tunneilta voi olla poissa kuin erityisen painavasta syystä. Lukuvuoden alussa tiedotetaan, millä perusteilla opiskelijat valitaan kurssille, jos halukkaita on enemmän kuin kurssille voidaan ottaa.

Arviointi: Kurssi on koulukohtainen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S = suoritettu). Suoritusmerkinnän saa osallistumalla aktiivisesti opetukseen.

7.14 TIETO- JA VIESTINTÄTEKNIikka, TVT

*Tieto- ja viestintätekniiikan kursseilla harjoitellaan tietokoneen käyttämistä. Kursseilla opitaan, mitä tietokoneella voi tehdä, mikä on internet ja mihin tietokoneesta on hyötyä tavallisessa elämässä ja koulussa. Oppitunnit pidetään atk-luokassa, jossa kaikki pääsevät harjoittelemaan itse tietokoneen käyttöä. Kurssit arvioidaan S-merkinnällä kurssin alussa sovitulla tavalla. **Suoritettuaan kaikki tv-t-kurssit opiskelija saa erillisen todistuksen suoritetuista tvt-opinnoista.***

tv0, Tieto- ja viestintätekniiikan alkeiskurssi

Sisältö: Miten tietokone toimii ja mihin sitä käytetään? Miten kirjoitetaan tekstiä? Miten internetiä käytetään ja miten etsitään tietoa? Miten tietokoneella lasketaan? Miten katsellaan videoita?

tv1, Tieto- ja viestintätekniiikan peruskurssi

Sisältö: Miten tallennetaan tiedostoja kovalevylle ja muistitikulle? Miten tehdään hyvä salasana? Mitä ovat tietokonevirukset ja miten niitä torjutaan? Miten koulutehtäviä tehdään tietokoneella? Miten sähköistä oppimisympäristöä käytetään?

tv2, Internet ja viestintä

Sisältö: Miten sähköpostia käytetään, ja mikä on liitetiedosto? Miten kirjoitetaan sähköposti opettajalle tai rehtorille? Miten työvoimatoimiston lomakkeita täytetään? Mitä on lähdekritiikki? Saako netistä kopioida tekstiä?

tv3, Tekstinkäsittely

Sisältö: Miten kirjoitetun tekstin kokoa ja ulkonäköä muutetaan? Miksi kirjeystävälle ja koulutyö täytyy muotoilla eri tavalla? Miten sivun reunuksia (eli marginaaleja) muutetaan? Miten tekstiin

liitetään kuva? Miten listaan tehdään automaattinen numerointi?

7.15 USKONTO

ue1, Kirkko ja suomalainen katsomusperinne

Sisältö: keskeiset asiat kristinuskon synnystä ja kehityksestä. Kristinuskon vaiheet Suomessa. Kirkkorakennus, sen symboliikka ja liittyminen seurakunnan elämään, Kristillinen usko sekä sen inhimillinen ja yhteiskunnallinen merkitys, Yleiskuva Suomen uskontotilanteesta, erityisesti luterilainen kirkko ja ortodoksinen kirkko sekä muut kristilliset kirkot ja yhteisöt, muut uskonnot ja uskonnottomuus.

WSOY: Majakka, Kirkot sekä tunneilla jaettava materiaali

Arviointi: kurssin arvosana muodostuu loppukokeen ja mahdollisen välikokeen perusteella sekä aktiivisen osallistumisen myötä syntyvän jatkuvan näytön perusteella.

7.16 YHTEISKUNTAOPPI

Kaikista kursseista on työttila verkko-oppimisympäristössä, jossa on myös oppituntien monisteet.

yh1, Yhteiskuntatiedon perusteet

Sisältö: yksilö Suomessa: yhteisön, perheen, kunnan, valtion ja Euroopan unionin jäsenenä, suomalainen hyvinvointiyhteiskunta ja sen ulottuvuudet, tasa-arvo ja kestävä kehitys. Päätöksentekoon vaikuttaminen, demokratia ja sen ulottuvuudet, media Suomessa SanomaPro (entinen WSOY): Aikalainen 9, sivut 6–61 sekä 140–195 sekä tuntimonisteet tärkeitä kokeessa!

yh2, Taloustiedon perusteet

Sisältö: suomalainen taloudenpito: yksityinen talous, työnteko ja yrittäjyys. Suomen kansantalous: yksilö ja kotitaloudet kuluttajana ja talouden toimijana, ulkomaankauppa ja globaalitalouden merkitys. Suomen talouspolitiikka: suhdannevaihtelut, työttömyys, inflaatio ja niiden vaikutukset yksityistalouteen. Julkinen talous Suomessa: valtion ja kuntien rooli, verotus.

SanomaPro (entinen WSOY): Aikalainen 9, sivut 64–139 sekä tuntimonisteet tärkeitä kokeessa!

Kurssien 1–2 arviointi: kurssi arvioidaan opiskelijan tuntityöskentelyyn osallistumisen, tehtyjen tehtävien ja loppukokeen perusteella. Kokeisiin tarvittavat tuntimonisteet ovat myös sähköisessä oppimisympäristössä.

7. 17 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI ÄIDINKIELENÄ

äi1, Äidinkielen ja kirjallisuuden perusteita

Sisältö: Luetaan lyhyitä kaunokirjallisia tekstejä. Harjoitellaan oman tekstin rakentamista. Opiskellaan sanaluokat, perussijamuodot, ison ja pienen alkukirjaimen käyttö sekä yhdyssanat ym. Tutustutaan puhe- ja kirjakielen eroihin sekä harjoitellaan erilaisia puhetilanteita. SanomaPro, Tekstitaituri 7

äi2, Tekstien rakenteita ja merkityksiä

Sisältö: Tutustutaan mediassa esiintyviin tekstilajeihin ja harjoitellaan kaunokirjallisuuden lajien tunnistamista. Opiskellaan verbin aikamuodot ja tapaluokat. Suunnitellaan ja työstetään omia tekstejä. Harjoitellaan mielipiteen ilmaisua sekä suullisesti että kirjallisesti. SanomaPro, Tekstitaituri 7-8

äi3, Tekstien erittelyä ja tulkintaa

Sisältö: Harjoitellaan keskeisen sisällön löytämistä teksteistä esim. referoinnin avulla. Tutustutaan tarkemmin kaunokirjallisuuden lajityyppeihin ja harjoitellaan tekstien analysointia. Opiskellaan lauseenjäsenet sekä pää- ja sivulause. Keskustellaan televisiosarjoista, teatterista ja elokuvista. Kirjoitetaan arvostelu. SanomaPro, Tekstitaituri 7-8

äi4, Suomen kielen ja kirjallisuuden ominaispiirteitä

Sisältö: Tutustutaan suomen kielen ja suomalaisen kirjallisuuden vaiheisiin. Tehdään oikeakielisyysharjoituksia ja opetellaan huoltamaan omaa tekstiä. Harjoitellaan tiedonhakua ja kirjoittamista aineiston pohjalta. SanomaPro, Tekstitaituri 9

Arviointi: äidinkielen kurssien arvosana annetaan tuntiaktiivisuuden, oppitunnilla tehtyjen tehtävien ja loppukokeen perusteella.

7. 18 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI TOISENA KIELENÄ

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Kursseille otetaan ensisijaisesti tutkintotavoitteisia opiskelijoita kielitiestien kautta.

Perusopetuksen koulukohtaiset lisäkurssit eli s2tyk-kurssit (s2tyk1-s2tyk8):

Kurssit s2tyk1-s2tyk8 ovat koulukohtaisia suomi toisena kielenä -lisäkursseja. Ne soveltuvat opiskelijalle, joka haluaa vahvistaa suomen kielen perustaitoja ja saada myös kielellistä tukea muiden oppiaineiden opiskeluun.

s2tyk-kurssien arvosana annetaan opiskelijan oppitunneilla osoittaman osaamisen, mahdollisten kurssitehtävien ja loppukokeen perusteella. s2tyk-kursseilla ei ole oppikirjaa. Opettaja antaa kurssimateriaalin.

s2tyk1, Vahvaan alkuun!

Sisältö: Kurssilla kerrataan arkikielen sanastoa ja ilmaisuja, esim. perusfraaseja, numeroita ja ajan ilmaisuja (mm. päivämäärät ja kellon ajat). Kerrataan suomen kielen äänteet, kirjaimet ja aakkosjärjestys. Tutustutaan opiskeluun liittyvään sanastoon ja koulumme ohjeisiin, sääntöihin ja käytänteisiin. Harjoitellaan myös koulun sähköisen verkkoympäristön käyttöä.

s2tyk2, Monipuoliseksi keskustelijaksi

Sisältö: Kurssilla tehdään paljon erilaisia puheharjoituksia, mm. harjoitellaan kysymyksiä tekemistä ja niihin vastaamista. Opiskelija tutustuu tavallisimpiin puhekielen ilmauksiin. Sanavarastoa lisätään myös lukemalla muiden oppiaineiden kursseihin liittyviä tekstejä ja keskustelemalla niistä. Tekstien sanastoissa kiinnitetään erityisesti huomiota verbeihin (verbityyppeihin). Harjoitellaan erilaisia kuullunymmärtämistehtäviä, ja tutustutaan suomen kielen harjoittelumahdollisuuksiin Internetissä.

s2tyk3, Nyt lukemaan!

Sisältö: Kurssilla luetaan mm. erilaisia opiskeluun liittyviä tekstejä ja harjoitellaan keskeisen sisällön etsimistä niistä. Pohditaan kappalejaon tehtävää teksteissä. Totutellaan lukemaan myös sähköisessä muodossa olevia tekstejä. Tekstien sanastoissa kiinnitetään erityisesti huomiota nomineihin (nimityypppeihin). Tutustutaan kirjaston toimintaan ja palveluihin.

s2tyk4, Pisteestä pisteeseen!

Sisältö: Kurssilla harjoitellaan sujuvaa ja selkeää kirjoittamista. Kirjoitetaan erilaisia pieniä tekstejä, esim. lyhyitä viestejä, kuvauksia tai mielipidekirjoituksia. Kerrataan virkkeen loppuvälimerkkien ja ison alkukirjaimen käyttöä. Harjoitellaan oman tekstin jaksotusta. Harjoitellaan etsimään kirjoittamisen avuksi tietoa erilaisista paikoista, esim. kielenoppaista ja luotettavilta Internet-sivuilta.

s2tyk5, Kuuntele ja puhu!

Sisältö: Kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutustaitoja ja opetellaan selviytymään tavallisissa arkipäivän tilanteissa. Opiskelija harjaantuu ilmaisemaan mielipiteensä ja kertomaan tunnetiloistaan. Kurssilla harjoitellaan suomen kielen oikeaa ääntämistä ja puheen sujuvaa tuottamista. Lisäksi harjoitellaan äänteiden tunnistamista ja niiden keston kuulemista mm. saneluiden avulla. Esiintymiskokemusta hankitaan mm. pitämällä kurssin aikana ryhmälle esitelmä. Tällä kurssilla tuntiaktiivisuus on tärkeää. Kurssilla ei saa olla poissaolokertoja enempää kuin neljä. Koe on vain pieni osa kurssisuoritusta, osaamista tulee osoittaa erityisesti oppituntien aikana.

s2tyk6, Kivaa kielioppia

Sisältö: Kurssilla kerrataan suomen kielen perusrakenteita ja erityisesti keskitytään kertaamaan verbiopin perusteita (mm. aikamuodot) ja rektiota. Lisäksi tutustutaan suomen kielen sanastoon ja sanamuodostustapoihin. Luetaan erilaisia tekstejä ja tarkastellaan sitä, millaisista aineksista ne rakentuvat. Tehdään kielioppiharjoituksia mm. koulun sähköisillä verkkosivuilla.

s2tyk7, Hyväksi kirjoittajaksi

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan omaa kirjallista tuottamista ja opetellaan suunnittelemaan omaa tekstiä (esim. miellekartan teko) sekä muokkaamaan sitä. Tutustutaan erilaisiin oikeakielisyyssääntöihin (mm. yleisnimet ja erisnimet, yhdyssanat, pää- ja sivulauseet ja pilkku). Opiskellaan tavallisimmat lyhenteet. Kerrataan tekstin jaksottamiseen liittyviä ohjeita. Kirjoitetaan tekstejä myös sähköisessä muodossa.

s2tyk8, Tekstien maailmassa

Sisältö: Kurssilla luetaan esim. asiatekstejä, fiktiivisiä tekstejä, mainoksia tai taulukoita. Tekstejä luetaan paperilta tai sähköisesti, ja tekstien välityksellä opitaan lisää sanastoa. Lisäksi harjoitellaan tunnistamaan tekstilaji ja löytämään tekstistä keskeinen ajatus. Harjoitellaan tekstin sisältöä koskeviin kysymyksiin vastaamista ja tutustutaan erilaisiin tehtävätyyppeihin.

Perusopetuksen varsinaiset kurssit

s21-s25:

Perusopetuksen oppimäärässä pakollisia kursseja ovat kurssit s21 – s24. Arviointi tapahtuu opiskelijan oppitunneilla osoittaman osaamisen, mahdollisten kurssitehtävien ja loppukokeen perusteella.

s21, Suomen kielen perusteiden varmentaminen

Sisältö: Kerrataan suomen kielen perusrakenteita ja perussanastoa ja parannetaan niiden hallintaa. Opiskelija harjaantuu muissakin oppiaineissa tarvittaviin ymmärtämistä edistäviin luku- ja ymmärtämisstrategioihin. Harjoitellaan tavallisen arkipäivän puhetilanteita sekä jokapäiväiseen elämään liittyvien tekstien kirjoittamista.

Oppikirja: Suomen mestari 2

s22, Luonto ja vapaa-aika, tekniikka ja ympäristö

Sisältö: Opiskelija syventää suomen kielen nominirakenteiden hallintaa ja harjoittelee vertailumuotojen käyttöä. Hän oppii keskustelemaan luonnosta, matkailusta, kulutuksesta ja vapaa-ajan vietosta sekä lukemaan ja kirjoittamaan tekstejä näistä aiheista. Tutustutaan myös arkielämään liittyviin ohjeisiin, esim. arkitekniikkaan.

Oppikirja: Suomen mestari 2 ja Suomen mestari 3

s23, Suomen työelämän ja julkisen elämän käytänteitä

Sisältö: Harjoitellaan työelämässä ja esim. virastoissa tarvittavaa suomen kielen taitoa. Tutustutaan mainontaan. Luetaan asumiseen, työelämään ja julkisiin palveluihin liittyviä tekstejä. Laajennetaan verbiopin hallintaa harjoittelemalla eri aikamuotojen, modusten ja passiivin käyttöä.

Oppikirja: Suomen mestari 2 ja Suomen mestari 3

s24, Suomalainen kulttuuri ja yhteiskuntaelämä

Sisältö: Tutustutaan kirjallisuuteen ja harjoitellaan kaunokirjallisen analyysin alkeita. Opetellaan seuraamaan yhteiskunnallisia tapahtumia ja keskustelemaan niistä. Tutustutaan suomalaisiin juhlaperinteisiin ja suomalaiseen kuvataiteeseen, musiikkiin, urheiluun tms. Suunnitellaan ja työstetään omia tekstejä. Syvennetään verbiopin hallintaa tutustumalla vaativahkoihin rakenteisiin, esim. lauseenvastikkeisiin.

Oppikirja: Suomen mestari 3

s25, Kielen taitoa ja taidetta

Sisältö: Opetellaan korjaamaan ja parantamaan omia tekstejä esim. kielioppaiden ja sanakirjojen avulla. Opiskellaan väli-merkkien käyttöä. Harjoitellaan esiintymistä ja vuorovaikutusta sekä tutustutaan puhekielen piirteisiin. Tutustutaan kaunokirjallisen analyysin perusteisiin. Kurssilla ei ole oppikirjaa. Opettaja antaa sinulle monisteita.

Perusopetuksen koulukohtaiset syventävät kurssit s26 - s27 on tarkoitettu suoritettavaksi vasta sen jälkeen, kun perusopetuksen pakolliset S2-kurssit on suoritettu.

Näistä kursseista ei ole koetta. Arviointi tapahtuu opiskelijan oppitunneilla osoittaman osaamisen ja kurssitehtävien perusteella.

s26, Sujuvasti jatkoon

Sisältö: Harjoitellaan tiedon etsimistä erilaisista lähteistä, mm. Internetistä. Suunnitellaan ja työstetään omia tekstejä myös sähköisessä muodossa. Harjoitellaan kirjoittamaan aineiston pohjalta. Tutustutaan tavallisimpiin opiskelupaikka- ja työhaastattelukysymyksiin ja harjoitellaan niihin vastaamista. Esiintymistä harjoitellaan mm. pitämällä ryhmälle esitelmä. Kurssilla ei ole oppikirjaa. Saat opettajalta monisteita.

s27, Minun portfolioni

Sisältö: Kurssin aikana opiskelija kokoaa itsestään kertovan näytekansion. Tekstejä kirjoitettaessa käytetään hyväksi tietotekniikkaa. Kansioon laaditaan erilaisia kirjoitelmia, joiden kautta opiskelija voi kertoa itsestään, elämästään ja kulttuuritaustastaan. Lisäksi kurssilla tehdään oma cv sekä malli työhakemuksesta. Opiskelijaa kannustetaan itsearviointiin. Kurssilla ei ole oppikirjaa. Saat opettajalta monisteita.

8. LUKION KURSSIT

Tarkista lukuvuosikohtainen kurssi-tarjonta kurssitarjottimelta.

Oppiaineen syventävät kurssit ovat *kurssi-ivilla*.

8.1 BIOLOGIA

Lukion oppimäärään kuuluu kaksi pakollista kurssi. Lisäksi tarjolla on kolme valtakunnallista syventävää kurssia. Jos aiot kirjoittaa biologian ylioppilastutkimtokokeessa, kannattaa valita kaikki tai ainakin mahdollisimman monta kurssia!

BI1, Eliömaailma

Sisältö: ”Kolmen E-kirjaimen kurssi”: Elämän monimuotoisuus, Evoluutio ja Ekologia. Mm. seuraavia kysymyksiä pohditaan: Mitä elämä on? Millaisia oioita elää kanssamme tällä planeetalla, ja kuinka biologit niitä tutkivat ja luokittelevat? Miten uusia lajeja syntyy, miten lajit muuttuvat ja miksi ne kuolevat sukupuuttoon? Mitä tiedämme elämän synnystä ja miten evoluution tapahtumia voidaan tutkia? Miten ekosysteemit toimivat ja millaisia vuorovaikutussuhteita lajien välille on kehittynyt?

SanomaPro: BIOS 1, Eliömaailma. Uusin laitos.

BI2, Solu ja perinnöllisyys

Sisältö: Biologiaa ”pienessä mittakaavassa”. Kurssin aluksi tutustutaan soluihin ja solutason ilmiöihin (mm. fotosynteesi eli yhteyttäminen ja soluhengitys), joihin elämä tuntemassamme muodossa perustuu. Kurssin toinen kokonaisuus vie kromosomien, geenien ja proteiinien maailmaan. Ratkotaan erilaisia perinnöllisyystehtäviä: Miten veriryhmä periytyy vanhemmilta lapsille? Miksi miehet ovat paljon useammin värisokeita kuin naiset? Miten on mahdollista, että kaksi mustaa

marsua saa valkoturkkisen poikasen? Syvennetään myös BI1 -kurssin tietoja pohtimalla evoluutiota perinnöllisyystieteen näkökulmasta.

SanomaPro: BIOS 2, Solu ja perinnöllisyys. Uusin laitos.

BI3, Ympäristöekologia

Sisältö: Kurssi tarkastelee ihmisen vaikutuksia ekosysteemeihin – sopii siis kaikille omasta lähiympäristöstä ja/tai maailmanlaajuisista ekologisista kysymyksistä kiinnostuneille. Teemoja ovat mm. elämän monimuotoisuuden säilyttäminen, ilmastomuutos, kaupunkiekologia, Itämeren rehevöityminen ja ekologisesti kestävä tulevaisuuden visioiminen. Ongelmat ovat suuria, mutta kurssilla käydään läpi myös sitä, kuinka asioihin pyritään löytämään ratkaisuja niin ruohonjuuritasolla kuin kansainvälisen yhteistyön avulla. Paljon esimerkkitarinoita eri puolilta maailmaa. Kurssiin kuuluu myös oma tutkimuskansio. **HUOM! Tämä kurssi kannattaa valita vasta kun BI1 on tehty.**

SanomaPro: BIOS 3, Ympäristöekologia. Uusin laitos.

BI4, Ihmisen biologia

Sisältö: Miten elimistö toimii? Kuinka kehomme ”on pantu kokoon”? Miten uusi ihmisyksilö kehittyy? Mikä on ympäristön ja perimän merkitys yksilön elämänsä aikana toteutumisessa? Kurssi sopii kaikille jotka haluavat ymmärtää paremmin oman kehon toimintaa. Erityisen suosittelava kurssi on niille, jotka aikovat kirjoittaa ylioppilaskokeessa terveystiedon.

SanomaPro: BIOS 4, Ihmisen biologia. Uusin laitos.

BI5, Bioteknologia

Sisältö: Biotekniikka on modernia biologiaa, jossa käytetään hyväksi eläviä soluja tai niistä saatavia entsyymejä esim. elintarvikkeiden tai lääkkeiden valmistuksessa tai vaikkapa pilaantuneen ympäristön puhdistuksessa. Kurssilla puhutaan mm. bakteereista ja viruksista, kasvien jalostuksesta, geenien siirroista, perinnöllisten sairauksien tunnistamisesta sekä geenitekniikan lupauksista ja uhkakuvista.

HUOM! Kurssille osallistuminen edellyttää BI 2-kurssin asioiden hallintaa.

SanomaPro: BIOS 5, Bioteknologia. Uusin laitos.

Biologian kurssien arviointi: Kurssien arvosanaan vaikuttaa loppukoe, mahdollisten erikseen sovittavien kurssitehtävien suorittaminen ja lähikursseilla tuntityöskentely.

8. 2 ELÄMÄNKATSOMUSTIETO

Elämäntutkimustiedossa on yksi pakollinen kurssi ja neljä valtakunnallista syventävää kurssia. Elämäntutkimustiedon ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kaikkiin kursseihin.

ET1, Hyvä elämä

Sisältö: peruskäsitteet: elämäntutkimus ja elämäntutkimustieto, hyvä elämä, minuus ja identiteetti; ihmisen olemusta ja perustarpeita selvittävät mallit sekä maallisia ja uskonnollisia hyvän elämän malleja; hyveitä ja paheita koskevia käsitteitä sekä niiden suhde elämäntapoihin ja tottumuksiin; vapaa tahto ja valinnat: optimismi, pessimismi ja realismi; elämäntutkimuksen keinot: yksilön mahdollisuudet vaikuttaa omaan elämäänsä, perimän ja ympäristön merkitys. Ei oppikirjaa, oppimateriaali ilmoitetaan tunnilla.

ET2, Maailmankuva

Sisältö: maailmankuvan, maailmankatsomuksen ja elämäntutkimuksen käsitteet; maailmankuvan muodostuminen ja maailmankuvien erot; maailmankuvien ja tiedon lähteiden järkipäiväinen arviointi; maalliset ja uskonnolliset katsomukset maailmankuvan perustana; tieteiden, näennäistieteiden ja uskontojen rajankäynti; länsimaisen maailmankuvan murrokset ja mullistajat.

SanomaPro: Dialogi tiedosta ja maailmankuvista

ET5/UE4, Maailman selittäminen katsomusperinteissä (yhteinen UE4:n kanssa)

Sisältö: maailmankuva ymmärryksen perustana; maailman myyttinen selittäminen ennen ja nyt; uskonnon ja uskonnollisuuden olemus; maailman suuret uskonnot ja sekulaarin humanismin perinne, ateismi, agnostismi ja uskonto-kritiikki; länsimaiden katsomukselliset perusvirtaukset. Kurssi on yhteinen UE4 kanssa ja sitä suositellaan erityisesti ylioppilaskirjoituksiin valmistautuville. WSOY: Maailmanuskonnot, Silta 4

Elämäntutkimustiedon kurssien 1-5 arviointi: kurssien arvosana muodostuu loppukokeen tai koetta korvaavan itsenäisen työn perusteella sekä aktiivisen osallistumisen myötä syntyvän jatkuvan näytön perusteella. Kurssien itsenäisestä suorittamisesta sovitaan erikseen opettajan kanssa.

ET7, Maailmankansalaisen etiikkaa

Sisältö: etiikka, ihmisoikeudet, yksilö, yhteisöllisyys, kulttuurit ja ihmisten välinen vuorovaikutus; yhteisö ja kulttuuriperintö hyvän elämän lähtökohdaksi ja mittana; oikeudenmukaisuuden ja ihmisoikeuk-

sien toteutuminen monikulttuurisessa maailmassa; kulttuurien vuorovaikutus sekä rasismien ja suvaitsevaisuuden historia ja nykytilanne; oikeudenmukaisen yhteiskunnan malleja sekä vallan käsite ja vallan muodot.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen, eikä sen suorittaminen edellytä muiden elämäntietämystiedon kurssien suorittamista. Arviointi perustuu erillisiin kurssitöihin ja / tai loppukokeeseen sekä aktiiviseen osallistumiseen. Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä (S) tai opiskelijan niin halutessa numeroarvosanalla 4-10.

8. 3 ENGLANTI, A1-kieli

A1 -kielen oppimäärä sisältää kuusi pakollista ja kaksi syventävää kurssia.

ENAO, Perusasioiden kertauskurssi

Sisältö: perusasioiden kertauskurssi, jota suositellaan lukioon siirtyville.

Tekstit: Kirjan 3–4 tekstiä perusteellisesti, valikoiden niihin liittyviä kirjallisia ja suullisia harjoituksia.

Kielioppi: kerrataan aktiivien aikamuodot (yleis- ja kestopreesens, yleis- ja kestoimperfekti, yleis- ja kestopperfekti, yleis- ja kestopluskvamperfekti, I futuuri, be going to do -rakenne), kysymyssanat ja -lauseet, artikkelit (a, an, - , the), yksikkö ja monikko, peruspronominit.

Kuuntelu: kirjan kuuntelutehtäviä.

Kirjallinen ilmaisu: opettajalle palautettava vapaaehtoinen kirjoitustehtävä jostain kirjan aiheesta.

Otava: Take off!

Arviointi: loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe, mahdollinen luetunymmärtäminen.

ENA1, Minä ja muut

Sisältö: käsitellään kirjassa olevia perustekstejä ja valikoiden niihin liittyviä kirjallisia ja suullisia harjoituksia.

Kielioppi: aktiivien aikamuodot (yleis- ja kestopreesens, yleis- ja kestoimperfekti, yleis- ja kestopperfekti, yleis- ja kestopluskvamperfekti, I futuuri, futuuria korvaavia rakenteita; I ja II konditio-naali; ehtovirkkeet I, II ja III), suorat kysymyslauseet, DO-apuverbien käyttö, liitekysymykset, sanajärjestys, persoona- ja refleksiivipronominit

Kuuntelu: kirjan kuuntelutehtäviä ja / tai valikoiden muita kurssin aihepiireihin soveltuvia kuunteluita.

Kirjallinen ilmaisu: opettajalle palautettava vapaaehtoinen henkilökuvaus, epävirallinen kirje tai lyhyehkö kirjallinen viesti.

Otava: Open Road 1

Arviointi: loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista, luetunymmärtäminen sekä mahdollinen kuuntelukoe.

ENA2, Viestintä ja vapaa-aika

Sisältö: käsitellään kirjassa olevia perustekstejä ja valikoiden teksteihin liittyviä kirjallisia ja suullisia harjoituksia.

Kielioppi: yksikkö ja monikko, artikkelit (a, an, - , the) ja artikkelin käyttö, omistamisen ilmaiseminen (genetiivi ja erilaiset prepositioilmaisut), muodolliset subjektit IT ja THERE, demonstratiivipronominit, passiivi ja passiivia korvaavat ilmaukset, sanajärjestys.

Kuuntelu: kirjan kuuntelutehtäviä ja / tai valikoiden muita kurssin aihepiireihin soveltuvia kuunteluita.

Kirjallinen ilmaisu: Opettajalle palautettava kirjallinen työ yhdessä kirjassa annetuista aiheista (Topics for written tasks).

Otava: Open Road 2

Arviointi: loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappa-leista, luetun- ja kuullunymmärtäminen.

ENA3, Opiskelu ja työ

Sisältö: käsitellään kirjassa olevia perus-tekstejä ja valikoiden teksteihin liittyviä kirjallisia ja suullisia harjoituksia.

Kielioppi: adjektiivit ja adverbis sekä niiden vertailu, relatiivipronominis ja -lauseet, vaillinaiset apuverbit.

Kuuntelu: kirjan kuuntelutehtäviä ja / tai valikoiden muita kurssiin sopivia kuunte-luita (esim. lyhyen englannin ylioppilas-kuunteluita)

Kirjallinen ilmaisu: letter of application (virallinen työpaikkahakemus) tai joku muu virallinen kirje sekä ansioluettelo (CV = Curriculum Vitae).

Otava: Open Road 3

Arviointi: loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe kurssilla käsitellyistä asioista sekä luetun- ja kuullunymmärtäminen.

ENA4, Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Sisältö: käsitellään kirjassa olevia perus-tekstejä ja valikoiden teksteihin liittyviä kirjallisia ja suullisia tehtäviä.

Kielioppi: konjunktiot ja lauseiden linkki-sanat, infinitiivi, ING-muoto ja that-lause, epäsuora kerronta.

Kuuntelu: lyhyen ja keskipitkän englannin ylioppilaskuunteluita ja muita kurssin sisältöön sopivia kuunteluita.

Kirjallinen ilmaisu: laajahko kirjallinen essee yhdestä kirjassa annetuista aiheista (Topics for written tasks).

Otava: Open Road 4

Arviointi: loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe kurssilla käsitellyistä asioista, luetun- ja kuullunymmärtäminen sekä kirjoitelma.

ENA5, Kulttuuri

Sisältö: käsitellään lähinnä kirjassa olevia perustekstejä ja valikoiden teksteihin liit-tyviä kirjallisia ja suullisia harjoituksia.

Kielioppi: artikkeli (a, an, -, the), artikke-lin käyttö erityisesti erisnimien yhtey-dessä, artikkelin paikka, maantieteelliset nimet, substantiivit (yksikkö ja monikko), genetiivi ja välimerkit.

Kuuntelu: pitkän ja / tai keskipitkän eng-lannin ylioppilaskuunteluita sekä muita kurssiin sisältöön sopivia kuunteluita.

Kirjallinen ilmaisu: kaksi laajahkoa kirjallista esseettä jostain kulttuuriaihees-ta, esim. kaunokirjallisesta teoksesta tai esittävästä taiteesta.

Otava: Open Road 5

Arviointi: loppukoe, jossa on rakenne- ja sanastokoe kurssilla käsitellyistä asioista, luetun- ja kuullunymmärtäminen, kirjoi-telma.

ENA6, Tiede, talous ja tekniikka

Sisältö: käsitellään kurssin perustekstejä ja tehdään valikoiden harjoituksia.

Kielioppi: lukusanat, prepositiot ajan ja paikan ilmauksissa, lauseenvastikkeet, indefiniittipronominis ja paljoussanat.

Kuuntelu: A- ja B-kielen yo-kuunteluteh-täviä (monivalinta/avovastaus).

Kirjallinen ilmaisu: essee yhdestä kirjassa annetuista aiheista (Topics for written tasks) ja portfolio (jossa vähintään kolme alatehtävää).

Otava: Open Road 6 ja kielioppi Grammar Rules!

Arviointi: loppukoe: LC monivalinta/avo-vastaus, RC, rakenne kurssin kieliopista ja sanastosta, kirjoitelma (150 – 250 sanaa).

ENA7, Luonto ja kestävä kehitys

Sisältö: valikoiden Open Road 7 –kirjan tekstejä ja harjoituksia. Lisäksi luetaan ajankohtaisia tekstejä.

Kielioppi: kerrataan verbi + prepositio, adjektiivi + prepositio, substantiivi + prepositio, verbit ilman prepositiota ja muita prepositioilmauksia. Käsitellään myös apuverbien erityistapauksia ja -merkityksiä.

Kuuntelu: A-kielen yo-kuuntelutehtäviä (monivalinta / avovastaus)

Kirjallinen ilmaisu: essee yhdestä kirjassa annetuista aiheista (Topics for written tasks) ja portfolio (jossa vähintään kolme alatehtävää).

Otava: Open Road 7 ja kielioppi Grammar Rules!

Arviointi: loppukoe, LC (monivalinta / avovastaus), RC, rakennekoe, sanastokoe, kirjoitelma (150 – 250 sanaa).

ENA8, Puhu ja ymmärrä paremmin

Sisältö: kurssilla harjoitellaan keskeisiä viestintätilanteita ja laajennetaan niissä tarvittavaa sanastoa.

Tavoitteena on englannin kielelle ja kulttuurille ominaisen suullisen viestinnän vahvistaminen ja ilmaisurohkeuden lisääminen. Lisäksi käsitellään ajankohtaisia asioita (esim. päivittäisiä ulkomaiden ja kotimaan uutisia) suullisesti.

Otava: Open Road 8

Arviointi: jatkuva näyttö, mahdollinen suullinen esitys ja suullinen loppukoe, joka kestää n. 20 minuuttia. Loppukoe suoritetaan mieluiten pareittain. Kurssista voi saada myös erillisen todistuksen.

ENA9, Vaativien tekstien ja kuuntelujen kurssi

Sisältö: käsitellään vaativia tekstejä monipuolisesti.

Kielioppi: kerrataan kirjallisesti ja suullisesti keskeisiä englannin kielen rakenteita käännöksin, monivalinta- ja täydennystehtävin.

Kuuntelu: pitkän englannin tuoreimpia

ylioppilaskuunteluita.

Kirjallinen ilmaisu: Opettajalle palaute-taan yksi kirjallinen ylioppilaskoe kokonaan tehtynä.

Otava: Abi englanti ja kielioppi Grammar Rules! Kurssin lisämateriaalia voi saada monistettuna.

Arviointi: loppukoe, joka on pitkän englannin ylioppilaskokeen kaltainen koe kuuntelukokeineen.

8. 4 ESPANJA, A1-kieli

A1-kielen oppimäärä sisältää kuusi pakollista (EAA1-6), yhden syventävän (EAA7) ja yhden koulukohtaisen kurssin (EAA9). Oppikirja kaikilla A1-espanjan kursseilla on M. Kuokkanen-Kekki – Katri Palmujoki: Español dos, 5. uudistettu painos 2007, Finn Lectura. Kaikki muu materiaali jaetaan kurssilla.

EAA1, Minä ja muut

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan sanaston ja perusrakenteiden hallintaa, harjoitellaan kuullun ja luetun ymmärtämistä sekä kirjoittamista. Rakenteista käsitellään adjektiivit (muoto, paikka ja vertailu), olla-verbit sekä tulla joksikin -verbit. Aihepiirit liittyvät jokapäiväiseen elämään ja henkilökohtaiseen kanssakäymiseen sekä ihmissuhteisiin.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad tres (s. 63-80) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi.

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin kuuluvista kielioppiasioista, mahdollisesta kuullunymmärtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kursin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA2, Viestintä ja vapaa-aika

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa, harjoitteluun kuullun ja luetun ymmärtämistä sekä kirjoittamista. Rakenteista käsitellään artikkelit, gerundi, persoonaton sanonta, passiivi ja indikatiivin preesens. Aihepiirit liittyvät vapaa-aikaan ja harrastuksiin.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad uno kpl 7-9 (s. 24-33) ja Unidad cuatro kpl. 1-7 (s. 81-97) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin kuuluvista kielioppiasioista, kuullunymmärtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kurssin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA3, Opiskelu ja työ

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa, harjoitteluun sekä C- että A-espanjan yo-kokeiden kuullun- ja luetunymmärtämistehtäviä sekä kirjoittamista. Rakenteista käsitellään verbiopista perfekti, pluskvamperfekti, yksinkertainen perfekti ja imperfekti. Aihepiirinä aktiivinen kansalaisuus ja yrittäjyys.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad dos (s. 34-62) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi.

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin kuuluvista kielioppiasioista, kuullunymmärtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kurssin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA4, Yhteiskunta ja ympäröivä maailma

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa, tehdään A-espanjan yo-kokeiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtäviä sekä harjoitellaan aineiden kirjoittamista.

Kurssilla keskitytään oman maan ja muiden maiden yhteiskunnallisiin ja kulttuurillisiin piirteisiin. Käsitellään edelleen gerundia sekä harjoitellaan lisäksi indikatiivin preesensia ja perfektia.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad uno kpl.1-6 (s. 9-23) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi.

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin kuuluvista kielioppiasioista, kuullunymmärtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kurssin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA5, Kulttuuri

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa, tehdään A-espanjan yo-kokeiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtäviä sekä harjoitellaan aineiden kirjoittamista.

Aiheet liittyvät kulttuuri-identiteettiin ja kulttuurin tuntemukseen. Kurssin kielioppiasiat ovat persoonapronominit, refleksiivipronominit, indefiniittipronominit, relatiivipronominit, demonstratiivipronominit ja kysyvät pronominit.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad cinco (s. 108-132) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi.

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin kuuluvista kielioppiasioista, kuullunymm-

märtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kurssin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA6, Tiede, talous ja tekniikka

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan ja laajennetaan rakenteiden hallintaa, tehdään A-espanjan yo-kokeiden kuullun ja luetun ymmärtämistehtäviä sekä harjoitellaan aineiden kirjoittamista.

Aihepiireinä ovat tieteenalat ja tekniikan saavutukset. Kieliopista käsitellään imperatiivi, futuuri sekä subjunktiivin preesens ja perfekti.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad cuatro kpl. 8, 9 (s. 98-107) ja Unidad seis (s. 133-158) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin kuuluvista kielioppiasioista, kuullunymmärtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kurssin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA7, Luonto ja kestävä kehitys

Sisältö: Kurssilla keskitytään luontoon ja luonnontieteisiin liittyvään sanastoon ja valmiuksiin käyttää näitä kohdekielellä. Kurssin kielioppiasiat ovat konditionaali, subjunktiivin imperfekti ja pluskvamperfekti sekä ehtovirkheet. Harjoitellaan kuullun ja luetun ymmärtämistä, monivalintatehtäviä ja kirjoittamista.

Kirja: Finn Lectura: Español dos, Unidad siete (s. 159-178) sekä kappaleisiin liittyvät tehtävät ja kielioppi.

Arviointi: Kokeen arvosana koostuu kurssiin kuuluvien kappaleiden ja tekstien sanastoista ja rakenteista, kurssiin

kuuluvista kielioppiasioista, kuullunymmärtämiskokeesta, luetun ymmärtämistekstistä sekä aineesta. Kurssin arvosana koostuu kokeen arvosanasta (pääpaino) sekä opiskelijan tuntiaktiivisuudesta.

EAA9, Abikurssi

Sisältö: Abikurssi parantaa opiskelijoiden valmiuksia osallistua A-espanjan ylioppilaskokeeseen.

Kurssilla käydään läpi aiempia A-espanjan yo-kokeita sekä muita vaativia teksti- ja rakenneharjoituksia. Vaativimpia rakenteita kerrataan monivalinta- ja täydennystehtävin sekä käännoksin.

Kurssin materiaali jaetaan tunneilla.

Arviointi: säännöllisesti kurssille osallistuneet (vähintään 8 kertaa koko tunnin (= 2 x 40 min.) läsnä olleet) ja säännöllisesti kaikki kotitehtävänsä tehneet opiskelijat voivat halutessaan saada kurssista merkinnän S (= suoritettu), mikäli he ovat myös tehneet loppuharjoitus-kokeena viimeisimmän A-espanjan yo-kokeen opettajan ohjeiden mukaisesti. Kurssista EI järjestetä erillistä loppukoetta. Abikurssista tai sen osioista ei myöskään järjestetä uusintoja eikä kurssia voi suorittaa itsenäisesti. Mitään poissaoloa ei voi myöskään korvata ”ylimääräisillä tehtävillä”.

8. 5 ESPANJA, B3-kieli

B3-kielen oppimäärä sisältää kahdeksan syventävää kurssia. Kurssikoodin keskellä on oppimäärän tunnus B3.

EAB31, Hyvää päivää, hauska tutustua

Perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä ja yksinkertaista arkipäivän viestintää: tervehtiminen, hyvästely, esittäytyminen, kiittäminen, viikonpäivät, päivämäärät, kuukaudet, vuodenaajat, perhepiiri, kielet,

kansallisuudet, ammatteja.

Kielioppi: epämääräinen ja määräinen artikkeli, substantiivien yksikkö ja monikko, adjektiivien taivutus ja paikka, lukusanoja, myönteiset, kielteiset ja kysyvät lauseet, olla-verbin käytöstä (ser, hay), -ar, -er, -ir verbien preesens.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä: Acción! osa 1, tekstikirja ja harjoituskirja kpl 1A-5 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi.

Arviointi: Kirjan harjoituksia mukailtava monimuotokoe: kielioppi ja sanasto. Luetun ymmärtämistehtävä, mahdollisia pieniä käännoستهتviä. Kurssin aihepiiriin liittyvän dialogin täydentäminen ja / tai kirjoitelma esimerkiksi kuvan pohjalta.

EAB32, Näin asiat hoituvat

Aihepiireinä suku, ystävät ja muut ihmissuhteet sekä elämään liittyvät rutiinit, asuinympäristö, ateriat, tien neuvominen palvelujen käyttäminen, kellonajat,.

Kielioppi: aiemmin opittujen rakenteiden kertausta ja täydentämistä, genetiivi, painoton possessiivipronomini, ir a +infinitiivi, estar + gerundi, objektipronomit.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä: Acción! osa 1, teksti ja harjoituskirja, kpl 6A-10 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi.

Arviointi: Kirjan harjoituksia mukailtava monimuotokoe: kielioppi ja sanasto. Luetun ymmärtämistehtäviä. Mahdollisia käännoستهتviä. Suppea kirjoitelma kurssin aihepiiriin liittyvästä aiheesta esimerkiksi kuvasta ja / tai dialogin täydentäminen.

EAB33, Vapaa-aika ja harrastukset

Aihepiireinä jokapäiväinen elämä, vapaa-ajan vietto, harrastukset ja niihin liittyvien palvelujen käyttö: urheilu- ja

koulusanastoa, juhlat, kuulumisia, sää, vaatteet.

Kielioppi: aiemmin opitut rakenteet kertauksena, refleksiiviverbit, yhdistetty perfekt, gustar –verbi estar -verbin käyttö, demonstratiivipronomit, prepositioita, persoonapronominien datiiivimuodot, olla-verbi + adjektiivi.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä: Acción! osa 1, teksti ja harjoituskirja, kpl 11A-15 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi.

Arviointi: Kirjan harjoituksia mukailtava monimuotokoe: kielioppi ja sanasto, luetun ymmärtämistehtävä. Mahdollisia käännoستهتviä. Suppea kirjoitelma kurssin aihepiiriin liittyvästä aiheesta ja / tai dialogin täydentäminen.

EAB34, Meillä ja muualla

Aihepiireinä oman maan ja espanjankielisten maiden ihmiset, maantiede, historia, nähtävyydet ja lomanviettomahdollisuudet.

Kielioppi: aiemmin opittujen rakenteiden kertausta, adjektiivien vertailu, indefiniitipronomit, suora ja epäsuora objekti, yksinkertainen perfekt (preteriti).

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä: Acción! osa 1, teksti ja harjoituskirja, kpl 16A-20 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi.

Arviointi: Kirjan harjoituksia mukailtava monimuotokoe: kielioppi ja sanasto. Luetun ymmärtämistehtävä. Mahdollisia käännoستهتviä. Suppea kirjoitelma kurssin aihepiiriin liittyvästä aiheesta.

EAB35, Ennen ja nyt

Aihepiireinä elämä ennen ja nyt yksilön sekä yhteiskunnan kannalta, terveys ja hyvinvointi.

Kielioppi: aiemmin opittujen rakenteiden

kertausta ja täydentämistä, imperfekti, yksinkertainen perfekti, aikamuotojen käyttö (imperfektin ja yksinkertaisen perfektin ero), pluskvamperfekti refleksiivipronominit.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä-Vanhanen: Acción! osa 2, teksti ja harjoituskirja, kpl 1A-5 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi.

Arviointi: Kirjan harjoituksia mukaileva monimuotokoe, luetun ymmärtämistehtävä, mahdollisia käännöstehtäviä, kirjoitelma kurssin aihepiiriin liittyvästä aiheesta.

EAB36, Opiskelu ja tulevaisuus

Aihepiireinä opiskelu, työelämä ja tulevaisuudensuunnitelmat.

Kielioppi: imperatiivi, refleksiivipassiivi, subjunktiivin preesens, futuuri.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä-Vanhanen: Acción! osa 2, teksti ja harjoituskirja kpl 6A-10 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi.

Arviointi: Kirjan harjoituksia mukaileva monimuotokoe, luetun ymmärtämistehtävä, mahdollisia käännöstehtäviä, kirjoitelma kurssin aihepiiriin liittyvästä aiheesta.

EAB37, Kulttuuri

Aihepiireinä espanjankielisten maiden kulttuuri: kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva.

Kielioppi: aiemmin opittujen rakenteiden kertausta ja täydentämistä, subjunktiivin preesens, perfekti, imperfekti ja pluskvamperfekti, yhdistetty futuuri, I ja II konditionaali, ehtovirkheet I, II ja III, tulla joksikin -rakenteista.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä-Vanhanen: Acción! osa 2 teksti- ja harjoituskirja kpl 11A-15 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi. Lisäma-

teriaalina espanjan yo-tehtäviä, tekstejä, kieliopin kertaus- ja rakennetehtäviä.

Arviointi: Espanjan ylioppilaskoe tai vastaava monimuotokoe ja / tai projektityö.

EAB38, Yhteinen maapallomme

Aihepiireinä kirjeen kirjoittaminen, oman maan ja espanjankielisten maiden yhteiskuntien toiminta ja maapallon nykytila ja tulevaisuuden näkymät.

Kielioppi: relatiivipronominit, artikkelin käyttö, passiivi, se -pronominin käyttö, epäsuora kerronta, neutriartikkeli lo, prepositiot para ja por.

SanomaPro: Kosonen-Laine-Rubio-Setälä-Vanhanen: Acción! osa 2, teksti- ja harjoituskirja kpl 16A-20 sekä kappaleisiin liittyvät harjoitukset ja kielioppi. Lisäateriaalina espanjan yo-tehtäviä, tekstejä, kieliopin kertaus- ja rakennetehtäviä.

Arviointi: Espanjan ylioppilaskoe tai vastaava monimuotokoe ja/tai projektityö.

8. 6 FILOSOFIA

Filosofiassa on yksi pakollinen kurssi ja kolme valtakunnallista syventävää kurssia. Filosofian ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kursseihin. Lisäksi järjestetään kaksi koulukohtaista kurssia.

F11, Johdatus filosofiseen ajatteluun

Sisältö: tutustutaan filosofiaan oppialana ja käydään läpi filosofian eri osa-alueita ja joitakin merkittävimpiä filosofeja.

SanomaPro: Filo 1 Johdatus filosofiseen ajatteluun

F12, Filosofinen etiikka

Sisältö: perehdytään filosofisen etiikan tärkeimpiin ongelmiin, käsitteisiin ja teorioihin sekä pohditaan kysymystä hyvästä elämästä sekä eri filosofien ja suuntauksien vastauksia siihen.

SanomaPro: Filo 2 Filosofinen etiikka

F13, Tiedon ja todellisuuden filosofia

Sisältö: pohditaan todellisuuden luonnetta ja sitä, mitä tieto ja tietäminen merkitsevät filosofiassa, tieteessä ja arkielämässä sekä opetellaan kriittisen ajattelun, argumentoinnin ja päättelyn perusteita.

SanomaPro: Filo 3 Tiedon ja todellisuuden filosofia

F14, Yhteiskuntafilosofia

Sisältö: pohditaan kysymystä hyvästä yhteiskunnasta. Keskeisiä teorioita ja käsitteitä: oikeudenmukaisuus, tasa-arvo, oikeudet ja velvollisuudet, yhteiskuntasopimusteoriat, yhteiskunnalliset utopiat. Tutustutaan yhteiskuntafilosofisiin suuntauksiin (esim. konservatismi, liberalismi, sosialismi ja anarkismi). Lisäksi pohditaan nykyculttuuriin liittyviä filosofisia kysymyksiä.

SanomaPro: Filo 4 Yhteiskuntafilosofia

Filosofian kurssien 1–4 arviointi: kurssien arvosana muodostuu loppukokeen tai koetta korvaavan itsenäisen työn perusteella sekä aktiivisen osallistumisen myötä syntyvän jatkuvan näytön perusteella. Mahdollinen verkkokurssi arvioidaan verkkotyöskentelyyn osallistumisen, annettujen tehtävien tekemisen sekä kurssin lopputyön – joka voi olla koe, tutkielma tai oppimispäiväkirja – perusteella. Kurssien itsenäisestä suorittamisesta/tenttimisestä sovitaan erikseen opettajan kanssa.

8. 7 FYSIIKKA

Fysiikassa on yksi pakollinen kurssi ja seitsemän valtakunnallista syventävää kurssia. Fysiikan ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kursseihin.

Fysiikan kurssit kannattaa suorittaa numerojärjestyksessä. Kurssin FY1 suoritta-

mista suositellaan vasta sen jälkeen, kun jokin matematiikan kurssi on suoritettu. Kursseja FY2–FY8 varten kannattaa opiskella pitkän matematiikan kurssit MAA1–MAA5. Itseopiskelua varten kaikkiin kirjoihin on saatavissa harjoitustehtävien ratkaisut sisältävät opas. Opaskirjoihin voit tutustua kirjastossa, jossa on käsikirjakappaleet. Kaikilla kursseilla tarvitaan MAOL-taulukkokirja ja funktiolaskin.

FY1, Fysiikka luonnontieteenä

Sisältö: Fysiikka liittyy elämäämme, fysiikka luonnontieteenä. Fysiikan suurejärjestelmä, likiarvoilla laskeminen, mittaaminen, graafinen esitys. Liikkeen fysiikkaa, vauhti ja nopeus, kiihtyvyys. Vuorovaikutus ja voima, voima liikkeen muutoksen aiheuttajana, mekaniikan peruslait. Perusvuorovaikutukset, makro- ja mikrokosmos, maailmankaikkeuden synty ja tulevaisuus. Energia fysiikan käsitteenä, aurinko energianlähteenä. Säteilyn luokittelua: ionisoimaton säteily ja ionisoiva säteily, säteilyltä suojautuminen, ionisoivan säteilyn hyötykäyttö.

SanomaPro: Fysiikka 1, Fysiikka luonnontieteenä

FY2, Lämpö

Sisältö: Kaasujen tilanmuutokset ja lämpölaajeneminen. Paine, hydrostaattinen paine kappaleiden lämpeneminen, jäähtyminen, olomuodon muutokset ja lämpöenergia. Mekaaninen energia, työ, teho ja hyötysuhde. Lämpöopin pääsäännöt, sisäenergia. Energiavarat.

SanomaPro: Fysiikka 2, Lämpö

FY3, Aallot

Sisältö: Harmoninen voima ja värähdysliike. Aaltoliikkeen synty ja aaltojen eteneminen. Aaltoliikkeen interferenssi, diffraktio ja polarisoituminen. Heijastu-

minen, tahtuminen ja kokonaisheijastuminen. Valo, peilit ja linssit. Ääni, melun terveysvaikutukset ja kovalta ääneltä suojautuminen.

SanomaPro: Fysiikka 3, Aallot

FY4, Liikkeen lait

Sisältö: Liikkeen mallit ja Newtonin lait. Etä- ja kosketusvoimat, erityisesti liikettä vastustavat voimat, noste. Liikemäärän säilyminen ja impulssiperiaate. Liike- ja potentiaalienergia sekä työperiaate. Värähdysliikkeen energia.

SanomaPro: Fysiikka 4, Liikkeen lait

FY5, Pyöriminen ja gravitaatio

Sisältö: momentti ja tasapaino pyörimisen suhteen. Pyörimisliikkeen mallit, tasainen ja tasaisesti kiihtyväpyörimisliike. Pyörimisen liikeyhtälö. Pyörimismäärän säilyminen. Pyörimisliikkeen energia. Ympyräliike ja ympyräliikkeen kiihtyvyys. Gravitaatio ja gravitaation alainen liike. Heittoliike ja planeettojen liike. Satelliitit ja niiden käyttö.

SanomaPro: Fysiikka 5, Pyöriminen ja gravitaatio

FY6, Sähkö

Sisältö: Sähköpari, sähkövirran kulku metallijohteessa. Jännitteen ja sähkövirran mittaaminen. Ohmin laki. Joulen laki. Vastukset, vastusten kytkennät ja Kirchhoffin lait. Coulombin laki, homogeeninen sähkökenttä ja aine sähkökentässä. Kondensaattori, kytkennät ja energia. Sähkövirran kulku puolijohteessa, esimerkkinä diodi.

SanomaPro: Fysiikka 6, Sähkö

FY7, Sähkömagnetismi

Sisältö: Magneettinen voima, magneettikenttä ja aine magneettikentässä. Varattu hiukkanen homogeenisessa sähkö- ja magneettikentässä. Induktioilaki ja Len-

zin laki. Induktio-ilmiöitä: pyörrevirrat, generaattori ja itseinduktio. Energian siirto sähkövirran avulla. Tehollisen jännitteen ja sähkövirran mittaaminen sekä impedanssin taajuusriippuvuuden määrittäminen. Värähtelypiiri ja antenni, sähkömagneettinen viestintä. Sähköturvallisuus. Energiateollisuus.

SanomaPro: Fysiikka 7, Sähkömagnetismi.

FY8, Aine ja säteily

Sisältö: Mustan kappaleen säteily, valosähköinen ilmiö, röntgensäteily, aaltohiukkasdualismi. Atomimallit ja atomin energiatilat. Spektrit, aineen rakenteen tutkiminen. Atomytimen rakenne, sidosenergia ja massavaje. Radioaktiivisuus ja säteilyturvallisuus. Hajoamislaki. Massan ja energian ekvivalenssi, ydinreaktiot ja ydinenergia. Aineen pienimmät osat ja niiden luokittelu.

SanomaPro: Fysiikka 8, Aine ja säteily

Fysiikan kurssien arviointi: loppukoe ja mahdollinen välikoe.

8. 8 HISTORIA

Historiassa pakollisia kursseja on kolme, samoin valtakunnallisia syventäviä kursseja on 3. Ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kaikkiin kursseihin painottuen kursseihin 1–4. Lisäksi on koulukohtainen harjoituskurssi HI7.

Kursseilla on käytössä opiskelun tukena Sanoma Pron verkko-oppimisympäristö, jossa on oppituntien monisteet sekä kurssin opiskeluun liittyvää hyödyllistä tietoa mm. mallikoheet.

HI1, Eurooppalainen ihminen

Sisältö: demokratian synty ja antiikin kulttuuri, keskiajan ihmisen maailmankuva, tapakulttuuri ja uskonnon merkitys, renessanssi ja tiedon vallankumous,

uskonpuhdistus, barokki sekä luonnontieteellisen maailmankuvan synty. Valistusfilosofia ja sen vaikutukset yhteiskuntaan ja taiteeseen, Yhdysvaltain itsenäistymisen ja Ranskan suuren vallankumouksen aatteellinen perintö. 1800-luvun keskeiset aatteet ja taidevirtaukset, porvariston vuosisata. Kulttuurin pirstoutuminen, populaarikulttuuri massaviihdeksi. Sanoma Pro: Linkki 2, Eurooppalainen ihminen sekä tuntimonisteet.

H12, Kansainväliset suhteet

Sisältö: maailmanpolitiikan peruskäsitteet, imperialismi, ensimmäinen maailmansota vaikutuksineen. Eurooppalaiset ääriliikkeet, demokratian kriisi ja kansainvainot, toinen maailmansota. Kylmä sota ja sen kriisien luonne, Saksa kylmässä sodassa, Kiinan rooli kv-politiikassa. Neuvostoliiton hajoaminen ja kaksinaisuuden purkautuminen, kansainväliset rauhanpyrkimykset, kolmas maailma toisen maailmansodan jälkeen, Lähi-idän ongelmakenttä, USA:n aseman muutos ja uudet kansainväliset rakenteet. Sanoma Pro: Linkki 3, Kansainväliset suhteet sekä tuntimonisteet

H13, Suomen historian käännekohtia

Sisältö: Suomi osaksi Venäjää, autonomia, suomalaisuuden synty ja kansallinen herääminen. Elinkeinovapaus ja Suomen teollistuminen, sääty-yhteiskunnan hajoaminen ja kansalaisyhteiskunnan synty, sortokaudet ja kansanvallan synty. Itsenäistyminen, sisällissota, ja hallitusmuoto. Oikeistoradikalismien sekä elintason nousu, ajan kulttuuri. Sodan jälleerakentaminen sekä ulkopolitiikan muutos. Rakennemuutos, 1960- ja 1970-lukujen kulttuurinen ja yhteiskunnallinen muutos. Kytkeytyminen kansainväliseen talouteen kult-

tuurisesti, taloudellisesti ja poliittisesti, tulevaisuus osana globaalia järjestelmää. Sanoma Pro: Linkki 4, Käännekohtat Suomen historiassa sekä tuntimonisteet

H14, Ihminen, ympäristö ja kulttuuri

Sisältö: ihmisen kehitysvaiheet, keräily- ja pyyntikulttuuri, maanviljely, työnjako ja kulttuurien synty, suurten jokilaaksojen kulttuurit. Kreikan talouselämä, Rooman miljoonakaupunki ja imperiumi, orjuus ja antiikin ajan tekniikka. Keskiajan feodaaliyhteiskunta ja väestö, kauppa ja kaupunki. Löytöretket ja maailmantalouden syntyminen. Teollistuminen, sukupuolten välisen työnjaon muutokset, teollistumisen aiheuttamat muutokset ja ympäristövaikutukset. Globaali kulutusyhteiskunta. Sanoma Pro: Linkki 1, Ihminen, ympäristö ja kulttuuri sekä tuntimonisteet

H15, Suomen historia ennen autonomiaa

Kurssin itsenäisestä suorittamisesta on sovittava rehtorin ja opettajan kanssa.

H16, Kulttuurit kohtaavat

Kurssin itsenäisestä suorittamisesta on sovittava rehtorin ja opettajan kanssa.

Historian kurssien 1- 6 arvioinnista: kurssit arvioidaan loppukokeen, tunti- ja oppimisympäristössä tapahtuvan osallistumisen sekä mahdollisesti muiden opiskelijoiden kanssa sovittujen työtapojen perusteella.

H17, Historian harjoituskurssi

Sisältö: oppiaineen keskeiset lähestymistavat, valmiudet erilaisten tehtävätyyppien käsittelyyn ja vastaamiseen, kertausta. Yo-tutkinnon rakenne, aine tutkinnon osana, arviointi. Opiskelijan opiskelu, sen vahvuus, opiskelutekniikat, itsearviointi, lukusuunnitelman laatiminen, erilaiset

tehtävätyypit. Kurssi toteutetaan yhdessä YH5 kurssin kanssa.

Otava: Abi, historia sekä muiden historian kurssien oppikirjat.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen syventävä kurssi. Arviointi perustuu opiskelija omaehtoiseen työskentelyyn ja harjoitustehtävien tekemiseen. Kurssista saa suoritusmerkinnän S. Kurssia ei voi tenttiä.

8. 9 ITALIA, B3-kieli

B3- kielen oppimäärä sisältää kahdeksan syventävää kurssia. Kurssikoodin keskellä on oppimäärän tunnus B3.

IAB31, Hyvää päivää, hauska tutustua

Sisältö: italian kielen ääntäminen, esittäytyminen ja tervehtiminen, kohteliaisuusfraaseja, kahvilassa tilaaminen, pikkuostoksilla, kuvailemista, perhe ja sukulaiset, maita, kieliä ja kansallisuuksia. Kielioppi: pers.pronominit, essere-, stare-, avere- ja bere-verbis, numerot, substantiivien suku ja monikko, epämääräinen artikkeli, määräinen artikkeli, I konjugaation säännölliset verbis, adjektiivis, Questo-sana, kysymyslauseet, kysymyslauseen intonaatio, possessiivipronominit, II konjugaation säännölliset verbis Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

IAB32, Näin asiat hoituvat

Sisältö: ruokaostoksilla, ruokailua kotona ja ravintolassa, ostoksilla, hotellihuoneen varaaminen, junalipun ostaminen, lentokentällä, hotellissa, lääkärillä, pankissa ja postissa.

Kielioppi: III konjugaation säännölliset verbis, verbis dire, dare, andare, potere, piacere, uscire ym. C'è / Ci sono, prepositioiden, prepositioiden ja artikkelien yhdysmuotoja, partitiivi, genetiivi, painolliset

objektipronominit, sanat Quello, Bello ja Buono, adjektiivien vertailu, kelloajat, refleksiiviverbis, modaalisisa apuverbejä, relatiivipronomineja..

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

IAB33, Vapaa-aika ja harrastukset

Sisältö: kirjeen ja päiväkirjan kirjoittaminen, liikunta ja urheilu, harrastukset ja niistä keskusteleminen, vuodenajat.

Kielioppi: yhdistetty perfekti, säännölliset verbis ja epäsäännölliset verbis, apuverbin valinta, refl.verbien passato prossimo, painottomat akkusatiivipronominit, datiivipronominit, pronomien paikka, järjestysluvut, si-passiivi ja persoonattomat rakenteet, sanat molto, tanto ja poco, verbejä kuten scegliere, sedurre, morire, gerundi ja stare-rakenteet.

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

IAB34, Meillä ja muualla

Sisältö: tien kysyminen ja neuvominen, nuoruusmuistoja, vaihto-oppilaiden kertomaa, perinneruokia, Lapin muistelua, Torinon talviolympialaiset.

Kielioppi: imperatiivi, imperfekti, imperfektin ja perfektin käyttö, adverbis, adjektiivin epäsäännöllinen vertailu, yhdistetyt pronominit, part.perfektin taipuminen, ci- ja ne-sanat, andarsene ja farcela, roomalaiset numerot.

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

IAB35, Ennen ja nyt

Kielioppi: passato prossimo ja imperfektin erot, painolliset ja painottomat pers. pronominit, adjektiivin säännöllinen ja epäsäännöllinen vertailu, pluskvamperfekti, ci- ja ne-sanat, diminutiivi, adverbin vertailu, passato remoto:säännölliset verbis.

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

IAB36, Opiskelu ja tulevaisuus

Kielioppi: passato remoto: epäsäännölliset verbit, relatiivipronominit, konditionaali, sanat *stesso*, *tale* ja *ciò*, indefiniittipronominit, futuuri, passiivi.

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

IAB37, Kulttuuri

Kielioppi: ehtolauseet (osa 1) ja konjunktiivin imperfekti, ehtolauseet (osa 2) ja konjunktiivin pluskvamperfekti, SI-passiivi, konjunktiivin käyttö (osa 1) ja konjunktiivin preesens.

Käydään läpi vanhoja kirjallisia yo-kokeita ja kuullunymmärtämiskokeita.

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

Italian kurssien 1–7 arviointi: jatkuva näyttö ja monimuotokoe luettujen kappaleiden ja käsitellyn kieliopin pohjalta.

IAB38, Yhteinen maapallomme

Kielioppi: konjunktiivin käyttö (osa 2) :a) konjunktiot, b) epäsuorat kysymyslauseet, c) kielteiset rakenteet, konjunktiivin kaikki neljä aikamuotoa, konjunktiivin käyttö (osa 3) a) *che*-sivulause ennen päälauseetta, b) konjunktiivia vaativat sanat, c) relatiivilauseet ja konjunktiivi, epäsäännöllisten verbien konjunktiivi, aikamuotojen suhteet, rinnastus- ja alistuskonjunktiot, partitiivin preesens – ja perfekti, infinitiivistä.

Käydään läpi vanhoja yo-kokeita.

Oppikirja ilmoitetaan kurssin alussa.

Arviointi: jatkuva näyttö ja em. kaltainen monimuotokoe, kuullunymmärtämiskoe.

8. 10 JAPANI, B3-kieli

Kurssitunnuksen keskellä on oppimäärän tunnus B3. Japanin kielessä ei järjestetty ylioppilastutkintoa.

JAB31, Hyvää Päivää, hauska tutustua

Sisältö: japanin kielen ääntäminen, Hiragana-merkit, tervehtiminen, tilaaminen ja ostaminen, maita, kansallisuuksia ja kieliä, sijainteja.

Kielioppi: persoonapronominit, demonstratiivipronominit, substantiivin yksikkö ja monikko, apuverbi DESU, genetiivi partikkeli NO, kysymyspartikkeli KA, olla- verbi, ARU ja IRU, liitepartikkeli WA ja GA, interrogatiivipronominit, adjektiivi.

Finnlectura: Japanin kielen alkeet, kappaleet 1–7

Arviointi: hiraganan osaaminen, monimuotokoe luettujen kappaleiden ja käsitellyn kieliopin pohjalta.

JAB32, Näin asiat hoituvat

Sisältö: ostoksilla, menemme Japaniin, kävimme viime vuonnakin. Mitä teet tänään?, perheenjäsenet, vuodenaajat, numerot, viikon päivät, kuukaudet, kelloaajat, Katakana-merkkejä, Kanjin kehitys helpoista Kanjeista.

Kielioppi: verbin preesens, infinitiivimuoto ja kohteliaisuusmuoto, lukusanasuffikseja, partikkeli DE, TO, KARA, ja MADE, verbin imperfekti muoto,

Finnlectura: Japanin kielen alkeet kappaleet 8–12

Arviointi: helppoja kanjeja, Katakanan osaaminen, monimuotokoe luettujen kappaleiden ja käsitellyn kieliopin pohjalta.

JAB33, Vapaa-aika ja harrastukset

Sisältö: jokapäiväinen elämä, vapaa-ajan vietto, harrastukset, japanilainen ruoka

ja muita japanilaisten kiinnostuksen kohteita, ilma.

Kielioppi: adjektiivin kieltomuoto, adjektiivin imperfektimuoto, verbin kieltomuoto, konjunktiivi, kestromuoto, ehdotusmuoto, pyyntöimperatiivi.

Finnlectura: Japanin kielen alkeet kappaleet 13–17

Arviointi: monimuotokoe luettujen kappaleiden ja käsitellyn kieliopin pohjalta.

JAB34, Meillä ja muualla

Sisältö: japani ja japanilaisia, maantiede ja kulttuuri.

Kielioppi: komparatiivi ja superlatiivi, i-adjektiivi ja na-adjektiivin taiputus, potentiaali- ilmaisu, täytyy- ilmaisu, ei tarvitse- ilmaisu, aikomus.

Finnlectura: Japanin kielen alkeet 18–24

Arviointi: monimuotokoe luettujen kappaleiden ja käsitellyn kieliopin pohjalta.

JAB35, Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat

Sisältö: Japanin luonto, koulujärjestelmä, matkustaminen, liikenne, vuoden tapahtumia.

Kielioppi: perfekti, passiivi, kausatiivi, verbin konditionaali muoto, lyhennetty muoto . Opettajan monisteiden mukaan.

Arviointi: monimuotokoe käsitellyn kieliopin pohjalta.

8. 11 KEMIA

Kemiassa on yksi pakollinen kurssi ja neljä valtakunnallista syventävää kurssi. Kemian ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kaikkiin kursseihin. Kemian kurssit kannattaa suorittaa numerojärjestyksessä. Voi olla hyvä suorittaa matematiikan ensimmäinen kurssi ennen kemian ensimmäistä kurssia. Kursseilla tarvitaan taulukkokirja ja laskin.

KE1, Ihmisen ja elinympäristön kemia

Sisältö: kemian perustaitojen syventämistä kuten kemiallisen sidoksen poolisuuden tarkastelua. Lisäksi ympäristömme orgaanisten yhdisteiden rakenteita, niiden ominaisuuksia ja reaktioita kuten hapettumis-pelkistymis -reaktioita sekä happojen ja emästen reaktioita. Erilaiset seokset, ainemäärä ja pitoisuus.

Otava: Mooli 1, Ihmisen ja elinympäristön kemia

KE2, Kemian mikromaailma

Sisältö: alkuaineiden ominaisuudet ja jaksollinen järjestelmä. Elektroniverhon rakenne ja atomiorbitaalit hapetusluku- ja määräytyminen ja yhdisteen kaava. Kemiallinen sidos, sidosenergia ja aineen ominaisuudet. Atomiorbitaalien hybridisoituminen ja orgaanisten yhdisteiden rakenne. Isomeria

Otava: Mooli 2, Kemian mikromaailma

KE3, Reaktiot ja energia

Sisältö: kemiallisen reaktion symbolinen ilmaisu. Epäorgaanisia ja orgaanisia reaktiotyyppejä sekä sovelluksia. Stoihiometrisiä laskuja, kaasujen yleinen tilanyhtälö. Energianmuutokset kemiallisessa reaktiossa. Reaktionopeus ja siihen vaikuttavat tekijät.

Otava: Mooli 3, Reaktiot ja energia

KE4, Metallit ja materiaalit

Sisältö: sähkökemiallinen jännitesarja, normaalipotentiaali, kemiallinen pari ja elektrolyysi. Hapettumis-pelkistymisreaktiot. Metallit ja epämetallit sekä niiden happi- ja vety-yhdisteet. Bio- ja synteettiset polymeerit sekä komposiitit.

Otava: Mooli 4, Metallit ja materiaalit

KE5, Reaktiot ja tasapaino

Sisältö: reaktiotasapaino. Happo-emästasapaino, vahvat ja heikot protolyytit, puskuriliuokset ja niiden merkitys. Liukoisuus ja liukoisuustasapaino. Tasapainoon liittyvät graafiset esitykset.

Otava: Mooli 5, Reaktiot ja tasapaino

Kemian kurssien arviointiin vaikuttavat loppukoe, kurssityöt, joita työtetään kurssin kuluessa, ja tunneilla osoitettu osaaminen sekä etäkursseilla etätehtävät.

8. 12 KUVATAIDE

Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneiden tulee suorittaa joko kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai vaihtoehtoisesti yksi kurssi kuvataidetta ja yksi kurssi musiikkia.

KU1, Minä, kuva ja kulttuuri

Sisältö: tutustutaan visuaalisen kulttuurin, kuvailmaisun ja kuvallisen ajattelun perusteisiin. Kuvallisissa tehtävissä harjoitellaan kaksi- ja kolmiulotteisen ilmaisun mahdollisuuksia erilaisin tekniikoin ja materiaalein (piirustus, maalaus, grafiikka, muovailu) sekä tutkitaan kuvan rakentamisen keinoja (sommittelu, muoto, väri, tila). Tutustutaan nykytaiteeseen ja taiteen historiaan tehtävien ja näyttelykäyntien yhteydessä sekä tulkitaan kuvaa sanallisin ja kuvallisin keinoin. Kuvataiteen kurssin tukena voidaan käyttää opettajan ilmoittamaa oppikirjaa.

Arviointi: arvioinnin perusteena on läsnäolo tunneilla ja tuntityöskentely. Kurssi arvioidaan tuntiaktiivisuuden, valmiiden töiden sekä mahdollisesti kokeen perusteella. **Kurssia ei voi suorittaa itsenäisesti** ja kaikki kurssiin kuuluvat työt on tehtävä.

8. 13 LIIKUNTA

Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneiden tulee suorittaa LI1 pakollisena kurssina.

LI1, Kuntokurssi

Sisältö: kurssilla keskitytään vahvistamaan jo opittuja perusliikuntataitoja eri palloilulajeissa ja antamaan eväitä omatoimiseen lihaskuntoharjoitteluun. Tavoite on vahvistaa peruspalloilulajien osaamista. Kehittää aerobista kuntoa ja lihaskuntoa.

Arviointi: kurssi arvostellaan joko suorituserkinnällä S tai numeroarvosanalla opiskelijan valinnan mukaan.

8. 14 MAANTIEDE

Pakollisia kursseja on aikuislukiossa yksi, lisäksi tarjolla on kolme valinnaista kurssia. Kurssit GE1 ja GE2 voi suorittaa vapaavalintaisessa järjestyksessä. Kurssit GE3 sekä GE4 kannattaa valita vasta tämän jälkeen (kurssia GE4 ei ole tarjolla tänä lukuvuonna).

Jos aiot kirjoittaa maantieteen ylioppilastutkintokokeen, valitse kaikki pakolliset ja syventävät kurssit. Maantieteen yo-koe kirjoitetaan ensimmäisen kerran sähköisenä syksyllä 2016. Jos osallistut kokeeseen silloin tai sen jälkeen, on tärkeää harjoitella etukäteen – seuraa tiedotuksia lukuvuoden aikana!

GE1, Sininen planeetta

Sisältö: Luonnonmaantieteen kurssilla tutuiksi tulevat mm. tuulet ja sateet, kivien synty ja mannerlaattojen liikkeet, kotiplaneettamme pintaa muokkaavat eksogeeniset voimat sekä kasvillisuusvyöhykkeet tundrasta sademetsään. Kurssilla tutkitaan kartoja, tulkitaan sääennusteita, piirretään ilmastodiagrammeja

ja tehdään maisema-analyysia. Kurssiin liittyy myös yksin tai parin kanssa tehtävä projektityö.

SanomaPro: GEOS 1, Sininen planeetta

GE2, Yhteinen maailma

Sisältö: Kulttuurimaantiede on kiinnostunut ihmisen toiminnan alueellisista piirteistä. Kurssilla puhutaan paljon väestöasioista – väestönkasvun trendeistä eri aikoina ja eri puolilla maailmaa, muuttoliikkeistä ja kaupungistumisesta. Keskeisiä aiheita ovat myös ravinnontuotanto, liikenne, aluesuunnittelu ja luonnonvarojen (mm. energia, kaivannaiset, metsät) käyttöön liittyvät kysymykset. Aihepiirit antavat mahdollisuuden monenlaisiin tarkastelukulmiin ja eettisiin pohdintoihinkin.

SanomaPro: GEOS 2, Yhteinen maailma

GE3, Riskien maailma

Sisältö: Kurssilla käsitellään niin luonnon aiheuttamia katastrofeja kuin myös luonnonvarojen liikakäytöstä ja väestönkasvusta johtuvia ongelmia. Syvennetään kursseilla GE1 ja GE2 esille tulleita asioita käymällä läpi esimerkkitarinoita eri puolilta maailmaa. Asioiden syiden ja seurausten ymmärtämisen lisäksi keskeisellä sijalla on se, kuinka ilmiöihin voidaan varautua ja kuinka ongelmia on ratkaistava tai pyrittävä ratkaisemaan.

SanomaPro: GEOS 3, Haasteiden maailma

Maantieteen kurssien arviointi: Kurssin arvosanaan vaikuttaa loppukoe, mahdolliset erikseen sovitut kurssitehtävät ja lähikursseilla tuntityöskentely.

8.15 MATEMATIIKKA, lyhyt (B-oppimäärä)

Matematiikan opiskelun tukena on Matikkaklinikka, tarkempia tietoja ilmoitustaululta ja aineenopettajilta. Kursseilla pitää oppikirjan lisäksi olla laskin ja taulukkokirja (Maol- taulukot).

MAB0, Peruskoulun matematiikan kertaus

Sisältö: kurssin tarkoitus on palauttaa mieleen peruskoulun matematiikan keskeisimmät asiat ja työskentelytavat. Kurssin sisältö voi vaihdella oppilasryhmän tarpeiden mukaan. Mahdollisia aihepiirejä: rationaalilukujen laskutoimitukset, kirjainlausekkeiden sieventäminen, yhtälön ratkaiseminen, koordinaatiston käyttö. Kurssi on koulukohtainen.

Otava: Linkki

MAB1, Lausekkeet ja yhtälöt

Sisältö: murtoluvut, potenssi, neliö- ja kuutiojuuret, suoraan ja kääntäen verrannollisuus, ensimmäisen asteen yhtälön ratkaiseminen, toisen asteen yhtälön ratkaiseminen, käytännön ongelman ratkaisu, yhtälöpari, prosentti.

SanomaPro: SIGMA 1, Lausekkeet ja yhtälöt

MAB2, Geometria

Sisältö: monikulmiot, ympyrä, kappaleet, yhdenmuotoisuus ja mittakaava, suorakulmaisen kolmion trigonometriaa, geometriaa koordinaatistossa

SanomaPro: SIGMA 2, Geometria

MAB3, Matemaattisia malleja I

Sisältö: eksponentinaalinen malli, lineaarinen malli, verrannollisuusmalli, polynomimalli, eksponenttifunktio, logaritmi, polynomi, toisen asteen yhtälö, paraabeli

SanomaPro: SIGMA 3, Matemaattisia malleja I

MAB4, Matemaattinen analyysi

Sisältö: derivaatan käyttö funktion kulun tutkimisessa, sovelluksia geometrian ja talousmatematiikan alalta, funktion kulku ja epäyhtälö.

SanomaPro: SIGMA 4, Matemaattinen analyysi

MAB5, Tilastot ja todennäköisyys

Sisältö: tilastot, keski- ja hajontalukuja, korrelaatio, todennäköisyyksien laskeminen, valintojen laskeminen, normaali- ja binomijakauma.

SanomaPro: SIGMA 5, Tilastot ja todennäköisyys

MAB6, Matemaattisia malleja II

Sisältö: suorat, tasoalueet ja lineaarinen optimointi, aritmeettinen ja geometrinen jono, aritmeettinen ja geometrinen summa, rationaalilauseke ja -yhtälö.

SanomaPro: SIGMA 6, Matemaattisia malleja II

MAB7, Talousmatematiikka

Sisältö: prosenttilaskentaa, indeksi, verotus, korkolaskua, jono ja summa matemaattisina malleina, diskonttaus ja nykyarvo, luotot ja lyhennykset, osakkeet ja obligaatiot, valuutat, kannattavuus ja optimointi.

SanomaPro: SIGMA 7, Talousmatematiikka

MAB8, Matemaattisia malleja III

Sisältö: yksikköympyrä, radiaani, trigonometristen yhtälöiden ratkaiseminen, vektoreiden peruslaskutoimitukset ja komponenttiesitys, skalaaritulo

SanomaPro: SIGMA 8, Matemaattisia malleja III

MAB9, Lukion lyhyen matematiikan kertaus

Sisältö: kurssi on koulukohtainen.

Kurssin tarkoitus on koota yhteen lyhyen

matematiikan kursseilla esille tulleet asiat. Kerrataan kurssien MAB1 - MAB6 (N1-N6) keskeisimmät asiat ja lasketaan edellisten vuosien yo-kokeiden tehtäviä. Kurssin sisältö voi vaihdella oppilasryhmän tarpeiden mukaan.

SanomaPro: SIGMA Σ , Kertauskirja

Lyhyen matematiikan kurssien arvioinnista: kurssit arvioidaan opiskelijan tuntityöskentelyn ja kurssien lopussa olevien kurssisisältöjen mukaisten loppukokeiden perusteella.

8. 16 MATEMATIIKKA, pitkä (A-oppimäärä)

Matematiikan opiskelun tukena on Matikkaklinikka, tarkempia tietoja ilmoitustaululta ja aineenopettajilta. Kurssilla pitää oppikirjan lisäksi olla funktiolaskin ja taulukkokirja (MAOL- taulukot). Kurssit kannattaa suorittaa numerojärjestyksessä.

MAAO, Peruskoulun matematiikan kertauskurssi

Sisältö: kerrataan peruskoulun matematiikkaa kurssille osallistuvien tarpeiden mukaan: peruslaskutoimitukset, murto-luvut, potenssit, neliöjuuri, polynomit, ensimmäisen asteen yhtälöt, yhtälöparit, prosenttilasku, taso- ja avaruusgeometrian perusteet

Otava: Linkki

Arviointi: kurssi on koulukohtainen ja arvioidaan loppukokeen perusteella, numeroarviointi.

MAA1, Funktiot ja yhtälöt

Sisältö: lukujoukot ja laskutoimitukset, potenssi, ensimmäisen asteen yhtälö ja yhtälöpari, verrannollisuus, prosenttilasku, neliöjuuri, yleinen juuri ja murtopotenssi, potenssi- ja eksponenttifunktio.

SanomaPro: Pitkä Sigma 1

MAA2, Polynomifunktiot

Sisältö: polynomien laskutoimitukset ja muistikaavat; ensimmäisen, toisen ja korkeamman asteen polynomifunktiot, yhtälöt ja epäyhtälöt; murtofunktiot, rationaaliyhtälöt ja -epäyhtälöt.

SanomaPro: Pitkä Sigma 2

MAA3, Geometria

Sisältö: geometrian peruskäsitteitä, tasokuviot (kulmat, suorat, monikulmiot, ympyrä) ja avaruuskappaleet (monitahokkaat, lieriö, kartio, pallo), yhteneväisyys ja sen sovellutuksia, yhdenmuotoisuus ja sen sovellutuksia, suorakulmaisen ja vinokulmaisen kolmion trigonometriaa.

SanomaPro: Pitkä Sigma 3

MAA4, Analyttinen geometria

Sisältö: suoran yhtälö, kahden suoran leikkauspiste ja niiden välinen kulma, pisteen etäisyys suorasta, ympyrä ja sen tangentti ja normaali, paraabeli, (ellipsi, hyperbeli,) yhtälöryhmä, itseisarvoyhtälö ja -epäyhtälö.

SanomaPro: Pitkä Sigma 4

MAA5, Vektorit

Sisältö: paikkavektori, vektoreiden perusominaisuudet, vektoreiden yhteen- ja vähennyslasku ja vektorin kertominen luvulla, vektorit tasossa ja avaruudessa, suorat ja tasot avaruudessa, koordinaatiston vektoreiden skalaaritulo.

SanomaPro: Pitkä Sigma 5

MAA6, Tilastotiedettä ja todennäköisyyslaskentaa

Sisältö: diskreetti ja jatkuva tilastollinen jakauma, jakauman tunnusluvut, klassinen ja tilastollinen todennäköisyys, kombinatoriikka, todennäköisyyksien laskusäännöt, diskreetti ja jatkuva todennäköisyysjakauma, diskreetin jakauman

odotusarvo, normaalijakauma.

SanomaPro: Pitkä Sigma 6

MAA7, Derivaatta

Sisältö: rationaalifunktio, -yhtälö ja -epäyhtälö, funktion raja-arvo, jatkuvuus ja derivaatta, polynomifunktion derivaatta, funktioiden tulon ja osamäärän derivoiminen, polynomifunktion kulun tutkiminen ja ääriarvojen määrittäminen.

SanomaPro: Pitkä Sigma 7

MAA8, Juuri- ja logaritmifunktiot

Sisältö: juurifunktiot ja -yhtälöt, eksponenttifunktiot ja -yhtälöt, logaritmifunktiot ja -yhtälöt, yhdistetyn funktion derivaatta, käänteisfunktio, juuri-, eksponentti- ja logaritmifunktioiden derivaatat.

SanomaPro: Pitkä Sigma 8

MAA9, Trigonometriset funktiot ja lukujonot

Sisältö: suunnattu kulma ja radiaani, trigonometriset funktiot symmetria- ja jaksollisuusominaisuuksineen, trigonometrinen yhtälöiden ratkaiseminen, trigonometrinen funktioiden derivaatat, lukujono, rekursiivinen lukujono, aritmeettinen jono ja summa, geometrinen jono ja summa.

SanomaPro: Pitkä Sigma 9

MAA10, Integraalilaskenta

Sisältö: integraalifunktio, alkeisfunktioiden integraalifunktiot, määrätty integraali ja sen ominaisuuksia, pinta-alojen ja tilavuuksien laskeminen määrättyä integraalina.

SanomaPro: Pitkä Sigma 10

Matematiikan kurssien 1–10 arviointi: loppukoe ja mahdollinen välikoe.

MAA17, Kertauskurssi 3

Sisältö: kerrataan pitkän matematiikan kurssien MAA1–MAA10 keskeisiä asioita ja ratkotaan yo-tehtäviä. Oppikirja voidaan korvata mahdollisella opetusmateriaalilla.

Otava: Abi – pitkä matematiikka ja Sano-maPro: Pyramidi Kertauskirja

Arviointi: loppukoe, joka on samalla yo-kirjoituksiin osallistuville ns. preliminäärikoe; harjoitellaan yo-koetilannetta. Kurssi on koulukohtainen.

8.17 MUSIIKKI

Alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneiden tulee suorittaa joko kaksi kurssia kuvataidetta tai musiikkia tai vaihtoehtoisesti yksi kurssi kuvataidetta ja yksi kurssi musiikkia.

MU1, Musiikki ja minä

Sisältö: kurssilla pohditaan oman musiikkisuhteen kautta musiikin merkitystä ihmiselle ja ihmisten väliselle vuorovaikutukselle, tutkitaan omia mahdollisuuksia musiikin tekijänä ja tulkitsijana, kuunteelijana sekä kulttuuripalvelujen käyttäjänä ja syvennetään musiikin peruskäsitteiden tuntemusta käytännön musisoinnin avulla.

Arviointi: kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S tai opiskelijan halutessa numerolla.

8.18 OPINTO-OHJAUS

OP3, Lukemisen ja kirjoittamisen taitojen kehittäminen (Lue1)

Kurssi on tarkoitettu lukio-opiskelijoille, jotka haluavat parantaa lukemisen ja kirjoittamisen taitojaan.

Sisältö: oppimistyyli ja opiskelutekniikat

Arviointi: kurssilla täytetään oppimispäiväkirjaa. Osallistumalla säännöllisesti ja palauttamalla oppimispäiväkirjan kirjan saa suoritusmerkinnän S.

8.19 PSYKOLOGIA

Psykologiassa ei ole pakollisia kursseja. Ylioppilastutkintokoe perustuu kaikkiin valtakunnallisiin kursseihin.

PS1, Psyykkinen toiminta, oppiminen ja vuorovaikutus

Sisältö: tutustutaan psykologiaan tieteenä ja psykologian soveltamiseen yhteiskunnan eri alueilla sekä käsitellään psykologian keskeisiä osa-alueita, suuntauksia ja peruskäsitteitä. Yksi kurssin keskeisistä teemoista on oppimisen psykologia. Kurssilla pohditaan psykologisen tiedon avulla muun muassa omia opiskelutottumuksia. WSOY: Psykologia! Kurssi 1

PS2, Ihmisen psyykkinen kehitys

Sisältö: tutustutaan yksilön psyykkiseen kehitykseen elämän eri vaiheissa ja psyykkisen kehityksen osa-alueisiin kehityspsykologisten teorioiden valossa. Keskeisiä teemoja ovat ympäristön ja perimän vaikutukset ihmisen psyykkisen kehitykseen, psyykkisen kehityksen ongelmat ja niihin vaikuttaminen sekä psyykkisen kehityksen tutkiminen. Kurssilla opetellaan soveltamaan kehityspsykologista tietoa myös omaan elämään. WSOY: Psykologia! Kurssi 2

PS3, Ihmisen tiedonkäsitteiden perusteet

Sisältö: kurssilla tutustutaan kognitiivisen psykologian aihepiireihin, tutkimukseen ja sovelluksiin. Keskeisiä teemoja ovat kognitiiviset prosessit kuten havaitseminen, tarkkaavaisuus, muisti, ajattelu ja luovuus. Lisäksi tarkastellaan vireysti-

lan säätelyyn liittyviä kysymyksiä kuten nukkumisen ja unen merkitystä ihmisen hyvinvoinnin kannalta sekä erilaisia kognitiivisen toiminnan häiriöitä.

WSOY: Psykologia! Kurssi 3

PS4, Motivaatio, tunteet ja älykäs toiminta

Sisältö: kurssilla tutustutaan motivaation ja tunteiden perusteorioidiin ja tarkastellaan motivaation ja tunteiden yhteyttä yksilön ja yhteisön hyvinvointiin. Keskeisiä teemoja ovat motivaation kehittäminen ja ylläpitäminen, tunteiden muodostuminen, ilmeneminen ja merkitys, motivaation ja tunteiden yhteydet sosiaaliin ja kulttuuriin tekijöihin sekä ajattelun, luovuuden ja kielen merkitys ihmisen toiminnassa.

WSOY: Psykologia! Kurssi 4

PS5, Persoonallisuus ja mielenterveys

Sisältö: kurssilla tutustutaan persoonallisuuspsykologian keskeisiin käsitteisiin, persoonallisuuden määrittelemiseen ja selittämiseen psykologian eri näkökulmista sekä persoonallisuuden tutkimiseen. Lisäksi keskeisinä teemoina ovat psyykkisen hyvinvoinnin ylläpitäminen ja mielenterveyteen vaikuttavat tekijät sekä mielenterveyden häiriöt ja psykoterapia niiden hoitokeinona.

WSOY: Psykologia! Kurssi 5

PS6, Psykologian harjoituskurssi

Sisältö: kurssilla kerrataan aiemmin opittua sekä harjoitellaan ylioppilastutkintoa varten. Oppimateriaalina kurssin kirjat/tiedot sekä materiaali Sanoma Pro Oppimisympäristössä.

Kurssi arvioidaan suoritusmerkinnällä S.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen syventävä kurssi ja arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan aktiivinen ja itsenäinen opiskelu.

PS7, Sosiaalipsykologia

Sisältö: kurssilla syvennetään sosiaalipsykologian keskeisiä käsitteitä, kuten valta, johtajuus, roolit, ryhmän koheesio, ryhmadynamiikka ja yhdenmukaisuuden paine. Lisäksi tarkastellaan sosiaalista vuorovaikutusta yksilöiden, ryhmien ja kulttuurien välisissä suhteissa, asenteiden syntyä ja muuttumista sekä tutustutaan sosiaalipsykologiaan tieteenä ja sen sovelluksiin yhteiskunnan eri alueilla.

SanomaPro: Sosiaalipsykologia

Arviointi: kurssi arvioidaan loppukokeen ja erimittaisten oppimistehtävien perusteella.

Psykologian kurssien 1–5 ja 7 arviointi: kurssien arvosana muodostuu loppukokeen tai koetta korvaavan itsenäisen työn perusteella sekä aktiivisen osallistumisen myötä syntyvän jatkuvan näytön perusteella. Mahdollinen verkkokurssi arvioidaan verkkotyöskentelyyn osallistumisen, annettujen tehtävien tekemisen sekä kurssin lopputyön – joka voi olla koe, tutkielma tai oppimispäiväkirja – perusteella. Kurssien itsenäisestä suorittamisesta sovitaan erikseen opettajan kanssa.

8. 20 RANSKA, B3-kieli

B3-kielen oppimäärä sisältää kahdeksan syventävää kurssia. Kurssikoodin keskellä on oppimäärän tunnus B3.

RAB31, Hyvää päivää, hauska tutustua

Sisältö: Kurssilla tutustutaan ranskan kieleen yksinkertaisten viestintätilanteiden ja perusrakenteiden kautta. Keskitään erityisesti ääntämisen harjoitteluun ja kuullunymmärtämiseen.

Kielioppi: Perusrakenteita, kuten verbit, substantiivit, persoonapronominit ja lukusanat.

SanomaPro: Escalier 1, kpl 1-4.

Arviointi: Loppukoe kurssilla käsitellyistä asioista. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB32, Näin asiat hoituvat

Sisältö: Kurssilla harjoitellaan kommunikointia arkipäivän tilanteissa, kuten ostoksilla ja ravintolassa. Painotetaan ääntämistä ja kuullunymmärtämistä. Kielioppi: Adjektiivit, kysymyksen muodostaminen, omistuspronominit, kieltolilmaukset ja partitiivi.

SanomaPro: Escalier 1, kpl 5-8.

Arviointi: Loppukoe kurssilla käsitellyistä asioista. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB33, Vapaa-aika ja harrastukset

Sisältö: Kurssilla harjoitellaan kertomaan suullisesti ja kirjallisesti omasta vapaaajan vietosta. Harjoitellaan myös ääntämistä ja kuullunymmärtämistä. Kielioppi: Ajanimlaukset, järjestyslulut, kolmimuotoiset adjektiivit, refleksiiviverbit, adverbit ja lähifutuuri.

SanomaPro: Escalier 1, kpl 9-13.

Arviointi: Loppukoe kurssilla käsitellyistä asioista. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB34, Meillä ja muualla

Sisältö: Kurssilla syvennetään Ranskan kulttuurin tuntemusta tutustumalla mm. ranskalaiseen koulujärjestelmään. Harjoitellaan myös ääntämistä ja kuullunymmärtämistä.

Kielioppi: Pronominaali en, passé com-

posé, adjektiivien ja adverbien vertailu.

SanomaPro: Escalier 2, kpl 1-5.

Arviointi: Loppukoe kurssilla käsitellyistä asioista. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB35, Ennen ja nyt

Sisältö: Kurssilla kurkistetaan nykypäivän ranskalaisten arkeen. Harjoitellaan ääntämistä ja kuullunymmärtämistä. Kielioppi: Suorat ja epäsuorat objektipronominit, indefiniittipronominit, pronominaali y, imperfekti, passé composé ja imperfektin erot.

SanomaPro: Escalier 2, kpl 6-9.

Arviointi: Loppukoe kurssilla käsitellyistä asioista. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB36, Opiskelu ja tulevaisuudensuunnitelmat

Sisältö: Kurssin aihepiireinä ovat asuminen, opiskelu ja työskentely ranskankielisissä maissa. Harjoitellaan ääntämistä ja kuullunymmärtämistä.

Kielioppi: Pronominit il, ce ja ça, pluskvamperfekti, relatiivipronominit que, qui, dont ja où.

SanomaPro: Escalier 2, kpl 10-12.

Arviointi: Loppukoe kurssilla käsitellyistä asioista. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB37, Kulttuuri

Sisältö: Kurssilla tutustutaan erilaisiin elämäntapoihin ja käsitellään terveyteen ja teknologiaan liittyviä kysymyksiä.

Kurssilla harjoitellaan myös ylioppilasko-

keiden kirjallisia osioita ja kuunteluita. Kielioppi: Konditionaali, gerundi, imperatiivi, futuuri sekä aiempien kurssien kielioppirakenteiden kertausta.

SanomaPro: Escalier 3, kpl 1-4. Lisäksi ylioppilaskokeita.

Arviointi: Loppukoe, jossa kursilla käsitelyihin asioihin liittyviä tehtäviä sekä yo-tehtäviä. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

RAB38, Yhteinen maapallomme

Sisältö: Aihepiireinä kursilla ovat opiskelu ja työskentely eri puolilla maailmaa. Kursilla käydään myös läpi ylioppilaskokeiden kirjallisia osioita ja kuunteluita. Kielioppi: Epäsuora kysymyslause, subjunktiivi, indefiniittipronomit sekä aiempien kurssien kielioppirakenteiden kertausta.

SanomaPro: Escalier 3, kpl 6-9. Lisäksi ylioppilaskokeita.

Arviointi: Loppukoe, jossa kursilla käsitelyihin asioihin liittyviä tehtäviä sekä yo-tehtäviä. Kurssiarvosanaan vaikuttavat loppukokeen lisäksi tuntiaktiivisuus sekä mahdolliset kurssiin kuuluvat kirjalliset tehtävät.

8. 21 RUOTSI, B1-kieli

B1-kielen oppimäärä sisältää viisi pakollista kurssia ja kaksi syventävää kurssia. Ylioppilaskoe perustuu näihin seitsemään kurssiin. Lisäksi on kaksi koulukohtaista kurssia RUB0 sekä RUB8. RUB0-kurssia suositellaan kaikille, jotka haluavat kerrata peruskoulun oppimäärää ennen varsinaisten lukiokurssien aloittamista. RUB8-kurssilla vahvistetaan rakenteiden hallintaa, vaativampien tekstien ja kuullun ymmärtämisen taitoja sekä vahvistetaan kirjallista ilmaisua. Ylioppilaskokeeseen osallistuvan on ehdottoman aiheellista suorittaa kurssit RUB1-8.

RUB0, Perusasioiden kertauskurssi

Sisältö: Kurssilla kerrataan peruskoulun ruotsin keskeistä sanastoa ja perusrakenteita sekä tutustutaan lukion työtapoihin, mistä syystä tätä kurssia suositellaan erityisesti lukio-opintojaan aloitteleville. Kielioppi: Peruskoulun oppimäärän tärkeimmät rakenne- ja kielioppiasiat (substantiivit, verbit sekä sanajärjestys) ja keskeistä sanastoa.

SanomaPro: Signal

Arviointi: Loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista, mahdollinen luetunymmärtäminen.

RUB1, Opiskelu ja vapaa-aika

Sisältö: Kurssin aiheina ovat mm. vapaa-aika ja perhe, koulu sekä harrastukset. Kurssin pääpaino on perusrakenteiden vahvassa haltuunotossa sekä suullisen kielitaidon kehittämisessä. Lisäksi harjoitellaan ymmärtämään lyhyitä kuulutuksia ja viestejä sekä kirjoittamaan yksinkertaisia viestejä.

Kielioppi: Kieliopissa käsitellään substantiivien taivutusta ja määräysmuotoja, verbien taivutusta ja aikamuotoja, adjektiivi-

en taivutusta ja käyttöä sekä päälauseen sanajärjestystä.

SanomaPro: Magnet 1

Arviointi: Loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista, luetunymmärtäminen sekä kirjoitelma.

RUB2, Arkielämää Pohjoismaissa

Sisältö: Kurssin aiheina ovat Tukholma ja Pohjoismaat, ruoka ja asuminen, työ, rahankäyttö, terveys ja kännykän käyttö. Kurssin aikana harjoitellaan ymmärtämään erilaisia suullisia viestejä (esim. puhelinviestejä ja haastatteluja) sekä kirjoittamaan lyhyitä viestejä (esim. kutsuja ja sähköpostiviestejä).

Kielioppi: Kieliopissa käsitellään sivulauseet, persoona- ja refleksiivipronominit, adjektiivin ja substantiivin yhteistäivutus, adjektiivin vertailu, adverbit, lukusanat ja paikan prepositiot.

SanomaPro: Magnet 2

Arviointi: Loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista, luetunymmärtäminen sekä kirjoitelma.

RUB3, Suomi, Pohjoismaat

Sisältö: Kurssin aihepiirejä ovat Suomi, Ahvenanmaa sekä suomenruotsalaiset ja ruotsinsuomalaiset. Kurssilla tarkastellaan erilaisia suomalaisia ilmiöitä sekä luetaan erityyppisiä ja -pituisia tekstejä. Lisäksi harjoitellaan mm. lyhyitä viestinnällisiä kirjoitelmia.

Kielioppi: Kieliopissa käsitellään interrogatiivi-, demonstratiivi- ja indefiniittipronominit, erisnimien suku ja prepositioilmauksia.

SanomaPro: Magnet 3

Arviointi: Loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista sekä luetun- ja kuullunymmärtäminen ja kirjoitelma.

RUB4, Elämää yhdessä ja erikseen

Sisältö: Kurssi kertoo ihmissuhteista, sukupolvien ja kulttuurien välisistä kohtaamisista, elämänarvoista ja median maailmasta. Lisäksi tutustutaan Tanskaan ja Norjaan.

Kielioppi: Kieliopissa käsitellään vahvoja ja epä säännöllisiä verbejä, apuverbejä, infinitiiviä ja futuuria, aikamuotojen rinnastamista, konditionaalinvastineita, imperatiivivia ja verbi + prepositio -ilmauksia.

SanomaPro: Magnet 4

Arviointi: Loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista sekä luetun- ja kuullunymmärtäminen ja kirjoitelma.

RUB5, Elinympäristömme

Sisältö: Kurssin aiheina ovat mm. muuttuva elin- ja työympäristö, joukkoviestimet ja luonto. Lisäksi tutustutaan lähemmin Islantiin, Grönlantiin ja Färsaariin. Kurssin aikana kirjoitetaan tiivistelmä.

Kielioppi: Rakenteista opiskellaan substantiivien määräysmuodot, man-rakenne, s-passiivi, s-päätteiset verbit ja partisiipit.

SanomaPro: Magnet 5

Arviointi: Loppukoe, jossa rakenne- ja sanastokoe tunneilla käsitellyistä kappaleista sekä luetun- ja kuullunymmärtäminen ja kirjoitelma. Mahdollisia muita erikseen määriteltyjä tehtäviä.

RUB6, Suullisen kielitaidon kurssi

Sisältö: Kurssilla harjoitellaan keskeisiä suullisen viestinnän tilanteita ja laajennetaan niissä tarvittavaa sanastoa.

Lisäksi käsitellään ajankohtaisia aiheita suullisesti. Tavoitteena on ruotsin kielelle ja kulttuurille ominaisen suullisen viestinnän vahvistaminen sekä ilmaisurohkeuden lisääminen. Kurssi vaatii tunneille etukäteen valmistautumista sekä ennen

kaikkea aktiivista osallistumista.

Kurssin materiaali jaetaan tunneilla.

Arviointi: Jatkuva näyttö, mahdollinen suullinen esitys ja suullinen loppukoe, joka kestää n. 20 minuuttia. Loppukoe suoritetaan mahdollisesti pareittain.

Kurssista voi saada myös erillisen todistuksen.

RUB7, Yhteinen maailma ja kansainvälistyminen

Sisältö: Kurssilla käsitellään maailmanlaajuisia ilmiöitä, kansainvälistä vaikuttamista sekä yhteiskunnalliseen päätöksentekoon osallistumista.

Kielioppi: Kieliopissa kerrataan ja syvennetään kaikkien edeltävien kurssien rakenteita. Kokoavien rakennetehtävien avulla harjoitellaan yo-kirjoituksiin.

SanomaPro: Magnet 7

Arviointi: Yo-tutkinnon kaltainen monimuotokoe (soveltuvin osin): tekstinymmärtämiskoe (monivalinta/avovastaus), rakennemonivalinta, kuullunymmärtämiskoe, kirjoitelma.

RUB8, Vaativien tekstien ja kuuntelujen kurssi

Sisältö: B-ruotsin kirjoittaville tarkoitettu abikurssi, jolla käydään läpi aiempia yo-kokeita ja muita vaativia teksti- ja rakenneharjoituksia sekä yo-kuunteluita. Lisäksi harjoitellaan yo-kokeissa vaadittavaa vastaustekniikkaa.

Kielioppi: Kerrataan keskeisiä rakenteita monivalinta- ja täydennystehtävin sekä käännoksin. Kurssin materiaali jaetaan tunneilla.

Arviointi: Loppukoe, joka on ylioppilaskokeen kaltainen koe kuuntelukokeineen ja kirjoittelmineen.

8. 22 RUOTSI, A-kielenä yo-kokeessa

A-kielessä pakollisten ruotsin kurssien määrä on kuusi ja syventävien kurssien kaksi. A-oppimäärän ylioppilaskoe pohjautuu näihin kahdeksaan kurssiin.

Käytännössä A-ruotsin yo-kokeeseen valmistautuvat opiskelijat opiskelevat vähintään B1-oppimäärän pakollisten kurssien 1–5 lisäksi B1-oppimäärän syventävän kurssin 7. Tarjolla voivat olla kurssit 6 ja 8.

8. 23 SAKSA, B3-kieli

B3-kielen oppimäärä sisältää kahdeksan syventävää kurssia. Kurssikoodin keskellä on oppimäärän tunnus B3.

SAB31, Hyvää päivää ja hauska tutustua

Sisältö: kurssilla opiskellaan perusvuorovaikutukseen liittyvää kieltä ja harjoitellaan kertomaan itsestä ja kysymään vastaavia asioita keskustelukumppanilta. Keskeisiä aihepiirejä ovat: tervehtiminen, kellonajan ilmaiseminen, toivotuksia sekä matkalippujen hankkiminen. Rakenteista opitaan: määräinen ja epämääräinen artikkeli, verbin persoonataivutus, substantiivien monikko, lukusanat, kein-pronominin, päälauseen sanajärjestys sekä modaaliapuverbit.

WSOY: Super Gut 1 Lektionen 1-3

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus kurssin aikana tehdyistä tehtävissä.

SAB32, Näin asiat hoituvat

Sisältö: lähtökohtana on aktiivisen kansalaisen arkielämän kielenkäyttötilanteet, joihin perehdytään lähtökohtana kohdekielen kielenkäyttöstrategiat. Harjoitellaan jokapäiväisiä kielenkäyttötilanteita mm. majoituksesta tiedustelemista ja hotellihuoneen varaamista, käydään ravin-

tolassa ja kaupassa, postissa ja lääkärissä sekä esitellään nähtävyyksiä. Rakenteista opitaan man-rakenne, refleksiiviverbit, possessiivipronominit, akkusatiivi ja koh-teliaita kehoituksia

WSOY: Super Gut 1 Lektionen 4-5 / Super Gut 2 Lektion 1

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä.

SAB33, Vapaa-aika ja harrastukset

Sisältö: perehdytään erilaisiin kielenkäyt-tötilanteisiin, joissa kuvataan jokapäi-väistä elämää ja kiinnostuksen kohteita, keskustellaan vapaa-ajan vietosta ja har-rastuksista. Käydään läpi puhelinkeskus-teluja, esitellään henkilöitä ja asumista sekä tehdään vaateostoksia. Rakenteista opitaan imperfektimuodot war ja hat-te, perfekt, sivulause ja substantiivien sijamuodot

WSOY: Super Gut 2 Lektionen 2-4

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä.

SAB34, Meillä ja muualla

Sisältö: pohditaan ja vertaillaan elämää eri elinympäristöissä, tutustutaan saksalaiseen maaseutuun ja suurkaupunkeihin, historiaan, nähtävyyksiin ja lomanvietto-mahdollisuuksiin Rakenteista kerrataan substantiivien ja persoonapronomien akkusatiivi ja datiivi, verbioppia sekä possessiivipronominit sekä perehdytään prepositioiden, genetiiviin ja adjektiivin taivutuksen käyttöön.

WSOY: Super Gut 2 Lektion 5 / Gute Idee 1 Lektion 1-2

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä

SAB35, Ennen ja nyt

Sisältö: käsitellään materiaaleja, jotka käsittelevät terveyttä ja hyvinvointia sekä elämää ennen ja nyt yhteiskunnan kannalta Rakenteista käsitellään modaaliapuverbit, prepositioita, perfekt, sanajärjestys, kieltosanat.

WSOY: Gute Idee 1 Lektionen 3-5

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä.

SAB36, Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat

Sisältö: kurssin aihepiirit liittyvät opiskeluun ja työelämään sekä tulevaisuu-densuunnitelmiin. Kurssilla harjoitellaan kyseisiin aihepiireihin liittyvää suullista ja kirjallista viestintää, kuten omien toi-veiden ja suunnitelmien kuvailua.

Kielioppi: Genetiivi, prepositiot, konditio-naali, infinitiivejä, maat ja kansallisuus-detm heikot maskuliinit

WSOY: Gute Idee 2 Lektionen 1-3

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä.

SAB37, Kulttuuri

Sisältö: kurssin aihepiireinä voivat olla esimerkiksi kohdekulttuurin kuvataide, kirjallisuus, musiikki, elokuva ja teatteri. Kurssilla harjoitetaan kielitaidon kaikkia alueita.

Kielioppi: imperfekti, futuuri, adjektiivin heiko taivutus

WSOY: Gute Idee 2 Lektionen 4-5/ Gute Idee 3 Lektion 1

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä.

SAB38, Yhteinen maapallomme

Sisältö: lähtökohtana ovat esimerkiksi oman maan ja kohdemaiden yhteiskuntien toimintaan ja maapallon nykytilaan ja tulevaisuuden näkymiin liittyvät yleistajuiset tekstit, myös mediatekstit. Kurssilla painotetaan tekstin ymmärtämistä ja kuvausten ja yksinkertaisten selostusten laatimista suullisesti ja kirjallisesti.

Kielioppi: adjektiivin vahva taiputus, pluskvamperfekti, järjestysluvat, imperatiivi, adverbti

WSOY: Gute Idee 3 Lektionen 2–5

Arviointi: loppukoe ja opiskelijan oma aktiivisuus ja osallisuus annettujen tehtävien tekemisessä.

8. 24 TERVEYSTIETO

*Terveystiedosta on tarjolla kolme valtakunnallista kurssia sekä koulukohtainen harjoituskurssi. **TE1 on pakollinen kurssi alle 18-vuotiaana lukio-opintonsa aloittaneille.***

TE1, Terveiden perusteet

Sisältö: Kurssilla käsitellään mm. seuraavia kysymyksiä: Mitä terveys on ja kuinka sitä voidaan edistää? Miten uni ja ravitsemus vaikuttavat terveydentilaan? Mitä ovat kansantaudit ja mitä merkitystä niillä on yksilön ja yhteiskunnan kannalta? Mitä kuuluu ensiavun perustaitoihin? SanomaPro: Terve! 1, Terveiden perusteet

TE2, Nuoret, terveys ja arkielämä

Sisältö: Kurssin teemoja ovat mm. stressi ja sen hallinta, parisuhde ja perhe, seksuaaliterveys, liikunta, ruumiinkuva, riippuvuuksien synty ja päihteet. SanomaPro: Terve! 2, Nuoret, terveys ja arkielämä

TE3, Terveys ja tutkimus

Sisältö: Kurssilla paneudutaan terveyden ja terveydenhoidon historiaan, sekä terveyden tutkimisen menetelmiin. Keskeinen osa kurssia on tutkimuskansion kokoaminen. **Tätä kurssia ei voi suorittaa tenttimällä.** SanomaPro: Terve! 3, Terveys ja tutkimus

TE 4, Terveystiedon kertauskurssi

Sisältö: Koulukohtainen kurssi on tarkoitettu terveystiedon ylioppilaskokeeseen valmistujan avuksi. Kurssilla voit harjoitella eri tyyppisiin reaalikokeen tehtäviin vastaamista.

SanomaPro: Terve! 4 Abipaketti

Terveystiedon kurssien arviointi: Kurseilla TE1 ja TE2 arvosanaan vaikuttavat loppukoe, mahdolliset kurssitehtävät sekä tuntityöskentely. Kurssilla TE3 kokeen lisäksi vaikuttaa merkittävästi oma tutkimuskansio. Kurssi TE4 arvioidaan tehtävien perusteella (suoritusmerkintä S).

8. 25 USKONTO

Uskonnossa on yksi pakollinen kurssi ja kuusi valtakunnallista syventävää kurssia. Ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kaikkiin kursseihin. Lisäksi on koulukohtainen harjoituskurssi.

UE1, Uskonnon luonne ja merkitys

Sisältö: uskonnon määrittely ja tutkiminen. Uskonnon kieli. Uskonnon ominaispiirteet. Uskonto yksilön ja yhteisön elämässä. Raamatun vaikutus maailmankuvaan ja kulttuuriin. Raamatun synty ja sisältö sekä tutkimus- ja tulkintatavat. WSOY: uskonto ja raamattu, Silta 1

UE2, Kirkko, kulttuuri ja yhteiskunta

Sisältö: kristillisen kirkon synty. Alkukirkosta idän ja lännen kirkon eroon. Lännen kirkko keskiajalla. Idän kirkon kehitys. Reformaatio ja kirkkojen kehitys uudella ajalla. Nykyinen kristikunta ja kirkkojen rooli nykyajan maailmassa. Kirkkojen ja uskontojen vuoropuhelu
WSOY: Kristinusko ja historia, Silta 2

UE3, Ihmisen elämä ja etiikka

Sisältö: perehdytään etiikkaan tieteenä tutustumalla eettisiin järjestelmiin ja kristilliseen etiikkaan. Pohditaan ihmisen elämän peruskysymyksiä elämäntarkoituksesta, kärsimyksistä, kuolemasta, ihmisestä ja jumalasta. Tarkastellaan keskeisiä yksilö- ja yhteiskuntaeettisiä kysymyksiä sekä ihmisen ja luonnon suhdetta.
WSOY: Etiikka ja kirkon oppi, Silta 3

UE4/ET5, Uskontojen maailma (yhteinen ET5:n kanssa)

Sisältö: käsitellään hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan ja Japanin uskontoja, juutalaisuutta ja islamia seuraavien teemojen näkökulmasta: Uskontojen syntyhistoria, levinneisyys ja kannattajamäärät. Uskontojen pyhät kirjat ja oppi. Uskontojen eettiset ohjeet ja hyvä elämä. Uskontojen myytit ja riitit. Uskontojen suuntaukset ja tulkinnot. Uskonnot ja taide. Uskonnot ja yhteiskunta.
WSOY: Maailmanuskonnot, Silta 4

UE5, Mihin suomalainen uskoo?

Sisältö: perehdytään suomalaiseen uskonnollisuuteen, sen historiallisiin juuriin sekä uskonnon yhteiskunnallisiin ja kulttuurisiin vaikutuksiin tavoitteena suomalaisen arvomaailman ja sen erityispiirteiden ymmärtäminen. Tutustutaan Suomessa toimiviin kirkkoihin ja uskon-

nollisiin yhteisöihin tavoitteena suvaitsevaisuuden ja erilaisuuden ymmärtämisen lisääntyminen
WSOY: Uskonto Suomessa, Silta 5

Uskonnon kurssien 1–5 arviointi: arvostana muodostuu loppukokeen tai koetta korvaavan itsenäisen työn perusteella sekä aktiivisen osallistumisen myötä syntyvän jatkuvan näytön perusteella. Kurssien itsenäisestä suorittamisesta sovitaan erikseen opettajan kanssa. Mahdollinen verkkokurssi arvioidaan verkkotyöskentelyyn osallistumisen, annettujen tehtävien tekemisen sekä kurssin lopputyön – joka voi olla koe, tutkielma tai oppimispäiväkirja – perusteella.

UE7, Uskonnon harjoituskurssi

Sisältö: kurssilla kerrataan aiemmin opitua sekä harjoitellaan ylioppilastutkintoa varten.
WSOY: Uskonnon kertauskirja
Arviointi: kurssi on koulukohtainen syventävä kurssi ja arvioidaan suoritusmerkinnällä S. Arvioinnissa huomioidaan opiskelijan aktiivinen ja itsenäinen opiskelu.

8. 26 VENÄJÄ, B3-kieli

B3-kielen oppimäärä sisältää kahdeksan syventävää kurssia. Kurssikoodin keskellä on oppimäärän tunnus B3.

VEB31, Hyvää päivää, hauska tutustua

Sisältö: aakkoset, ääntäminen, lukeminen, kirjoittaminen, tutustuminen, tervehdyksiä, sanapaino.
Kielioppi: substantiivien suku.
Otava: PORA! 1, Jegorenkov, Piispanen; aakkoskurssi ja kappale 1.

VEB32, Näin asiat hoituvat

Sisältö: kotipaikan kertominen, ammatin

kysyminen, maita ja kansallisuuksia, perheestä kertominen, , kahvilassa asioiminen.

Kielioppi: persoonapronominit, olla-verbi preesensissä, kieltosanat, possessiivipronominit, adjektiivien suku, substantiivien ja adjektiivien monikko.

Otava: PORA! 1, Jegorenkov, Piispanen; kappaleet 2-4.

VEB33, Vapaa-aika ja harrastukset

Sisältö: työpaikasta kertominen, ostosten tekeminen, pukeutumisesta, turismitilanteita: laskettelukeskuksessa ja kylpylässä.

Kielioppi: venäjän verbit preesensissä: I ja II konjugaatio, prepositionaali, akkusatiivi, liikeverbejä, lukusanat, olla-verbin menneen ja tulevan ajan muoto.

Otava: PORA! 1, Jegorenkov, Piispanen; kappaleet 5-7.

VEB34, Meillä ja muualla

Sisältö: asunnon ja ympäristön esittelyminen, matkasuunnitelmista kertominen, puhelinkeskustelu, kulkuneuvoilla liikkuminen.

Kielioppi: genetiivi (substantiivien yksikö ja persoonapronominit, adjektiivien yksikkö), preteriti, liitofutuuri, liikeverbejä.

Otava: PORA! 1, Jegorenkov, Piispanen; kappaleet 8-9.

VEB35, Ennen ja nyt

Sisältö: työelämä, opiskelu, vuodenajat, kuukaudet, ilmansuunnat, sää.

Kielioppi: peruslukujen genetiivi, järjestysluvut, aspektit, datiivi, adverbejä.

Otava: PORA! 2, Jegorenkov, Piispanen; kappaleet 1-2.

VEB36, Opiskelu ja tulevaisuuden suunnitelmat

Sisältö: urheilu, lomailu, hyvinvointi ja terveys.

Kielioppi: adjektiivien taiputus yksikössä, instrumentaali.

Otava: MOŽNO! 2 teksti+harjoituskirja 2, kappaleet 1-4

VEB37, Kulttuuri

Sisältö: Moskovasta ja sen nähtävyyksistä, Venäjän yhteiskunnasta

Kielioppi: instrumentaali, monikon genetiivi, adjektiivien vertailu, relatiivipronominit.

Otava: MOŽNO! 2 teksti+harjoituskirja 2, kappaleet 5-9

VEB38, Yhteinen maapallomme

Sisältö: tulevaisuuden näkymistä, venäläisistä traditioista.

Kielioppi: imperatiivi, olotilan ilmaiseminen, konditionaali ylioppilaskuunteluja ja luetunymmärtämisiä

Otava: MOŽNO! 2 teksti+harjoituskirja 2, kappaleet 10-13

Arviointi: venäjän kurssien arvosanassa huomioidaan loppukokeen lisäksi myös tuntiaktiivisuus, mahdolliset kotiaineet ja kuuntelukokeet.

8. 27 YHTEISKUNTAOPPI

Yhteiskuntaopissa on yksi pakollinen kurssi ja valtakunnallisia syventäviä kursseja on kolme. Ylioppilastutkintokoe perustuu näihin kaikkiin kursseihin, painotus on kursseissa YH1 ja YH2. Lisäksi on koulukohtainen harjoituskurssi YH5.

Kursseilla on käytössä opiskelun tukena Sanoma Pron verkko-oppimisympäristö, jossa on oppituntien monisteet sekä kurssin opiskeluun liittyvää hyödyllistä tietoa mm. mallikokeet.

YH1, Yhteiskuntatieto

Sisältö: Suomen väestörakenne ja hyvinvointivaltio. Valta käsitteenä ja vallankäy-

tön muodot, poliittiset järjestelmät. Demokratia ja kansalaisyhteiskunta, globaali vaikuttaminen, vaikuttamisen haasteet. Perusoikeudet, tuomio- ja järjestysvalta, turvallisuuspolitiikka ja uudet uhkakuvat. Sosiaalipolitiikka.

Sanoma Pro: Linkki 1, Yhteiskuntatieto

YH2, Taloustieto

Sisältö: suomalaisten elinkeinot, taloudellinen toiminta ja yritykset, talouselämän vaihtelut ja häiriöt, rahapolitiikka ja rahoitusmarkkinat, julkinen talous ja talouspolitiikka, Suomi kansainvälisessä kaupassa, Suomen talouden tulevaisuudennäkömät.

Sanoma Pro: Linkki 2, Taloustieto

YH3, Kansalaisen lakitieto

Kurssin suorittamisesta itsenäisesti on sovittava rehtorin ja opettajan kanssa.

YH4, Eurooppalaisuus ja Euroopan unioni

Kurssin suorittamisesta itsenäisesti on sovittava rehtorin ja opettajan kanssa.

Yhteiskuntaopin kurssien 1-4 arvioinnista: kurssit arvioidaan mahdollisen loppukokeen tai muun työn, tunti- ja oppimisympäristössä tapahtuvan työskentelyn sekä muiden opiskelijoiden kanssa sovittujen työtapojen perusteella.

YH5, Yhteiskuntaopin harjoituskurssi

Sisältö: oppiaineen keskeiset lähestymistavat, valmiudet erilaisten tehtävätyyppien käsittelyyn ja vastaamiseen, kertausta. Yo-tutkinnon rakenne, aine tutkinnon osana, arviointi. Opiskelijan opiskelu, sen vahvuus, opiskelutekniikat, itsearviointi, lukusuunnitelman laatiminen, erilaiset tehtävätyypit. Kurssi toteutetaan yhdessä HI7 kurssin kanssa.

Otava: Abi, yhteiskuntaoppi sekä muiden yhteiskuntaopin kurssien oppikirjat.

Arviointi: kurssi on koulukohtainen syventävä kurssi. Arviointi perustuu opiskelija omaehtoiseen työskentelyyn ja harjoitustehtävien tekemiseen. Kurssista saa suoritusmerkinnän S. Kurssia ei voidenttia.

8. 28 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI ÄIDINKIELENÄ

Äidinkielessä on viisi pakollista kurssia, ÄI1—ÄI5. Suositeltavaa on, että pakollisista kursseista suoritetaan ensin kurssi ÄI1, jonka jälkeen tulisi suorittaa kurssit ÄI2 ja ÄI3, tosin näiden keskinäisen järjestyksen voi vaihtaa. Ennen kursseja ÄI4 ja ÄI5 olisi hyvä olla suoritettuna kurssit ÄI1, ÄI2 ja ÄI3.

Jokaisella pakollisella äidinkielen kursilla tehdään harjoituksia sekä essee- että tekstitaitokokeen tehtävätyypeistä. Lisäksi pakollisilla kursseilla luetaan yksi tai kaksi kaunokirjallista teosta ja joillakin kursseilla tutustutaan muuhun taiteeseen (esim. elokuva, teatteriesitys, näyttely).

ÄI0, Kieliopin kertauskurssi

Sisältö: Kieliopin ja kielenhuollon kertausta

Kirja: Uusi apulainen, Kieliopas. Laatusana Oy.

Arviointi: Kurssiarvosanan määräytyminen sovitaan kurssin alussa opiskelijoiden kanssa. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

ÄI1, Tekstien rakenteita ja merkityksiä

Sisältö: Tekstilajit, tekstityypit, konteksti, asiatekstien merkitys ja rakenne, lähdekritiikki, suullinen harjoitus, asiatekstin tuottaminen kirjoittamalla, prosessikirjoittaminen, asiattylin piirteitä, yhteen ja erilleen kirjoittaminen, alkukirjain, välimerkit, omistusliite. Kurssilla luetaan

kaunokirjallinen teos.

Oppikirjat: Särmä, tehtäviä 1 (Otava) sekä teoriakirjana Särmä, Suomen kieli ja kirjallisuus (Otava) TAI Äidinkieli ja kirjallisuus, Käsikirja (WSOY). Särmä-kirjaa voi käyttää myös digiversiona.

Arviointi: Kurssi-arvosana on kokeen ja muiden tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

ÄI2, Kirjallisuuden keinoja ja tulkintaa

Sisältö: Kaunokirjallisuuden lajit, kielen kuvallisuus ja monitulkintaisuus, kuvien ja kaunokirjallisten tekstien erittelyä ja tulkintaa paneelikeskusteluina ja muina harjoituksina, pronominien viittaussuhteet, koheesio, välimerkkien ja aikamuotojen käyttö kaunokirjallisuudesta kirjoitettaessa, luetaan kaksi kaunokirjallista teosta.

Oppikirjat: Särmä, tehtäviä 3 (Otava) sekä teoriakirjana Särmä, Suomen kieli ja kirjallisuus (Otava) TAI Äidinkieli ja kirjallisuus, Käsikirja (WSOY). Särmä-kirjaa voi käyttää myös digiversiona.

Arviointi: Kurssi-arvosana on kokeen ja muiden tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

ÄI3, Tekstit ja vaikuttaminen

Sisältö: Medialukutaito, oman mielipiteen ilmaisu ja sen perustelu sekä suullisesti että kirjoitusharjoituksissa, vaikuttamiskeinoja, vaikuttamaan pyrkivien tekstien lajeja, tekstin luotettavuus, kirjallisuuden yhteiskunnallinen vaikutus, kongruenssi, rektio, passiivi ja nollapersoona, lauseenvastikkeet, tarpeen mukaan välimerkkien kertausta, luetaan vaikuttamaan pyrkivä kaunokirjallinen teos.

Oppikirjat: Särmä, tehtäviä 4 (Otava) sekä teoriakirjana Särmä, Suomen kieli ja kirjallisuus (Otava) TAI Äidinkieli ja kirjallisuus, Käsikirja (WSOY). Särmä-kirjaa

voi käyttää myös digiversiona.

Arviointi: Kurssi-arvosana on kokeen ja muiden tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

ÄI4, Teksti, tyyli ja konteksti

Sisältö: Tekstien suhde kulttuurikontekstiinsa ja muihin teksteihin, tekstin tyylin erittely, kirjallisuuden tyylikaudet, oman itsenäisen kirjoitusprosessin eri vaiheiden hallitseminen, pohdiskelevan tekstin laatiminen oppiaineen sisältöihin liittyvästä aiheesta, oman tyylin kehittäminen, luetaan kaksi eri aikakausien kaunokirjallista teosta.

Oppikirjat: Särmä, tehtäviä 5 (Otava) sekä teoriakirjana Särmä, Suomen kieli ja kirjallisuus (Otava) TAI Äidinkieli ja kirjallisuus, Käsikirja (WSOY). Särmä-kirjaa voi käyttää myös digiversiona.

Arviointi: Kurssi-arvosana on kokeen ja muiden tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

ÄI5, Kieli kirjallisuus ja identiteetti

Sisältö: suomen kielen kehitys, lainasanat, kielenohjailun periaatteet, suomalaisen kirjallisuuden merkitys kansallisen identiteetin muodostumisessa, suomalaisen kaunokirjallisuuden keskeisiä teoksia ja teemoja, suullisia ja kirjallisia tuotoksia kurssin aiheista. Luetaan kaunokirjallinen teos ja tutustutaan johonkin muuhun kurssin aiheeseen liittyvään teokseen (elokuva, näytelmä, näyttely).

Oppikirja: Teoriakirjana Särmä, Suomen kieli ja kirjallisuus (Otava) TAI Äidinkieli ja kirjallisuus, Käsikirja (WSOY). Erillistä harjoituskirjaa ei käytetä. Särmä-kirjaa voi käyttää myös digiversiona.

Arviointi: Kurssi-arvosana on kokeen ja muiden tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

A16, Tekstitaitojen syventäminen

Sisältö: Esseekokeeseen valmistautumista, erilaisten tekstien kriittinen ja analyttinen erittely, tekstin rakentaminen ja muokkaaminen, tyylin hionta, oikeinkirjoitus ja oikeakielisyys, tekstin ulkoasun viimeistely.

Oppikirja: Ylioppilastekstejä 2015, SKS/ÄOL.

Arviointi: Kurssiarvosana on yo-kirjoitusten esseekokeen tyyppisten tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

A18, Kieli, teksti ja vuorovaikutus

Sisältö: Tekstitaitokokeeseen valmistautumista, kielen, tekstien ja tulkinnan käsitysten syventäminen, tekstien lukutaidon kehittäminen, viestintäympäristön vaikutus tekstiin, kielen ja sisällön havainnointia sekä omista että muiden teksteissä.

Oppikirja: Ylioppilastekstejä 2015, SKS/ÄOL.

Arviointi: Kurssiarvosana on yo-kirjoitusten tekstitaitokokeen tyyppisten tehtävien numeroiden keskiarvo. Osaamista voi osoittaa myös oppitunneilla.

8. 29 ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS, SUOMI TOISENA KIELENÄ

Opiskelijoille, joiden äidinkieli ei ole suomi, ruotsi tai saame, voidaan opettaa äidinkieltä ja kirjallisuutta suomi toisena kielenä -oppimäärän mukaan. Kursseille otetaan ensisijaisesti tutkintotavoitteisia opiskelijoita ilmoittautumisjärjestyksessä. Lukion oppimäärässä pakollisia kursseja ovat kurssit S21-S25. Sisällöltään abikursseiksi soveltuvia kursseja ovat kurssit S26 ja S28.

S20, Suomi toisena kielenä -starttikurssi

Sisältö: Kurssilla vahvistetaan ja syvennetään suomen kielen rakenteiden hallintaa, erityisesti rektioita. Kerrataan oikeakielisyysääntöjä. Luetaan ja kirjoitetaan erilaisia tekstejä ja harjoitellaan oman tekstin työstämistä. Kartutetaan sanavarastoa.

Oppikirja tai käytettävä materiaali kerrotaan kurssin alussa.

S21, Perusteet hallintaan

Sisältö: Tutustutaan lukion opiskelukulttuuriin ja suomen kielen opiskelutekniikoihin. Varmennetaan suomen kielen keskeisten rakenteiden hallintaa ja yleiskielistä esitystapaa. Tutustutaan kirjoitelman laatimisen perusteisiin ja harjoitellaan erilaisia pieniä puhetilanteita, esim. parihaastatteluja.

Oppikirja: Kipinä 1-2.

S22, Kieli käyttöön

Sisältö: Tutustutaan kielenkäyttötilanteiden vaihteluun ja harjoitellaan tilanteenmukaista viestintää. Opetellaan erottamaan erilaisia tyyleyjä ja sävyjä kirjoitetussa ja puhutussa kielessä. Tutustutaan suomen kielen lauserakenteisiin ja sanaston muodostumiskeinoihin.

Oppikirja: Kipinä 1-2.

S23, Kielellä vaikutetaan

Sisältö: Luetaan erityyppisiä asiatekstejä, ja erityisesti mielipidetekstejä. Harjoitellaan löytämään tekstin ydinajatuksukset ja ottamaan niihin kantaa. Tarkastellaan kaunokirjallisuutta ja mediaa vaikuttajina ja pohditaan vaikuttamisen keinoja. Totuttaudutaan ilmaisemaan omia mielipiteitä perustellen. Parannetaan kielen perusrakenteiden hallintaa harjoittelemalla nominirakenteita (mm. rektioita

ja vertailumuotoja) ja verbioppia (mm. lauseenvastikkeet).

Oppikirja: Kipinä 3-4.

S24, Tekstitaidot kuntoon

Sisältö: Harjoitellaan tekstien analysointia ja tulkintaa ja opetellaan löytämään teksteistä pääasiat.

Totuttaudutaan suunnittelemaan ja työstämään omia tekstejä. Kirjoitetaan erilaisten aineistojen pohjalta sekä laaditaan referaatteja. Etsitään myös omaa persoonallista kielellistä ilmaisutapaa ja harrastetaan luovaa kirjoittamista.

Oppikirja: Kipinä 3-4.

S25, Suomalainen kulttuuri tutuksi

Sisältö: Tutustutaan suomalaiseen kulttuuriin ja erityisesti suomalaiseen kirjallisuuteen sekä kirjallisuuden keskeisiin lajeihin. Opetellaan hyödyntämään mediaa kulttuurin välittäjänä sekä hakemaan taiteesta omakohtaisia elämyksiä. Pohditaan kulttuurien välisiä eroja sekä kulttuurin merkitystä identiteetin rakentumisessa.

Oppikirja: Kipinä 5-6, ja opettajan antama materiaali.

Arviointi: kurssi S25 arvioidaan kurssitehtävien perusteella eikä kurssista ole loppukoetta.

S26, Syvempi tekstien ymmärtäminen

Sisältö: Kurssilla luetaan erilaisia tekstejä ja tehdään niistä tehtäviä, jotka ovat ylioppilaskokeen tehtävätyyppien kaltaisia. Kerrataan aineistopohjaisten kirjoitelmien kirjoittamisen ohjeita (mm. lähdetietojen ja -viitteiden merkintätapoja). Analysoidaan ja tulkitaan kaunokirjallisia tekstejä. Kerrataan kielioppia yo-rakennekokeen kaltaisten tehtävien kautta. Harjoitellaan tekstitehtäviin liittyviin avoimiin kysymyksiin vastaamista.

Kaikkia ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä harjoitellaan, mutta pääpaino on siis teksteihin liittyvissä tehtävissä. Lisäksi luetaan vapaavalintainen suomalainen kaunokirjallinen teos.

Oppikirja: Kipinä 5-6, S2-ylioppilastekstejä 2012 (tai uudempi teos, jos on ilmestynyt) ja opettajan antama materiaali.

Arviointi: Kurssi arvioidaan kirjatehtävän ja kurssin lopussa olevan täyspitkän preliminäärikokeen perusteella (tarkista kokeen aika!).

S28, Erilaisten tekstien kirjoittamista

Sisältö: Kurssilla tehdään erilaisia kirjoitustehtäviä, jotka ovat yo-kokeen tehtävätyyppien kaltaisia. Kaikkia ylioppilaskokeen tehtävätyyppejä harjoitellaan, mutta pääpaino on kirjoittamisessa. Tutustutaan erilaisiin lyhyisiin viestinnällisiin kirjoitustehtäviin, joita yo-koe voi sisältää (esim. dialogi, kommentti, vastine, viesti, ilmoitus). Harjoitellaan myös pidemmän kirjoitelmatehtävän laadintaa. Kerrataan lyhyesti oikeakielisyysohjeita ja keskitytään vastaamaan tekstin ymmärtämisen tehtäviin mahdollisimman sujuvalla ja virheettömällä kielellä.

Kurssin kaksi suoritustapaa: 1) kokonaan etätehtävin tai 2) osin etätehtävin sekä tekemällä syksyn alussa ”minipreli”-koe (kysy lisää opettajalta!). Arviointi tapahtuu suoritustavan mukaan joko pelkästään etätehtävien perusteella tai sitten etätehtävien ja kokeen perusteella. Kurssilla ei ole oppikirjaa. Saat opettajalta kurssimateriaalin.

Arviointi: kurssit arvostellaan opiskelijan oppitunneilla osoittaman osaamisen, mahdollisten kurssitehtävien ja loppukokeen perusteella.

9. YLIOPPILASTUTKINTO

www.ylioppilastutkinto.fi

Tutustuthan huolellisesti ylioppilastutkintoon liittyviin ohjeisiin ja määräyksiin. Ylioppilastutkinnossa kokelas on itse vastuussa siitä, että on selvillä tutkintoon liittyvistä ohjeista ja määräyksistä sekä noudattaa niitä. Mikäli sinulla on mitä tahansa kysyttävää ylioppilastutkintoon liittyen, voit aina kääntyä kanslian puoleen ja tiedustella epäselväksi jääneitä asioita.

9.1 YO-TUTKINNON RAKENNE

Ylioppilastutkinto järjestetään kaksi kertaa vuodessa yhtä aikaa koko maassa. Kokelas voi suorittaa kaikki tutkintoonsa kuuluvat kokeet yhdellä kerralla tai hajauttaa ne enintään kolmelle peräkkäiselle tutkintokerralle. Ylioppilastutkinto muodostuu **neljästä pakollisesta kokeesta** sekä mahdollisista ylimääräisistä kokeista.

- Äidinkielen koe (tai suomi toisena kielenä -koe) on kaikille kokelaille pakollinen.

Muut kolme tutkintonsa pakollista koetta kokelas valitsee seuraavasta ryhmästä:

- toisen kotimaisen kielen koe
- yksi vieraan kielen koe
- matematiikan koe
- yksi reaaliaineen koe

Yhden pakollisista kokeista tulee olla **A-tason eli pitkän oppimäärän** mukainen koe. A-tason kokeita järjestetään seuraavissa oppiaineissa: toinen kotimainen kieli, matematiikka sekä englannin, saksan, venäjän, ranskan ja espanjan kielet.

9.1.1 YO-KOKEIDEN TASOT

Matematiikassa, toisessa kotimaisessa kielessä ja useimmissa vieraissa kielissä järjestetään vaatavuudeltaan kahden eri tason kokeet. Kokelas voi lukio-opinnoistaan riippumatta valita, kumman tason mukaiseen kokeeseen edellä mainituissa aineissa osallistuu. Hänen on kuitenkin suoritettava vähintään yksi A-tason koe pakollisena kokeena, ks. kohta 9. 1.

Toisessa kotimaisessa kielessä on valittavana kahden eri vaatimustason mukaiset kokeet: toinen kokeista perustuu pitkään (A) ja toinen keskipitkään (B) oppimäärään.

Vieraan kielen koe järjestetään vaatavuudeltaan kahden eri tason – pitkän (A) ja lyhyen (C) oppimäärän – mukaisena englannin, saksan, ranskan, venäjän ja espanjan kielissä. Sen sijaan italian, latinan ja portugalilaiset kokeet voi suorittaa ainoastaan lyhyen (C) oppimäärän mukaisena.

Jos kokelas haluaa kirjoittaa kaksi lyhyttä (C) kieltä, on kaksi mahdollisuutta: joko kokelas tekee kummatkin lyhyen kielen kokeet samana päivänä ja tällöin koeaika on kahdeksan tuntia tai hän tekee lyhyen kielen kokeet eri tutkintokerroilla (kirjallisen kokeen koeaika on tällöin normaali kuusi tuntia).

Matematiikassa on valittavana kahden eri vaatimustason mukaiset kokeet: toinen kokeista perustuu pitkään (A) ja toinen lyhyeen (B) oppimäärään.

9.2 HAJAUTTAMINEN

Ylioppilastutkinto on suoritettava **enintään kolmen perättäisen tutkintokerran aikana**. (Huomioithan kuitenkin kokeiden mahdollisen uusimisen ja täydentämisen, ks. kohta 9.12)

9.3 YLIOPPILASTUTKINTO SÄHKÖISTYY

Ylioppilastutkinto sähköistyy asteittain vuoteen 2019 mennessä. Tavoitteena on, että ensimmäiset sähköiset yo-kokeet järjestetään syksyllä 2016. **Oathan tämän huomioon suunnitellessasi osallistumista yo-tutkintoon**. Runsaasti lisätietoa sähköistyvistä yo-tutkinnosta löytyy YTL:n internetsivuilta (www.ylioppilastutkinto.fi) sekä YTL:n sähköistämisyhteistyön Digabin internetsivuilta (www.digabi.fi). Digabin internetsivuilta löytyy muun muassa YTL:n aikataulu eri kokeiden sähköistymiselle sekä esimerkkitehtäviä.

9.4 YO-KOKEISIIN ILMOITTAUTUMINEN

Abi-infotilaisuuksissa kerrotaan ilmoittautumiskäytännöistä ja -ajankohdista. Abi-infotilaisuuksien ajankohdat mainitaan mm. jaksojärjestyksessä, joka löytyy tämän oppaan lopusta.

Ylioppilaskirjoituksiin ilmoittaudutaan henkilökohtaisesti aikuislukion kansliassa. Tarkemmat ilmoittautumisajat ilmoitetaan tutkintokerroittain abi-info I:ssä, koulun internetsivuilla, ilmoitustauluilla ja jaksotiedotteessa. Tarvittaessa ilmoittautumisajat voi tarkistaa kansliasta. Ilmoittaudu hyvissä ajoin ja varaa ilmoittautumiseen riittävästi aikaa.

Ilmoittautuminen ylioppilaskirjoituksiin on sitova. Koe, johon kokelas on ilmoittautunut, mutta johon hän on jättänyt saapumatta ilman erityisen painavaa syytä, eikä YTL ole mitätöinyt ilmoittautumista kokelaan anomuksesta, katsotaan hylätyksi. Tällöin kokelaalta menee ko. kokeesta yksi suorituskertta. Myös yo-maksut on maksettava, vaikka ei saapuisi kokeeseen.

Ylioppilastutkintolautakunta voi **erityisen painavasta syystä mitätöidä kokelaan ilmoittautumisen hakemuksen perusteella**. Painaviksi syiksi lautakunta on katsonut esimerkiksi sairauden, ulkomailla tapahtuvan opiskelun tai työskentelyn sekä varusmiespalveluksen aiheuttaman esteen. Hakemukseen on liitettävä todistus esteestä, esimerkiksi alkuperäinen lääkärintodistus, josta sairaus ja työkyvyttömyysaika ilmenevät, todistus ulkomailla opiskelusta tai ulkomailla työskentelystä kokeiden aikana tai todistus siitä, että varusmiehelle ei ole myönnetty lomaa tutkintoon osallistumista varten. Opiskelu tai työskentely kotimaassa tai pelkkä varusmiespalvelu ei riitä perusteeksi ilmoittautumisen mitätöintiin. Ilmoittautumisen mitätöinti ei pidennä tutkinnon suorittamiselle säädettyä aikaa.

Ylioppilastutkintoa tai erillisiä yo-kokeita suorittamaan ilmoittautunut kokelas on velvollinen maksamaan ylioppilastutkintoon liittyvät maksut – myös silloin, kun jättää ilman erityisen painavaa syytä saapumatta yo-kokeeseen. Kokelaalle ei anneta ylioppilastutkintotodistusta, ennen kuin hän on suorittanut maksut.

9. 5 OIKEUS OSALLISTUA YO-KIRJOITUKSIIN

Lukion päättötodistusta suorittavalla **opiskelijalla** on oikeus osallistua ylioppilastutkinnon kokeeseen, kun hän on opiskellut ennen kirjalliseen kokeeseen osallistumista vähintään ko. oppiaineen pakolliset kurssit. Reaaliaineessa, jossa ei ole pakollisia kursseja, tulee olla suoritettuna vähintään kaksi kurssia ennen kokeeseen osallistumista. Kielessä, jossa ei ole pakollisia kursseja, tulee olla suoritettuna vähintään kolme kurssia ennen kirjalliseen kokeeseen osallistumista. Mikäli opiskelija ei saa tarvittavia kursseja suoritetuksi ennen yo-koetta, tulee hänen olla yhteydessä rehtoriin tai kansliaan. Päätökseen, jolla rehtori on evännyt osallistumisoikeuden, saa kirjallisesti hakea oikaisua aluehallintovirastolta.

Opiskelijalla on oikeus osallistua ylioppilastutkintoon ja siihen kuuluviin kokeisiin **ammattillisen tutkinnon perusteella**, jos ammattillinen tutkinto on edellyttänyt vähintään 2,5 vuoden opintoja. Kahden vuoden opintoja edellyttäneen ammattillisen tutkinnon suorittaneelta vaaditaan lisäopintoja (vähintään kaksi pakollista lukiokurssia niissä oppiaineissa, joiden kokeisiin hän haluaa osallistua). Mikäli kyseessä kuitenkin on kaksivuotisiin opintoihin perustuva vanha opistotasoinen tutkinto, ei lisäopintoja vaadita. Mikäli opiskelija osallistuu ylioppilastutkintoon ammattillisen tutkinnon perusteella, tulee ammattillisesta tutkinnosta toimittaa todistus kansliaan viimeistään tutkintoon ilmoittautumisen yhteydessä.

Nuorisoasteen kokeilussa yhdistelmäopintoja suorittaneella opiskelijalla on oikeus osallistua ylioppilastutkintoon ja sen kokeisiin silloin, kun yhdistelmäopinnot vastaavat laajuudeltaan vähintään kahden ja puolen vuoden opintoja. Jos taas yhdistelmäopinnot eivät kestä kahta ja puolta vuotta, mutta ovat kuitenkin kahden vuoden laajuiset, on osallistumisoikeutta haettava ylioppilastutkintolautakunnalta ja se antaa määräykset lisäopinnoista. Oppisopimuskoulutuksen suorittaneen henkilön on haettava osallistumisoikeutta lautakunnalta. Ennen tutkintoon osallistumista lautakunta yleensä edellyttää häneltä lisäopintoja, jotka ovat vähintään samat kuin kahden vuoden opintoja edellyttäneen tutkinnon suorittaneelta vaadittavat lisäopinnot.

Kahden ja puolen vuoden opintoihin perustuvaa ammattillista tutkintoa tai yhdistelmäopintoja suorittava henkilö voi osallistua ylioppilastutkintoon opintojen ollessa vielä kesken (mm. **kaksoistutkintoa suorittavat**). Häneltä edellytetään kuitenkin vähintään 1,5 vuoden laajuisia ammattillisia opintoja tai yhdistelmäopintoja ennen tutkintoon osallistumista.

Opiskelija, joka on jo suorittanut ylioppilastutkinnon, voi korottaa aiempia arvosanojaan tai täydentää tutkintoaan uusilla kokeilla ilman aikarajaa. Hyväksytyä arvosanaa voi kuitenkin korottaa ainoastaan yhden kerran.

9. 6 LÄÄKÄRIN- JA LUKITODISTUKSET, SELVITYS VIERASKIELISYYDESTÄ Lomakkeet ja tarkemmat ohjeet sekä määräykset: www.ylioppilastutkinto.fi

Jos opiskelijalla on jokin koesuoritukseen vaikuttava sairaus, vamma tai haitta (esim. lukivaikeus), tulee hänen ottaa yhteyttä erityisopettajaan kevään tutkinnon osalta viimeistään 20.10. ja syksyn tutkinnon osalta viimeistään 20.3. Tarvittavat lausunnot (lukialausunto, lääkärinlausunto) tulee toimittaa viimeistään em. päivinä erityisopettajalle.

Opiskelijan hakemuksesta koulu voi anoa Ylioppilastutkintolautakunnalta erityisjär-

jestelyjä (esim. koeajan pidennystä) yo-kirjoituksiin. Ennen kuin opiskelija ryhtyy hake-
maan erityisjärjestelyjä, tulee hänen keskustella erityisopettajan kanssa siitä, millaisia
erityisjärjestelyjä koulussamme on mahdollista toteuttaa.

Lukihäiriöiselle kokelaalle voidaan myöntää erityisjärjestelyjä, jos lukihäiriö on
keskivaikea tai vaikea. Lukihäiriöisen kokelaan hakemukseen on liitettävä kolmen lau-
sunnontajan (erityisopettajan, psykologin tai puheterapeutin sekä kahden opettajan)
lausunnot. Lausunnot tulee olla hankittu ennen tutkinnon aloittamista. Jos erityis-
järjestelyjä ei ole tarvinnut opiskeluaikana, tulee niitä haettaessa yo-tutkintoon olla
erityisen painava syy. Lausuntolomakkeita voi tulostaa Ylioppilastutkintolautakunnan
internetsivuilta.

Sairaana tai vammaisena kokelaan hakemukseen on liitettävä erikoislääkärin alkupe-
räinen lausunto vammasta.

Ylioppilastutkintolautakunnalla on erillinen määräys siitä, miten **kuulovammai-
sen** kokelaan kielten kuullunymmärtämiskokeet pannaan toimeen erityisjärjestelyin
tai miten hänet voidaan vapauttaa näistä kokeen osista. Kuulovammaisen kokelas
voi tulostaa Ylioppilastutkintolautakunnan internetsivuilta lomakkeen, johon lääkäri
kirjoittaa lausuntonsa. Hakemuksen mukaan on liitettävä äänes- ja puheaudiogrammi
sekä kieltenopettajan lausunto kuulovamman vaikutuksesta kokelaan menestymiseen
opinnoissa sekä perustelut erityisjärjestelyjen tai vapautuksen saamiseksi.

Jos kokelas haluaa, että hänen **vieraskielisyytensä** otetaan huomioon arvostelussa,
tulee hänen toimittaa ilmoittautumisen yhteydessä selvitys vieraskielisyydestä.
Selvityksessä käytetään Ylioppilastutkintolautakunnan lomaketta. Selvityksestä tulee
käydä ilmi, millä perusteilla kokelaan voidaan katsoa olevan vieraskielinen. Lisäksi
sen tulee sisältää äidinkielen opettajan tai suomi toisena kielenä -opettajan sekä jonkin
reaaliaineen opettajan arvio siitä, missä määrin vieraskielisyys on vaikuttanut koulu-
menestykseen.

9.7 MYÖHÄSTYMINEN YO-KOKEESTA

Kuullunymmärtämiskokeissa myöhästyneitä ei oteta vastaan kesken yo-kuuntelun.

Mikäli kokelas ehtii koululle ennen kuullunymmärtämiskokeen loppumista, hänen on
ilmoitettava välittömästi päiväkouluun kansliaan (2. krs).

Kirjallisessa yo-kokeessa myöhästynyt kokelas voi tulla ennen klo 10:tä suoraan
kirjoitustilaan. Mikäli kello on 10 tai yli, on kokelaan ilmoitettava välittömästi
päiväkouluun kansliaan (2. krs), minkä jälkeen tiedustellaan Ylioppilastutkintolautakun-
nalta lupaa osallistua kokeeseen. Kello 12 jälkeen ei enää kokeeseen pääse. **Myöhästy-
minen häiritsee aina muiden keskittymistä – ole siis ajoissa paikalla!**

9.8 ABI-INFOT JA OPPIAINEKOHTAISET YO-VALMENTAVAT TILAISUUDET

Opiskelijan suunnitelmassa osallistumista yo-kirjoituksiin kannattaa hänen käydä
juttlelemassa kansliassa tai opinto-ohjaajan kanssa. Tällöin kartoitetaan opintosuori-
tukset ja tarkistetaan mahdollisuus osallistua yo-kokeisiin.

Kokelaan on hyvä osallistua myös abi-infotilaisuuksiin saadakseen hyödyllistä ja koe-
menestykseen vaikuttavaa tietoa. **Abi-info I** järjestetään hyvissä ajoin ennen yo-kirjoi-
tuksiin ilmoittautumista ja **abi-info II** lähempänä yo-kirjoitusten alkamista. Abi-info

I:ssä käydään läpi ylioppilaskirjoituksiin liittyviä yleisiä käytäntöjä sekä yo-tutkinnon ilmoittautumiseen liittyviä seikkoja (mm. hajauttaminen). Abi-info II:ssa käydään läpi tärkeää tietoa koekäytänteistä (mm. koepaikat, koepaperit ja toimiminen koetilanteessa). Abi-infojen ajankohdat ovat jaksojärjestyksessä tämän opinto-oppaan lopussa.

Ennen yo-kirjoituksia järjestetään myös **oppiainekohtaisia yo-valmentavia tilaisuuksia**, joissa ko. oppiaineen opettaja antaa tärkeitä viime hetken ohjeita oman oppiaineensa yo-kokeeseen liittyen. Näiden tilaisuuksien tarkempi aikataulu kerrotaan abi-info II:ssa.

9.9 YO-TUTKINTOMAKSUT

Ylioppilaskirjoituksiin osallistumisesta peritään tutkintokerroittain perusmaksu sekä lisäksi jokaisesta kirjoitettavasta aineesta koekohtainen maksu. Tutkintomaksut saattavat vaihdella tutkintokerroittain. (Ajantasainen hinnasto löytyy Ylioppilastutkintolautakunnan internetsivuilta, www.ylioppilastutkinto.fi). Lasku yo-tutkintomaksuista tulee postitse kotiin. Yo-tutkintomaksut on maksettava, vaikka jättäisi saapumatta kokeeseen. Vain jos kokelaalla on painava syy olla pois yo-kokeesta, voi hän anoa Ylioppilastutkintolautakunnalta maksujen palauttamista ja ilmoittautumisen mitätöimistä.

9.10 YO-KOETILAISUUDET

Yo-koetilaisuudet järjestetään Töölön yhteiskoulun tiloissa. Kunkin kokeen tarkka kirjoitustila ilmoitetaan abi-info II:ssa. Varaudu todistamaan henkilöllisyytesi yo-koetilaan tullessa.

Kielten kuullunymmärtämiskokeet kestävät noin tunnin. Mikäli kuunteluvuoroa joudutaan odottamaan, kesto on noin kaksi tuntia. **Kuullunymmärtämiskokeiden tarkat alkamisajat ilmoitetaan abi-info II:ssa.**

Kirjalliset kokeet alkavat klo 9.00. Kirjallisten kokeiden kesto on kuusi tuntia, klo 9.00-15.00. Kokelaan kirjoittaessa kaksi lyhyttä kieltä samana päivänä on kokeen kesto kahdeksan tuntia, klo 9.00-17.00. Mikäli Ylioppilastutkintolautakunta on myöntänyt kokelaalle lisäajan kirjalliseen kokeeseen, on kokeen kesto YTL:n päätöksestä riippuen joko seitsemän (lisäaikaa +1 h, klo 9.00-16.00) tai kahdeksan (lisäaikaa +2 h, klo 9.00-17.00) tuntia.

Kokelaiden on oltava koululla paikalla viimeistään 30 min ennen koetilaisuuden alkua ja henkilöllisyys on todistettava koetilaan saapuessa. Kirjallisesta kokeesta saa poistua klo 12 jälkeen. Aikaisempi poistuminen sanktioidaan samoin kuin vilppi eli se mitätöi kokelaan kaikki tutkintokerran kokeet. Omia papereita ei saa tuoda koesaliin. Papereita ei saa myöskään viedä pois koesalista. **Yo-kokeessa mahdollisesti käytettävät laskimet ja taulukkokirjat jätetään koetilaisuutta edeltävänä iltana klo 18 mennessä aikuislukion kansliaan tarkistettaviksi.**

9.11 ARVOSTELU JA TARKASTUSPYYNTÖ

Yo-koesuoritukset arvostelee alustavasti oppiaineen opettaja. Alustavan arvostelun pistemääriä voi tulla katsomaan aikuislukion kanslian (2. krs) ilmoitustaululta noin 1-2 viikon kuluttua kustakin kokeesta (riippuen kokelasmäärästä) tai niitä voi kysellä kansliasta. Ylioppilastutkintolautakunta sensoreineen päättää lopullisesta arvostelusta. Pisterajat vaihtelevat tutkintokerroittain.

Jos jokin ylioppilastutkintolautakunnan ilmoittama koetulos vaikuttaa virheelliseltä, kokelas voi pyytää maksullista tarkastusarvostelua. Maksu palautetaan, mikäli tarkastus johtaa arvostelun korjaamiseen. Kokelaalla on mahdollisuus opettajan tai rehtorin välityksellä saada tietää suorituksensa arvostelua koskevat perusteet. **Hakemus tulee tehdä rehtorille 14 päivän kuluessa** siitä ajankohdasta, jolloin kokelaalla on ollut tilaisuus saada arvostelun lopullinen tulos henkilökohtaisesti tietoonsa.

9.12 YO-KOKEIDEN UUSIMINEN JA TÄYDENTÄMINEN

-- HYVÄKSYTYN KOKEEN UUSIMINEN:

Ylioppilastutkinnon kokeen hyväksytysti suorittanut saa uusia kokeen **yhden kerran ilman aikarajaa**.

- HYLÄTYN KOKEEN UUSIMINEN:

Hylätyn pakollisen kokeen saa uusia **kaksi kertaa seuraavan kolmen tutkintokerran aikana**. Jos kokelas tulee hylätyksi pakollisessa pitkän oppimäärän kokeessa, saa kokelas hylättyä koetta uusiessaan vaihtaa saman oppiaineen lyhyemmän oppimäärän kokeeseen. Tason vaihtaminen edellyttää kuitenkin, että pakollisiin kokeisiin sisältyy yksi vaativamman tason koe. Hylättyä ylimääräistä koetta saa uusia kaksi kertaa ilman aikarajaa.

- TUTKINNON TÄYDENTÄMINEN:

Ylioppilastutkintoa on oikeus täydentää kokeilla, joihin kokelas ei ole aiemmin osallistunut. Tutkintoa voi myös täydentää saman oppiaineen eritasoisella kokeella. Tutkinnon täydentämiselle ei ole aikarajaa.

9.13 KOMPENSAATIO

Kokelaan tultua hylätyksi yhdessä pakollisessa kokeessa, voi ylioppilastutkintolautakunta kuitenkin jäljempänä esitetyin edellytyksin antaa kokelaalle ylioppilastutkintotodistuksen, johon hylätty arvosana merkitään. Menettelyä kutsutaan kompensatioksi.

Lautakunta noudattaa yleisessä kompensaatiossa seuraavia perusteita: Hylätyt suoritukset eri oppiaineissa on tason mukaan jaettu neljään luokkaan, joista käytetään merkintöjä **i+**, **i**, **i-** ja **i=**. Kokelaan kustakin hyväksytystä kokeesta saamasta arvostanasta annetaan kompensatiopisteitä seuraavasti:

ARVOSANA	LYHENNE	PISTEMÄÄRÄ
Laudatur	L	7
Eximia magna cum laude approbatur	E	6
Magna cum laude approbatur	M	5
Cum laude approbatur	C	4
Lubenter approbatur	B	3
Approbatur	A	2
Improbatur	I	0

Kokelaan saamat kompensatiopisteet lasketaan yhteen, jolloin

12 pistettä kompensoi hylätyn arvostanan, mikäli se on **i+**,

14 pistettä kompensoi **i**,

16 pistettä kompensoi **i-**:n ja

18 pistettä kompensoi **i=**:n.

Jos kokelas on hylätty useamman kerran jossakin kokeessa, otetaan hänen edellä esitetyn luokittelun mukainen paras improbatuurinsa huomioon kompensatiota laskiessa. Jos hylätty pakollinen koe on kompensoitu, sen saa uusia kaksi kertaa ilman aikarajaa. **Kompensatio toimii automaattisesti.** Ellei kokelas halua kompensatiota suoritettavan, hänen on annettava asiasta kirjallinen ilmoitus lukiolle, joka toimittaa sen edelleen ylioppilastutkintolautakunnalle. Ilmoituksen on oltava lautakunnassa kevään tutkinnossa viimeistään 15.5. ja syksyn tutkinnossa viimeistään 31.10. Kielto koskee koko tutkintoa.

9. 14 YLIOPPILASTUTKINTOTODISTUS

Niille kokelaille, jotka on hyväksytty pakollisissa kokeissa ja jotka saavat lukion päättötodistuksen tai vastaavan todistuksen ammatillisen tutkinnon tai yhdistelmäopintojen suorittamisesta, ylioppilastutkintolautakunta antaa ylioppilastutkintotodistuksen. Tutkintotodistus on väritään sininen. Todistus päivätään sille tutkintokerralle, jolloin kaikki pakolliset kokeet on hyväksytysti suoritettu.

Kokelaalle, joka on suorittanut hyväksytysti tutkinnon pakolliset kokeet, mutta joka ei ole vielä oikeutettu saamaan lukion päättötodistusta tai vastaavaa todistusta, ei anneta ylioppilastutkintotodistusta. Tällöin lautakunta antaa todistuksen hyväksytyjen kokeiden suorittamisesta. Nämä todistukset ovat väritään ruskeita. Todistus hyväksytyistä kokeista annetaan myös tutkintoa suorittavalle kokelaalle, joka sallitussa ajassa on hyväksytysti suorittanut vain osan kokeista ja ylioppilaalle, joka tutkintotodistuksen saamisen jälkeen on uusinnut kokeita tai täydentänyt tutkintoaan.

Ylioppilastutkintotodistukseen merkitään hyväksytysti suoritettujen kokeiden arvosanat. Jos kokelas on ennen todistuksen antamista uusinnut jonkin kokeen, todistukseen merkitään tästä kokeesta saatu parempi arvosana. Kompensoidusta kokeesta merkitään todistukseen hylätty arvosana. Todistuksesta ilmenevät suoritettut pakolliset ja ylimääräiset kokeet, kunkin kokeen taso ja kokeesta saatu arvosana. Matematiikan ja reaaliaineiden kokeista merkitään arvosanan lisäksi näkyviin kokelaan saama piste-määrä sekä kokeen maksimipistemäärä, esim. 28/42.

Jos kokelas ei halua nimeään julkaistavan sen jälkeen, kun lautakunta on lähettänyt lukiolle tutkinnon tulostiedot, hänen tulee pyytää kirjallisesti sekä lukiota että lautakuntaa poistamaan nimensä julkaistavaksi tarkoitettusta nimelistasta. Pyyntö on tehtävä hyvissä ajoin ennen tulosten valmistumista.

9. 15 ABIKURSSIT

Ylioppilaskirjoituksiin valmentavia kursseja, niin sanottuja abikursseja, järjestetään kielissä, matematiikassa ja äidinkielessä. Reaaliaineissa on kokelaan syytä valita syventäviä kursseja, joista myös tulee yo-kokeisiin kysymyksiä. Syksyn kirjoittajille abikursseja on tarjolla sekä edellisen lukukauden 6. jaksolla että elokuun abikursseina. Kevään kirjoittajille abikursseja on tarjolla 3. ja 4. jaksossa.

9. 16 YO-KOEPÄIVÄT

Tämän lukuvuoden yo-koepäivät on kerrottu seuraavilla sivuilla. Yo-kokeiden **tarkat alkamisajat ja koetilat kerrotaan abi-info II:ssa jaettavassa materiaalissa.** Olet-han yo-kokeissa ajoissa paikalla!

SYKSYN 2015 YO-KOEPÄIVÄT

Tarkemmin yo-koetilaisuuksista kerrotaan tämän opinto-oppaan kohdassa. 9.10.

Kuullunymmärtämiskokeet

- ma 7.9. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
ruotsi, A- ja B-taso paikalla klo 8.00
suomi, A- ja B-taso
- ti 8.9. vieras kieli, pitkä oppimäärä
englanti paikalla klo 8.00
saksa paikalla klo 10.45
ranska paikalla klo 12.45
venäjä/espanja paikalla klo 14.45
- ke 9.9. vieras kieli, lyhyt oppimäärä
saksa paikalla klo 8.10
ranska paikalla klo 10.45
espanja paikalla klo 12.45
englanti paikalla klo 13.45
venäjä/italia paikalla klo 14.45

Kirjalliset kokeet

paikalla klo 8.30

- pe 11.9. äidinkieli, suomi ja ruotsi, tekstitaidon koe
- ma 14.9. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia
- ke 16.9. vieras kieli, pitkä oppimäärä
- pe 18.9. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä
- ma 21.9. äidinkieli, suomi ja ruotsi, esseekoe
suomi/ruotsi toisena kielenä -koe
- ke 23.9. matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä
- pe 25.9. uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede,
terveystieto
- ma 28.9. vieras kieli, lyhyt oppimäärä
- ke 30.9. äidinkieli, saame, esseekoe

KEVÄÄN 2016 YO-KOEPÄIVÄT

Tarkemmin yo-koetilaisuuksista kerrotaan tämän opinto-oppaan kohdassa. 9. 10

Kirjallinen koe

paikalla klo 8.30

pe 12.2. äidinkieli, suomi ja ruotsi, tekstitaidon koe

Kuullunymmärtämiskokeet

ma 15.2. vieras kieli, pitkä oppimäärä

englanti paikalla klo 8.00

saksa paikalla klo 10.45

ranska paikalla klo 12.45

venäjä/espanja paikalla klo 14.45

ti 16.2. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ruotsi, A- ja B-taso paikalla klo 8.00

suomi, A- ja B-taso

ke 17.2. vieras kieli, lyhyt oppimäärä

saksa paikalla klo 8.10

ranska paikalla klo 10.45

espanja paikalla klo 12.45

englanti paikalla klo 13.45

venäjä/italia paikalla klo 14.45

Kirjalliset kokeet

paikalla klo 8.30

ma 14.3. äidinkieli, suomi ja ruotsi, esseekoe

suomi/ruotsi toisena kielenä -koe

ke 16.3. uskonto, elämäkatsomustieto, yhteiskuntaoppi, kemia, maantiede,

terveystieto

pe 18.3. vieras kieli, pitkä oppimäärä

ma 21.3. toinen kotimainen kieli, pitkä ja keskipitkä oppimäärä

ke 23.3. matematiikka, pitkä ja lyhyt oppimäärä

ke 30.3. psykologia, filosofia, historia, fysiikka, biologia

pe 1.4. vieras kieli, lyhyt oppimäärä

ma 4.4. äidinkieli, saame

TÖÖLÖN YHTEISKOULUN AIKUISLUKIO		JAKSOJÄRJESTYS 2015–2016			
1. jakso		2. jakso		3. jakso 27.3.2015/TK	
to 27.8.	Avoimien ovien ilta klo 17.30	ti 13.10.	•	ke 25.11.	•
pe 28.8.		ke 14.10.	•	to 26.11.	•
la 29.8.		to 15.10.	•	pe 27.11.	kokeiden palautepäivä
su 30.8.		pe 16.10.	kokeiden palautepäivä	la 28.11.	
ma 31.8.	• tunnint alkavat kurssitarjonnan mukaan 36	la 17.10.		su 29.11.	
ti 1.9.	• ABH-INFO II syksyn kirjoittajille 20.05	su 18.10.		ma 30.11.	• 48
ke 2.9.	•	ma 19.10.	• 48	ti 1.12.	•
to 3.9.	•	ti 20.10.	•	ke 2.12.	•
pe 4.9.	uusintakoe klo 17.00–20.05	ke 21.10.	•	to 3.12.	•
la 5.9.		to 22.10.	•	pe 4.12.	lakkauset
su 6.9.		pe 23.10.	e-kurssi	la 5.12.	
ma 7.9.	• yo kuuntelu 2. kotimainen kieli, ruotsi 37	la 24.10.		su 6.12.	itsenäisyyspäivä
ti 8.9.	• yo kuuntelu vieras kieli, pitkä oppim.	su 25.10.		ma 7.12.	• 50
ke 9.9.	• yo kuuntelu vieras kieli, lyhyt oppimäärä	ma 26.10.	• 47	ti 8.12.	•
to 10.9.	•	ti 27.10.	• ABH-INFO I 20.05	ke 9.12.	•
pe 11.9.	e-kurssi yo äidinkieli, tekstitahto	ke 28.10.	• ABH-INFO I 16.00	to 10.12.	uusintakoe klo 17.00–20.05
la 12.9.		to 29.10.	•	pe 11.12.	
su 13.9.		pe 30.10.	uusintakoe klo 17.00–20.05	la 12.12.	
ma 14.9.	• yo PS, FI, HI, FY, BI 38	la 31.10.		su 13.12.	
ti 15.9.	• uusintakokeet noudettavissa kansliasta	su 1.11.		ma 14.12.	• 51
ke 16.9.	• yo vieras kieli, pitkä oppimäärä	ma 2.11.	• 45	ti 15.12.	•
to 17.9.	•	ti 3.11.	•	ke 16.12.	koe1
pe 18.9.	yo 2. kotimainen kieli, ruotsi	ke 4.11.	•	to 17.12.	koe2
la 19.9.		to 5.11.	•	pe 18.12.	
su 20.9.		pe 6.11.	•	la 19.12.	
ma 21.9.	• yo äidinkieli, esseekoe, S2 39	la 7.11.		su 20.12.	
ti 22.9.	•	su 8.11.		ma 21.12.	• 52
ke 23.9.	• yo matematiikka	ma 9.11.	• 46	ti 22.12.	
to 24.9.	•	ti 10.11.	• uusintakokeet noudettavissa kansliasta	ke 23.12.	
pe 25.9.	yo UE, ET, YH, KE, GE, TT	ke 11.11.	•	to 24.12.	
la 26.9.		to 12.11.	•	pe 25.12.	
su 27.9.		pe 13.11.	e-kurssi	la 26.12.	
ma 28.9.	• yo vieras kieli, lyhyt oppimäärä 40	la 14.11.		su 27.12.	
ti 29.9.	•	su 15.11.		ma 28.12.	• 53
ke 30.9.	•	ma 16.11.	• 47	ti 29.12.	
to 1.10.	•	ti 17.11.	•	ke 30.12.	
pe 2.10.	e-kurssi	ke 18.11.	•	to 31.12.	
la 3.10.		to 19.11.	koe1	pe 1.1.	
su 4.10.		pe 20.11.	koe2	la 2.1.	
ma 5.10.	• 41	la 21.11.		su 3.1.	
ti 6.10.	•	su 22.11.		ma 4.1.	• 1
ke 7.10.	koe1	ma 23.11.	koe3 48	ti 5.1.	
to 8.10.	koe2	ti 24.11.	koe4	ke 6.1.	loppiainen
pe 9.10.	koe3				
la 10.10.					
su 11.10.					
ma 12.10.	koe4 42				
op. 22 / e-kurssi 2 / koe 4 / k.pal.0 / uusintak. 1 / muut 1 = yht. 30		op. 22 / e-kurssi 2 / koe 4 / k.pal.1 / uusintak. 1 = yht. 30		op. 11 / e-kurssi 0 / koe 2 / k.pal.1 / uusintak. 1 / muut 1 = yht. 16	

Lähikurssi oppitunteja 1x2, joko make- tai tito-päivinä (II jaksoissa ma—to), koe klo 17.00–20.20 ja sen palautetunti (40 min) kokeiden palautepäivänä.
e-kurssi lähitunnit pe klo 17.00–18.20 ja 18.40–20.05 sekä itsenäinen opiskelu, kurssin kuuluva materiaali ja opettajan ohjaus opiskelun tukena, Koe klo 17.00–20.20 ja sen palautetunti (40 min) kokeiden palautepäivänä.

• lähikurssin opetuspäivä

e-kurssi e-kurssin lähitunnit

koe lähi- ja e-kurssin koepäivä

viikonloppu tai loma

ABIKURSSIT elokuussa ma—pe 10.8.—28.8.

Katso kurssitarjottimista kurssien ajat ja paikat.

4. jakso		5. jakso		6. jakso	
ke 6.1.	loppiainen	ma 29.2.	•	ma 18.4.	•
to 7.1.	•	ti 1.3.	•	ti 19.4.	•
pe 8.1.	kokeiden palautepäivä	ke 2.3.	•	ke 20.4.	•
la 9.1.		to 3.3.	•	to 21.4.	•
su 10.1.		pe 4.3.	kokeiden palautepäivä	pe 22.4.	kokeiden palautepäivä
ma 11.1.	•	la 5.3.		la 23.4.	
ti 12.1.	• uusintakokeet noudeettavissa kansliasta	su 6.3.		su 24.4.	
ke 13.1.	•	ma 7.3.	•	ma 25.4.	•
to 14.1.	•	ti 8.3.	•	ti 26.4.	•
pe 15.1.	e-kurssi	ke 9.3.	•	ke 27.4.	•
la 16.1.		to 10.3.	•	to 28.4.	•
su 17.1.		pe 11.3.	e-kurssi	pe 29.4.	e-kurssi
ma 18.1.	•	la 12.3.		la 30.4.	
ti 19.1.	• ABI-INFO II kevään kirjoittajille 20.05	su 13.3.		su 1.5.	vappu
ke 20.1.	•	ma 14.3.	• yo äidinkieli, esseekoe, S2	ma 2.5.	•
to 21.1.	•	ti 15.3.	•	ti 3.5.	•
pe 22.1.	uusintakoe klo 17.00–20.05	ke 16.3.	• yo UE, ET, YH, KE, GE, TT	ke 4.5.	• <i>Huom! Ti-to-päivien opetus</i>
la 23.1.		to 17.3.	•	to 5.5.	helatorstai
su 24.1.		pe 18.3.	yo vieras kieli, pitkä oppimäärä	pe 6.5.	
ma 25.1.	•	la 19.3.		la 7.5.	
ti 26.1.	•	su 20.3.		su 8.5.	
ke 27.1.	•	ma 21.3.	• yo 2. kotimainen kieli, ruotsi	ma 9.5.	•
to 28.1.	•	ti 22.3.	•	ti 10.5.	• ABI-INFO I 20.05
pe 29.1.		ke 23.3.	• yo matematiikka	ke 11.5.	• ABI-INFO I 16.00
la 30.1.		to 24.3.	uusintakoe klo 17.00–20.05	to 12.5.	•
su 31.1.		pe 25.3.	pitkäperjantai	pe 13.5.	uusintakoe klo 17.00–20.05
ma 1.2.	•	la 26.3.		la 14.5.	
ti 2.2.	• uusintakokeet noudeettavissa kansliasta	su 27.3.		su 15.5.	
ke 3.2.	•	ma 28.3.	pääsiäispäivä	ma 16.5.	•
to 4.2.	•	ti 29.3.	•	ti 17.5.	•
pe 5.2.	e-kurssi	ke 30.3.	• yo PS, FI, HI, FY, BI	ke 18.5.	•
la 6.2.		to 31.3.	•	to 19.5.	•
su 7.2.		pe 1.4.	e-kurssi yo vieras kieli, lyhyt oppimäärä	pe 20.5.	e-kurssi
ma 8.2.	•	la 2.4.		la 21.5.	
ti 9.2.	•	su 3.4.		su 22.5.	
ke 10.2.	•	ma 4.4.	•	ma 23.5.	•
to 11.2.	•	ti 5.4.	• uusintakokeet noudeettavissa kansliasta	ti 24.5.	• uusintakokeet noudeettavissa kansliasta
pe 12.2.	yo äidinkieli, tekstiäito	ke 6.4.	•	ke 25.5.	•
la 13.2.		to 7.4.	•	to 26.5.	koe1
su 14.2.		pe 8.4.		pe 27.5.	koe2
ma 15.2.	• yo kuuntelu vieras kieli, pitkä oppim.	la 9.4.		la 28.5.	
ti 16.2.	koe1 yo kuuntelu 2. kotimainen kieli, ruotsi	su 10.4.		su 29.5.	
ke 17.2.	koe2 yo kuuntelu vieras kieli, lyhyt oppim.	ma 11.4.	koe1	ma 30.5.	koe3
to 18.2.	koe3	ti 12.4.	koe2	ti 31.5.	koe4
pe 19.2.	koe4	ke 13.4.	koe3	ke 1.6.	
la 20.2.		to 14.4.	koe4	to 2.6.	kokeiden palautepäivä
su 21.2.		pe 15.4.		pe 3.6.	päättäjäiset ja lakkiaiset
TALVILOMA viikko 8, 22.2.-28.2.		la 16.4.		hyv. op. kok. 30.1.2015 koko lukuvuosi 168	
		su 17.4.			
op. 22 / e-kurssi 2 / koe 4 / k.pal.1 / uusintak. 1 = yht. 30		op. 22 / e-kurssi 2 / koe 4 / k.pal.1 / uusintak. 1 = yht. 30		op. 22/e-kurssi 2 / koe 4/k.pal.2 / uusinta. 1 / muut 1 = yht. 32	

		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta			2. jaksossa ke 25.11. – ti 15.12. joulukuun pe 4.12. joulukuun 16.12.– 6.1.		
		1. jaksossa ma 31.8. – ti 6.10. huom. uusintakoe pe 4.9. klo 17.00–20.05			3. jaksossa ke 25.11. – ti 15.12. joulukuun pe 4.12. joulukuun 16.12.– 6.1.		
		Lähikurssit			Lähikurssit		
		ma ke	ti to	ti to	ma ke	ti to	e-kurssit
		17.00–18.25	18.40–20.05	18.40–20.05	17.00–18.25	17.00–20.05	lähtimät pe 23.10. ja 13.11. 17.00–18.25 18.40–20.05
2/32 = kurssin numero / luokkalla syntyvät kurssit kursivoitu, esim. 8/32							
e-kurssi = kurssimateriaali ja ohjeet verkkopedagogisissa kursseissa. Kurssilla on myös lähiopetuksellisiä osuuksia. Osa e-kursseista jatkuu useamman jakson ajan.							
Biologia	BI	1/51	2/51	1/43	2/48	1/43	1/51
Elämäntutkimus	ET		1/23		1/48		1/49
Englanti A1-kieli	ENA1	6/31	3/31	1/31	0/31	5/31	4/31
Espanja A1-kieli	EAAT		6/42				7/42
Filosofia	FI	1/14					2/14
Fysiikka	FY	2/46	1/49				4/46
Historia	HI				2/43	1/43	4/43
Kemia	KE				1/48		3/48
Maantiede	GE				1/51		4/49
Matematiikka pitkä	MAA	0/49	5/26	1/49			4/49
Matematiikka lyhyt	MAB	0/33	2/33	4/49	1/33	5/33	2/49
Psykologia	PS				1/14		2/14
Ruotsi B1-kieli	RUB1	0/54	1/54	4/41	4/41	3/42	2/54
Terveystieto	TE	1/51					2/51
Uskonto ev.lut.	UE						1/61
Yhteiskuntaoppi	YH						2/43
Aidinkieli ja kirjallisuus	AI	1/32	2/32	0/55	4/32	5/55	2/32
Suomi toisena kielenä	S2				0/14		2/14
B3-kielien	IA, SA						2/64
Italia, saksa	IA, SA						2/51
Espanja, japani	EA, JA	EA1/42	EA6/42	EA1/60			EA2/42
Ranska, venäjä	RA, VE	RA6/41	RA1/41	VE1/22	VE6/22		RA7/41
Kokeet	klo 17.00–20.05	7/10.	8/10.	9/10.	12/10.	8/10.	19/11.
Kokkien palautumiset	klo 17.00–20.05	17/00–	17/40–	18/20–	19/00–	17/00–	17/00–
Uusintakoe	klo 17–20.05	pe 30.10. klo 17–20.05 juhlasali 5. krs			to 10.12. klo 17–20.05 juhlasali 5. krs		
Matikka- ja keilailinikasta sekä aineohjauksista	tiedotetaan ilmoitustaululla ja verkossa www.lyk.fi						
e-kurssit:	Kurssimateriaali ja ohjeet ovat verkkopedagogisissa kursseissa. Tunnukset saattavat vaihtua tai korjautua.						

Yksikkö	Toimion yhteiskoulun aikuislukio UHELLUKATU 10-12 00250 Helsingki talonnum.22.2-28.2. www.tyk.fi										6. jaksoma 18.4. – ke 25.5. helatorst 5.5., laukaiset ja paattajatset pe 3.6.														
	4. jaksoma 7.1. – ma 15.2. talonnum.22.2-28.2.					5. jaksoma 29.2. – to 7.4. paattajatset pe 25.3. – ma 28.3.					Lähikurssit					Lähikurssit									
Kuvaus	ma ke		ti to		lähtönyt pe 15.1. ja 5.2.		e-kurssit		ma ke		ti to		lähtönyt pe 11.3. ja 1.4.		e-kurssit		ma ke		ti to		lähtönyt pe 23.4. ja 20.5.		e-kurssit		
	17.00- 18.25	18.40- 20.05	17.00- 18.25	18.40- 20.05	17.00- 18.25	18.40- 20.05	1/51	1/14	2/31	0/31	4/31	7/31	1/42	5/31	3/31	1/54	6/31	1/54	2/31	8/31	5/31	3/22	4/31	17.00- 18.40- 17.00- 18.25	18.40- 20.05
BI		5/51				1/51			3/51	1/51			2/51			4/51					2/51				
ET							1/14																		
ENA1	3/31	6/31	9/31	4/31		2/31			0/31	4/31	7/31	1/42	5/31	3/31	1/54	6/31	1/54	2/31	8/31	5/31	3/22				
EAA1			9/42																						
FI	1/14																								
FY			6/46						7/46									1/49	8/46						
HI				7/43		3/43					2/43	2/48	5/48	1/51				3/43							
KE	4/48		1/48																						
GE				3/51																					
MAA		7/33	5/26	1/33					8/49	6/33	2/33	3/33						9/49	4/33						
MAB	3/26 7/49	0/26 9/49	6/49	1/26		2/33			4/26	5/49	1/49	2/49	2/49	3/49	3/49	3/53	5/26	6/49	2/26	10/49			9/33 4/49	9/33+	
PS		3/14				6/14			2/14		4/14	4/14				1/14	5/14								
RUB1		8/54	2*/41	4/42	1/42	4/42			4/41	6/42	3*/41	1/41	2/42	5/42	1/51	4/51	5/54	4*/41	8/42+	7/42					
TE	1/51		3/51	0/41							2/51		1/14												
UE													1/43												
YH	1/43		5/43						2/32		5/32	1/43					3/55	3/55					6/55	1/55	
ÄI	4/32	1/32	3/55	6/32	2/55	6/23																			
S2																									
Kuvataide Lukunä Musikki			MU1/11								KU1/61														
B3-kielit																									
IA, SA		IA3/24	SA3/54						IA4/24	SA4/32								IA5/24	SA5/54						
EA, JA	EA3/42	EA8/42	JA3/60						EA4/42	JA4/60								EA5/42	JA5/60						
RA, VE	RA8/41	RA3/41	VE3/22	VE8/22					RA4/41	VE4/22								RA5/41	VE5/22						
Kos 17-20	16.2.	17.2.	18.2.	19.2.	17.2.	18.2.			11.4.	12.4.	13.4.	14.4.	12.4.	13.4.				10.26.5.	27.5.	30.5.	31.5.	27.5.	30.5.	pe ma	pe ma
Koepai, klo	17.00-	17.40-	18.20-	19.00-	17.00-	17.40-	pe 4.3.		17.00-	17.40-	18.20-	19.00-	pe 22.4.	17.00-	17.40-	17.00-	17.40-	17.00-	17.40-	18.20-	19.00-	17.00-	17.40-	17.00-	17.40-
uusintake																									

* emmen oppintunteja klo 16.00 – ohjattua harjoittelua
 1. jaksoma alussa syksyllä 2016
 + jatkuu I. jaksossa 2016 emmen syksyn yo-kokeita
 hyv. op.bok. 28.4.2015

TÖÖLÖN YHTEISKOULUN AIKUISLUKIO
PERUSOPETUKSEN KURSSITARJONTA 2015–2016 22.5.2015/T/K

	to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		to 27.8. klo 17.30 Avoimien ovien ilta		
	1. jaksoma	2. jaksoma	3. jaksoma	4. jaksoma	5. jaksoma	6. jaksoma	7. jaksoma	8. jaksoma	9. jaksoma	10. jaksoma	11. jaksoma	12. jaksoma	13. jaksoma	14. jaksoma	15. jaksoma	16. jaksoma	17. jaksoma	18. jaksoma	19. jaksoma	20. jaksoma	21. jaksoma	22. jaksoma	23. jaksoma
TYK																							
2/32 = kurssin numero/luokka valinnaiset kurssit kurssoitu Ke0																							
TVT, tieto- ja viestintätekn.	ma ke 15.30- 16.55	ma ke 18.40- 20.05	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40	ti to 17.00- 18.40
Biologia		tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52	tv10/52
Englantti A1-kieli	en1/24	en7/22	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24	en0/24
Elämäntutkimustieto	et																						
Fysiikka	fy		fy1/46																				
Geografia	ge																						
Historia	hi	hi0/43																					hi1/43
Kemia	ke					ke0/48																	
Matematiikka	ma	ma6/26	ma01/26			ma4/26																	ma6/26
Ruotsi B1-kieli	ru		ru5/54																				
Terveystieto	te																						
Uskonto ev. lut.	ue																						
Yhteiskuntaoppi	yh																						
Äidinkieli ja kirjallisuus	äi																						
Suomi toisena kielenä	s2	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	s2tyk1 /23	s2tyk2 /23	
Ku li mu op	ku																						
Kokeet klo 17.00–20.20	ke	ke 7-10.	lo	lo 8-10.	pe	pe 9-10.	ma	ma 12-10.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe
Kokelauden palautus- ja palautuminen 40 min	ke	ke 7-10.	lo	lo 8-10.	pe	pe 9-10.	ma	ma 12-10.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe
Uusintake klo 17.00–20.05	ke	ke 7-10.	lo	lo 8-10.	pe	pe 9-10.	ma	ma 12-10.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe	pe 20-11.	lo	lo 19-11.	pe

* englannin ja ruotsin tähtikursseihin ohjattua harjoittelua ennen oppitunteja klo 16.00–16.55.

laksyytki ma-to klo 14.30-16.20 luokka 14

KE- VÄT	4. jakso to 7.1. – ma 15.2.				5. jakso ma 29.2. – to 7.4.				6. jakso ma 18.4. – ke 25.5.			
	ma ke 17.00– 18.25	ma ke 15.30– 16.55	ti to 17.00– 18.25	ti to 18.40– 20.05	ma ke 17.00– 18.25	ma ke 15.30– 16.55	ti to 17.00– 18.40	ti to 18.40– 20.05	ma ke 17.00– 18.25	ma ke 15.30– 16.55	ti to 15.30– 17.00	ti to 17.00– 18.40
TVT	tv40/52	tv12/52				tv12/52	tv13/52		tv17/52	tv13/52		
bi		bi0/22					bi3/32					
en	en3/22	en0/24	en0/24	en12/24	en7*/24	en3/22	en1/24	en8*/24			en2/24	en5/24
et	en6*/24	en8/43	et1/14	en2/55								
ge							ge3/54					ge0/51
hi		hi2/43					hi3/43					
ke				ke3/48								
ma	ma7/33	ma1/46	ma3/33	ma8/46	ma8/33	ma2/26	ma02/26	ma2/46			ma3/26	ma4/33
ru	ru2/55						ru3*/55				ru4*/55	
te	te2/55	te2/55			te1/51	te1/52		te3/26				
ue			1									
yh					yh2/43				yh1/43			
äi		äi2/55				äi3/55			äi4/55			
s2	s2tyk5/23	s22/23	s2tyk5/23	s2tyk2/23	s23/23	s26/23	s2tyk6/23	s2tyk4/23	s2tyk48/32	s24/23	s2tyk7/32	s21/23
	s2tyk1/13			s27/52	s2tyk3/13				s2tyk5/13			
	op1/52	mu1/11					ku1/61					lit
Koe	Ilmoitetaan kurssilla 16.2.	Ilmoitetaan to kurssilla 18.2.	Ilmoitetaan to kurssilla 19.2.	pe	ma	ti	Ilmoitetaan ke kurssilla 11.4.	Ilmoitetaan ke kurssilla 13.4.	to	to	pe	Ilmoitetaan ma kurssilla 30.5.
Palautus kokeesta	17.00– to 24.3. klo 17–20.05	17.40– 17.00– to 24.3. klo 17–20.05	18.20– 19.00– juhlasali 5. krs	19.00– 18.20– juhlasali 5. krs	17.00– 17.40– pe 22.4.	17.40– 18.20– pe 22.4.	18.20– 19.00– pe 22.4.	17.00– 17.40– to 2.6.	17.00– 17.40– to 2.6.	17.00– 17.40– to 2.6.	18.20– 19.00– to 2.6.	18.20– 19.00– to 2.6.
uusintake	1. jakson alussa syksyllä 2016											

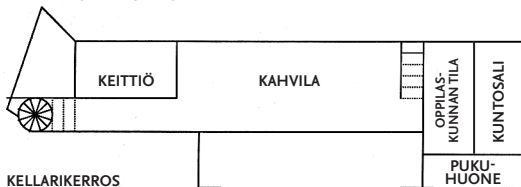
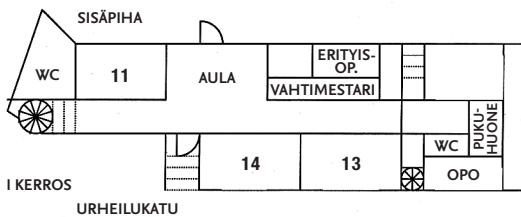
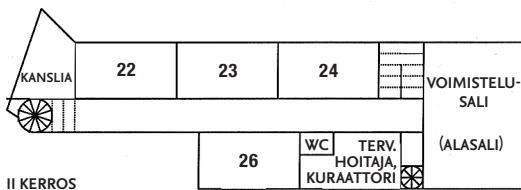
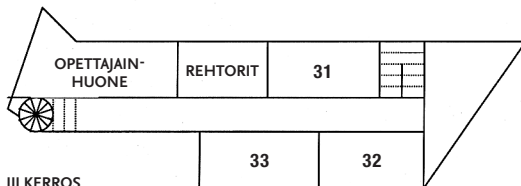
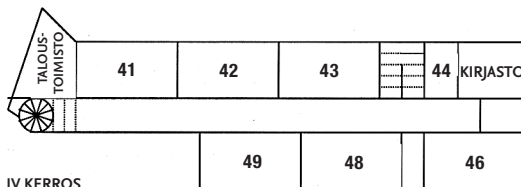
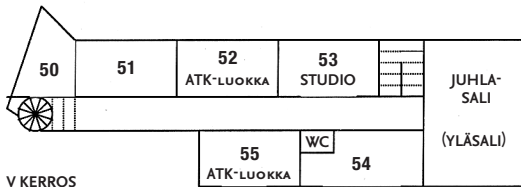
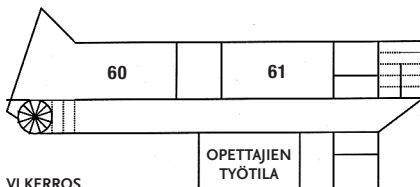
* uskomon kurssin ue1 voi halutessaan suorittaa lisenänsä et1-kurssin yhteydessä

hyv. op.kok. 28.4.2015

MUISTIINPANOJA:

MUISTIINPANOJA:

KOULUN
POHJAPIIRROS





TOOLON
YHTEISKOULUN
AIKUISLUKIO

www.tyk.fi